

**ŞAM
ÜMEYYE CAMİİ
VE
VAKFIYESİ**

**İBRAHİM
ATEŞ**

GİRİŞ :

İslâmiyet'in ilk devrinde camilerin yapısı basit görünümlü idi. İslâmiyet'in sadeliği ve müslümanların o günkü hayat tarzları ile mütenasip olarak çamur ve hurma ağaçlarından yapılırdı. Süslemeye yer verilmezdi. Fakat bilahare gelişen dünya, değişen hayat şartları, yeni buluşlar, her geçen gün genişlemekte olan İslâm İmparatorluğu'nun malî imkânlarının artışı ve müslümanların, yeryüzünün eski medeniyetlerinin sahibi olan milletlerden etkilenmeleri neticesinde mimarî ve yapı gelişmeye ve tekâmüle doğru yönelmiştir. Cami ve saraylar, bu devrin mimarisinde en geniş yeri almıştır. Öyleki inşa edilen camiler, dünyanın en büyük mâbetlerinden olduğu gibi, halifelerin ve devlet ricalinin sarayları da dünyanın en büyük devletlerini dize getiren kuvvet ve hükûmranlığa sahip olan devletin şanına lâyık olacak şekilde ve dünya mimarisinin güzidelerinden olmuştur. Bu arada bahsimize konu olan Ümeyye Camii yapı ve tezeyinat bakımından bir sanat şaheseri olmuştur. Zamanının müslim ve gayrimüslim en seçkin ve yetenekli ustalarını bir araya getirerek cami inşasında görevlendiren halife Velid, masraftan kaçınmamış ve İslâm Emevî Devleti'nin şanına yakışır bir eserin meydana gelmesini istemiştir. Halifenin bu ulvi arzusuna halkın desteği ve o vaktin mahir ustalarının san'at duyguları ve üstün zevkleri ile müteaddit deprem ve yangınlar geçirmesine rağmen bütün ihtişamı ile ayakta duran. İslâm San'at Tarihinin bu nadide incisi meydana gelmiştir.

Üç büyük kutsal mescid (Mekke-i Mükkereme'deki Mescidi Haram, Medine-i Münevvere'deki Mescid-i Nebevî ve Kudüs-ü Şerif'teki Mescid-i Aksa)den sonra dördüncü büyük mescid olan Ümeyye Camii, sahip olduğu bu maddî ve manevî değerlerle haklı olarak tarih boyunca bütün müslümanların gönüllerindeki haşmetli yerini korumuştur.

Bir çok batılı ve doğulu, müslim ve gayrimüslim yazar ve San'at tarihçileri, yazmış oldukları yazı ve eserlerinde mezkûr camiin yerini, tarihini, mimarî tarzını, san'at değerini ve geçirmiş olduğu yangın, deprem ve saire gibi afetleri çeşitli, üslûp ve şekillerle dile getirmişlerse de vakıfla ilgili olan yönünü ele alıp bu hususta yeterli izahatı yapan kimse pek olmamıştır. Bu itibarla biz yazımızda camiin aşağıda sıralanan yönlerine kısaca temas ettikten sonra araştırmamızı daha ziyade camiin vakıfla ilgili yönüne teksif edeceğiz :

- 1 — Caminin yeri ve yapısı
- 2 — Caminin planı
- 3 — Minareler
- 4 — Caminin içi, sütün ve kemerleri
- 5 — Caminin kapıları
- 6 — Caminin tezyinatı
- 7 — Camide çıkan yangınlar
- 8 — Eyyûbler ve Memlûkler zamanındaki yenilikler,
- 9 — Yahya Aleyhisselâmın makamı
- 10 — Vakfiyesi

CAMİİN YERİ VE YAPISI : Bazı yazarlar, Ümeyye Camisinin, bir tarafına Ebil Helvî'nin resmi işlenmiş olan ve milattan önce dokuzuncu yüzyıla ait yontulmuş bir taştan başka kalıntısı kalmamış olan bir vesenî mabedin yerine ikâme edildiğini yazmaktadırlar¹. Bazıları ise, caminin bulunduğu yerde milattan önce birinci asırda Romalı'lar tarafından Jüpiter adına inşa olunmuş bir tapınağın bulunduğunu yazmaktadırlar. Kısmen yıkılmış olan bu tapınağı sonraları hıristiyanlar almış, güney duvarından faydalanmak sûretiyle dördüncü asrın sonuna doğru orada Hağios Joannes adı verilen bir Bazilika yapılmıştır. Şam, Ebu Ubeyde Amir İbnîl-Cerrah kumandasındaki İslâm Ordusuna kapılarını açarak şehir müslümanlar tarafından 635 de zaptedilerek hükümet merke-

zi yapılıncı kilisenin yönünü değiştirmek sûretiyle bir müddet hıristiyanlar ile birlikte paylaştılar. Sonra halife Velîd (705-715) kiliseyi yıktırmış ve yerine hem Medine Camisinin planına hem de yönü değiştirilen Kili-senin planına ve sahnaların düzenine uygun olan Ümeyye Camisi (706-714) ni yaptırmıştır².

Mimarî gometriyle yakından ilgilenen Emevi halifesi Velîd bini Abdulmelik idareyi ele aldıktan sonra, İslâmiyete giren müslümanların herçeçen gün biraz daha artması nedeniyle cami sahasının namaz kılanlara kifayet etmediğini görünce, hıristiyanların liderlerini toplayarak onlardan, caminin civarında olan kiliseyi müslümanlara satmalarını istemiş; buna mukabil kendilerine bir yer vereceğini ve yeni bir kilise yapmalarına müsaade edeceğini bildirmiştir. Hıristiyan liderler, bu teklifi kabul edince caminin tevsii cihetine gidilmiş ve yeniden yapımına başlanmıştır.

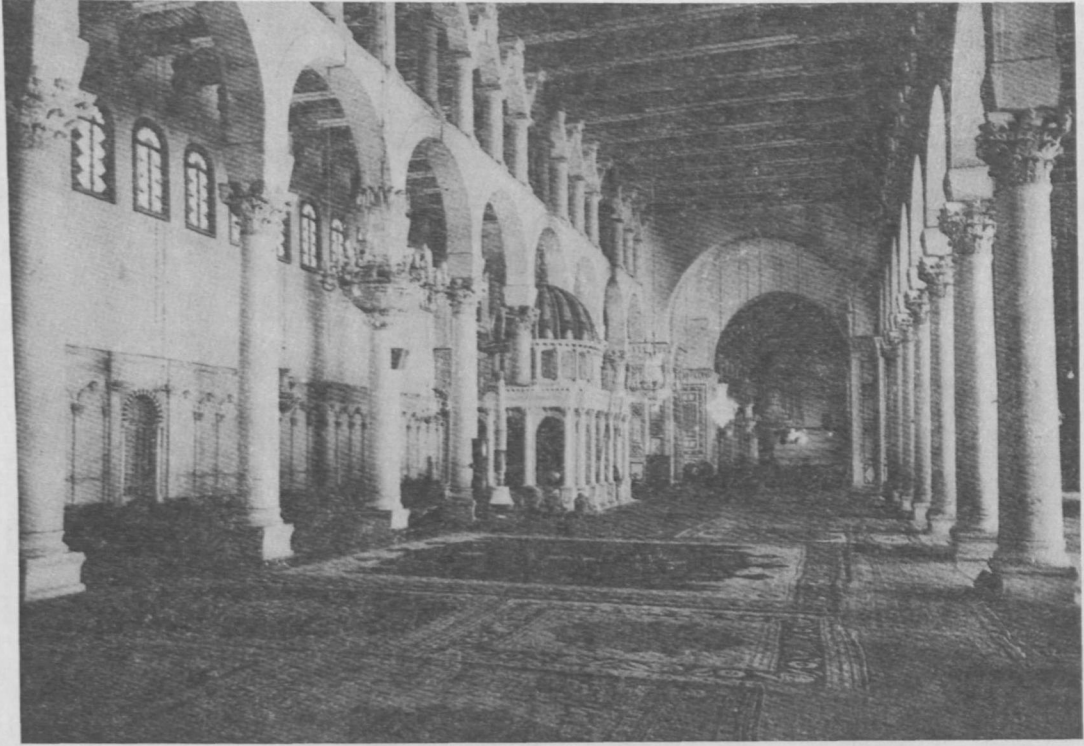
Caminin tarihini ifade eden arapça metinde şöyle denilmektedir: "

أمر بينا * هذا المسجد وهدم
الكنيسة التي كانت فيه عبد
الله أمير المؤمنين في ذي
القعدة من سنة ست وثمانين
هجريّة •

Yani" bu mescidin yapılmasını ve buradaki kilisenin yıkılmasını Abdullah (Allah'ın kulu) Emirül-mü'minin, Hicri 86 yılının Zilkâde ayında emretti" bu ifadedden caminin yapısına 707 M. tarihinde başlanmış olduğu anlaşılmaktadır.

1) Elva'yül-İslâmî mecmuası, yıl: 2 Sayı: 20 Şaban: 1386 H. November 1966 Miladî sahife: 65 Küveyt.

2) İslâm mimarisi Ord. Prof. Suat Kemal Yetkin, Ankara Üniversitesi Basım Evi 1965.

Şam Ümeyye Camii'nde Yahya Aleyhisselam'ın makamı ve iç sütunlar

Emevi halifesi Velid bu camii özenle yaptırmış ve dekoratif sanatın en güzel süsleri ile donattırıştır. Bunun sonucu 11 milyon dinara malolan ve on yılda tamamlanan inşaatta çalıştırmak için bütün İslâm Ülkelerinden 12 binden fazla uzmanlaşmış işçiyi, ustayı, sanatçıyı ve mimarı seferber etmiştir. Gösterilen bu ihtimam ve harcanan bu külliyyetli meblağ neticesinde bütün güzellikleri cem' eden bu mimarî incisi meydana gelmiştir.

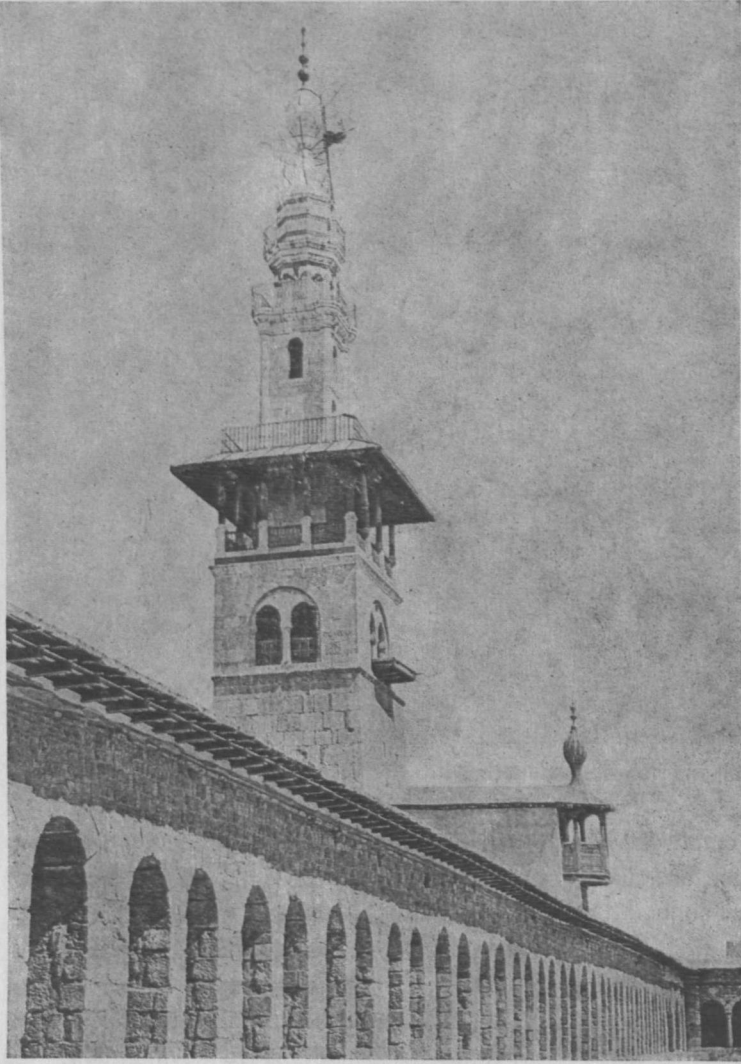
Müslüman tarihçi "Yakut" Ümmeyye Camii için şunları söylüyor: "Eğer bir insana yüz yıl ömür verilse ve her gün hayranlıkla seyretme imkânı olsaydı ve her gün gelseydi, günlerce önceki manzaralar ve ondaki değişiklikleri yine anlayamazdı". Avrupalı bir diğer çağdaş tarihçi de şöyle tarif ediyordu:

"Ümeyye Camii yalnızca İslâm Dünyasının en büyük harikası değil, günümüze karkarî bütün ülkelerin ve bütün zamanların mimarlığının da yeniliklerinden biridir"

Caminin duvarları iğreti tavırlı tabiat manzaraları ve bitkisel çelenklerden bir araya gelen küçük cam küpler, yıldızlı, küçük sedefimsi parçalardan kurulu zarif bir mozayik işçiliği ile bezelidir. Ve hiç kuşkusuz bu sembolik desenler Emeviler çağı Şam yapı işçiliğini ortaya koymaktadır.

2 — CAMİİN PLANI : Dikdörtgen biçiminde olan camii'nin boyu (157) eni ise (100) metredir. Kible Eyvanı güney tarafının büyük bir kısmını almakta olup, boyu (136) eni de (37) metredir. Batı ve doğu tarafları ise; abdest almak ve münferit olarak namaz kılmak için ayrılmıştır. Caminin önünde ise; doğu, kuzey ve batı taraflarından olmak üzere üç taraftan revaklarla çevrili büyük bir avlu bulunmaktadır.

3 — MİNARELER : Minarelerin en önemlisi kuzey duvarının ortasında sahinin mihverinde bulunan ve El-amara kapısı denilen ana kapıya mücavir olan El-arus minaresidir. Bu minarenin 570 H. 1174 M. yılında Selâhaddin Eyyubî zamanında yapılmış olan yukarı kısmı hariç caminin alt kısmı o günkü haliyle muhafaza edilmektedir.

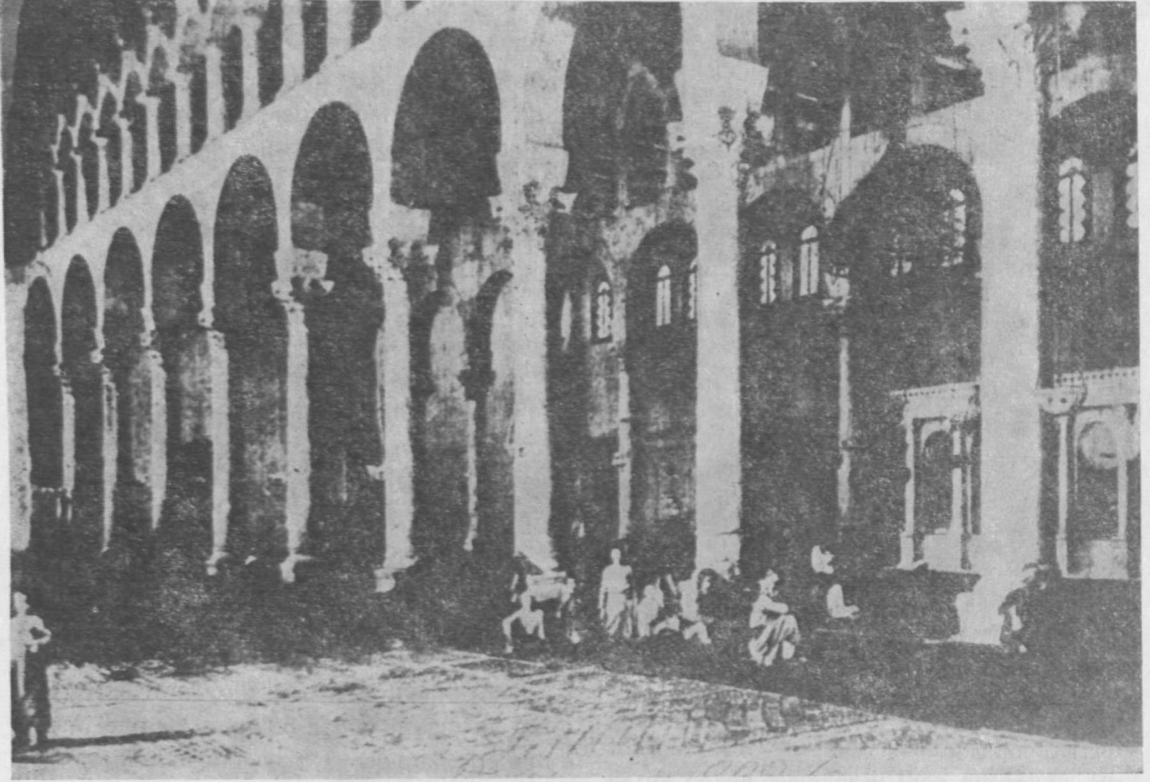
Şam
Ümeyye
Cami
El-arus
minaresi

Minarenin kesiti, dikdörtgen şeklindedir. Müezzinler için yapılmış olan biri tavanlı iki tanesinde birbirinin üzerinde olmak üzere üç şerefesi vardır. Alt kısmı dörtgen üst kısmı ise sekizgen şeklinde olup, küre şeklinde sona ermektedir. Bu minarenin asıl mimarî tarzı ise İskenderiye'de Butluslar (Batalise) zamanında yapılan İskenderiye Feneri'nden kopya edilmiştir. Bundan başka, caminin güney doğu köşesinde onbirinci yüzyılda yapılan Hz. İsa minaresi ile güney batı köşesinde bir minare daha vardır. Doğu ve batıdaki bu minareler, eski iki kilisenin temelleri üzerine yapılmış olup, bilâhare bunlardan batı köşesindeki minare harap olduğundan Memlûk Sultanı Kayıtbay tarafından yenilenmiştir. Her iki minarenin de alt kısımları dörtgen, üst kısımları ise

sekizgen biçimindedir. Doğu köşesindeki minarenin, birbiri üzerinde olmak üzere iki şerefesi vardır. Zirvesi ise, Osmanlı minare mimarı stillerine uygun olarak yenilendiği için ince konik şekildedir. Batı köşesindeki Minarenin ise, biri tavanlı ikisi normal şerefe olmak üzere üç şerefesi olup, küre şeklinde sona ermektedir.

4 — CAMİİN İÇİ; SÜTUN VE KEMERLERİ :

Ord. Prof. Suut Kemal Yetkin, İslâm Mimarisi adlı eserinin Ümeyye Camii ile ilgili kısmında şöyle demektedir: "Caminin içi kible duvarına paralel Korent başlıklı mermer sütunlu iki sıra kemerle üç sahına ayrılmıştır. Bu iki sıra kemerin üzerinde sütuncuklara dayalı diğer iki kemer dizisi yüksel-

Şam Ümeyye Camii
İçten görünüşü

mektedir. Altta bulunan büyük kemerlerin yüksekliği 10,35 üstte bulunan küçük kemerlerin yüksekliği de beş metre olup, zeminden çatıya kadar caminin yüksekliği 15,35 metreyi bulmaktadır.”

Doğudan batıya uzanan sahnın düzenini bunlardan sekiz metre daha yüksek Kuzeyden güneye giden geniş bir orta sahan keser. Burada yüksek bir kubbe bulunmaktadır. Kubbeyi dört sütuna dayanan dört kemer taşır. Kareden kubbe yuvarlağına tropmlarla geçilmektedir. İçerdeki sahanların kemerleri gibi iki katlı olan Avlu revaklarında her ayakta sonra iki sütun gelir. Avludaki Kubbetül-Hazne diye anılan korent başlıklı sekiz sütuna oturmuş sekiz köşeli ve küçük bir kubbe ile örtülü yapı Abbasiler devrinde Şam'daki bir Abbasi valisi tarafından 788 yılında yaptırılmıştır. Cami taş ve tuğla dizileri ile nöbetleşe örülmüştür³.

5 — KAPILAR : Camiin Batı tarafında Babül-berid adındaki kapı bulunmaktadır.

Bu kapı Memlûkler devrinde Sultan El-Müeyyed Şeyhâm zamanında 1419 M. yılında yenilediğinde nakışlar bakırla kaplanmıştır. Kuzey kapısı ise Kuzey duvarında bulunan Babül-kellase dir ki üst kısmında Selçuklular devrine ait süslü Kufi yazı bulunmaktadır. Ayrıca Babül-feradis denilen ve Babül-amare diye de bilinen bir kapı daha olup, Memlûkler devrindeki yenileme esnasında bakırdan yapılmıştır. Doğu tarafındaki Babücirun diye tanınan kapısı ise üç eski giriş (medhal) den meydana gelmektedir. Babül-berid'de olduğu gibi bu kapının girişide Emevi Camisinin mimarisinin meşhur olduğu gibi mermer ve fosforla giydirilmiş idi. Ancak Memlûkler devrinde camide çıkan yangından sonra bu fosforların yerine Osmanlı mimarisinin imtiyaz etmiş olduğu kıyşani levhaları konulmuştur⁴.

3) İslâm mimarisi Sayfa: 10 Ord. Prof. Suat Kemal Yetkin. Ankara Üniversitesi Basımevi, 1965.

4) El-va'yül-İslâmî Mecmuası, Yıl: 2 Sayı: 20 Şaban: 1386 November 1966 M. Sahlfe: 66.

Şam Ümeyye Camiinden bir pano

Şam Ümeyye Cami batı
revakındaki pano

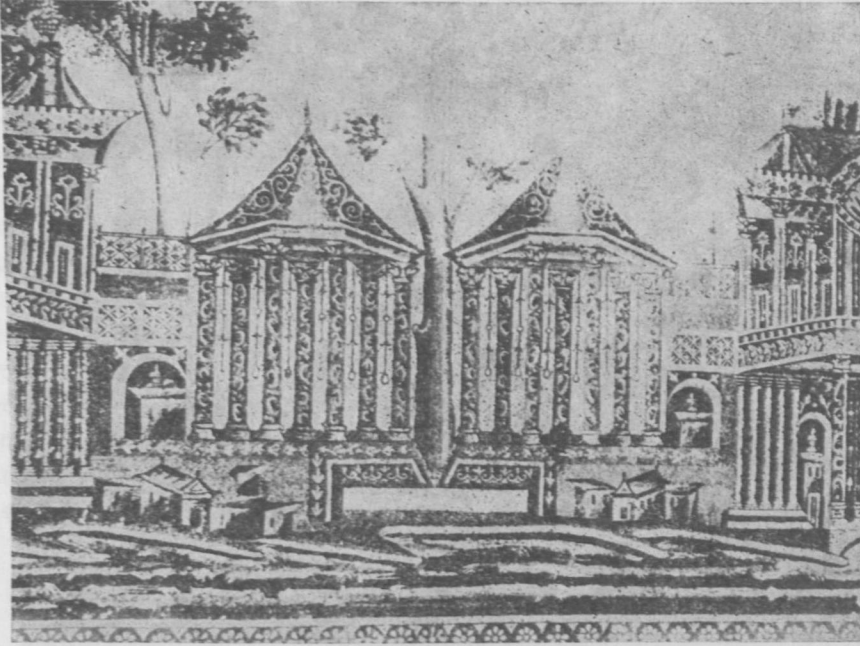

Caminin içine korent başlıklı iki sütuna dayanan üç kemerli üç kapıdan girilmektedir. Bu üç kapılı girişin sağında ve solunda iç kemerlerin baskısını karşılayan 3,35 metre kalınlığında birer dayanak ayağı vardır.

6 — TEZYİNATI :

Halife Velid zamanında Caminin süslemeleri fevkâlade idi. 985 de camii ziyaret eden Mukaddesî, duvarları ve kubbeyi süsleyen yaldızlı bir zemin üzerinde pırıldayan Yeşil ve kahverengi mozaiklerin zarafet ve inceliklerinden büyük bir hayranlıkla bahsetmiştir. Bu rengarenk mozaikleriyle adeta güzel bir bahçeyi andıran caminin haremının iç duvarları ile avlusunu çevreleyen revakları içten ve dıştan iç açan ve bakmakla doyulmayan kıymetli mozaiklerle süslenmiştir. Avluya bakan sütun ve direklerin hepsi içten ve dıştan ender bulunan kıymetli mermerlerle kaplanmış ve yaklaşık olarak iki cm kuturundaki cam parçalarından yapılmış mozaiklerle beslenmiştir. Yapı ve renk bakımından eşi olmayan bu mozaiklerle Şam'ın manzaraları, göklere yükselen ağaçları, coşkun akan suları ve diğer İslâm ülkelerinin çeşitli manzaraları tasvir edilmiştir. Halife Velid, Şam camisinin, müslümanların gönüllerindeki yüksek mevkiine layık olan şekilde olmasına, yaldızlı camları bir araya getirerek ahenkli bir şekilde yerine oturtulmasında, incelik, zarafet ve zevk bakımından İslâm San'atının büyüklüğünü göstermesine büyük bir titizlik ve itina göstermiştir.

Caminin pencerelerinin tezyinatında büyük incelik gösteren sanatkarlar, yontulan mermerlerin boşluklarını altıgen şekline sokarak her köşesi yekdiğerine bitişik olan ve adeta kucaklaşan dairelerle çevreliyerek gözleri büyüleyen bir geometrik görünüm meydana getirmişlerdir, öyleki bu oymalı mermer pencereler, İslâm mimarî san'atının en eski ve en üstün topluluğu sayılır. 8

Şam
Ümeyye
Camiinden
bir
pano

7 — CAMİDE ÇIKAN YANGINLAR :

Cami bir çok defa yangına maruz kalmıştır. Birincisi en tehlikeli olanı 461 H. de çıkan yangındır ki bu yangında caminin büyük bir kısmı yıkılmış, birçok mozayikleri dökülmüş ve dört duvarından başka bir şey kalmamıştır. Keza hicri altıncı yüzyılda camide iki kez yangın çıkmıştır. Ayrıca biri H. dokuzuncu yüzyılda diğeride 14. yüzyılda olmak üzere toplam olarak camide beş yangın çıkmıştır. Vuku bulan bu yangın ve depremler sonunda caminin giren-baha mozayikleri harab olmuş, olmayanlarda badanalar altında yıllarca gözden saklı kalmıştır. Fakat islâm hükümdarları camii korumayı taahhüt etmişler, yangın ve depremlerden etkilenen caminin onarımı ve yenilenmesi cihetine gidilerek camiye eski hüviyetini kazandırmışlardır.

8 — EYYÜBİLER VE MEMLÜKLER ZAMANINDAKİ YENİLİKLER :

Sultan Nurettin Mahmut Zengi, Caminin kuzeydoğu köşesindeki revakın cephe kısmının yenilenmesine ihtimam göstermiştir. Kral Seyfedin Ebubekir ise Hicri 7. ci yy. başında avlunun döşemesin yeniletmiştir. Cami 755 hicri yılındaki yangına maruz olarak mihrap revakı hariç diğer kısımların

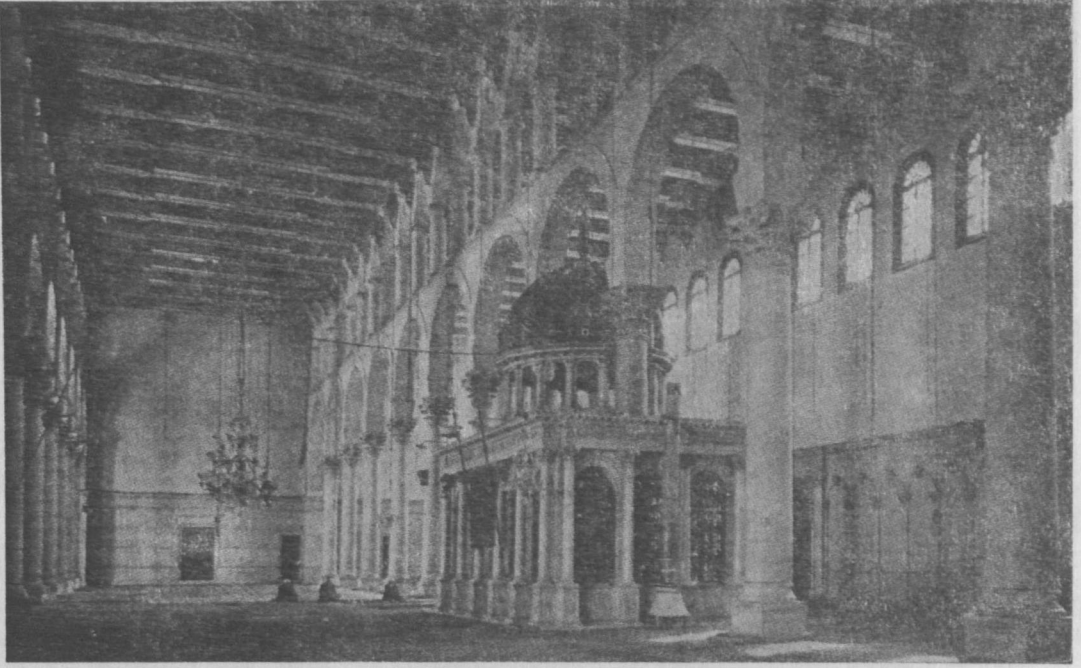
bazı sütun ve sütun başlıkları düştüğünde Kral Mansur, 808 hicri yılında camii yenileyerek çöken kısımlarını iade ettirmiştir. Bu nedenle kubbenin kasmağında ve pencerelelerindeki değişiklik mülahaza edilmektedir. Caminin eski yapısından, haremde başka bir yer kalmamıştır. Duvarlarda mozayik yerine kıyşani levhalarla kaplanmıştır.

9 — YAHYA ALEYHİSSELÂMIN MAKAMI :

Yahya Aleyhisselâmin makamı da caminin haremde içinde olup, korent başlıklı sütunlarla çevrelenen yeni bir yapıdan meydana gelmektedir. Gezici ibni Cübeyr, Arapların Halife Velid zamanında Eski Camii yaparken rengi caminin sütunlarından ayrı olan bir sütuna tesadüf ettiklerini ve halife Velid'inde bunu bizzat gördüğünü ve bu sütunda oranın Yahya Aleyhisselâmin makamı olduğuna işaret eden bir belirti olduğunu rivayet etmektedir.

10 — CAMİİN VAKFİYESİ :

Yukardaki kısa açıklamalardan da anlaşılacağı Halife Velid bini Abdulmelik camii yaptırdıktan sonra ihtiyaçlarını karşılamak için ilk defa köy ve mezraalar tahsis etmiştir. Velid'in vakfettiği bu köy ve mezraalara hicretin 88. yılında ilk defa na-

Yahya Aleyhisselâm'ın Şam Ümeyye Camiindeki makamı (mezarı)

zır⁵ tayin edilen zat, ricalı emeviden Vâkid El-kureyşi olmuştur. İkdül-cüman'da belirtildiği üzere Vakid El-kureyşi, bu camii şerifin bina emini ve hitamında nazır olarak (Hişam bini Abdülmelik) devrinde 121 tarihine doğru vefat etmiştir.

Emevi Hükûmeti'nin büyük bir itina ve titizlikle meydana getirdiği bu muhteşem camii şerifi, hicreti 133. yılında Abbasi Hükûmeti Kumandanı Abdullah bini Ali, maalesef üzümlere ifade edelim Emevilere rağmen yetmiş gün ahır ittihaz etmiştir⁶. Bilâhare vuku bulan deprem, yangın ve saireden caminin tamire muhtaç olan kısımları İslâm Hükûmdarlarınca tamir edilmiştir. Bu arada Osmanlı Hükûmdarı Sultan Selim Hanı Evvel hazretleri camiye fevkalâde ilgi göstermiş ve evkafını tanzim buyurmuştur. Böylece camii, aydınlatma, sergi, tamir, terim ve saire gibi ihtiyaçlarını karşılamak ve camide görev yapan imam, hatip, müezzin, kayyum, kari' ve talebe ulûma tadrîsi ulûm eden muallimlerin ve sair kimselerin ücret-

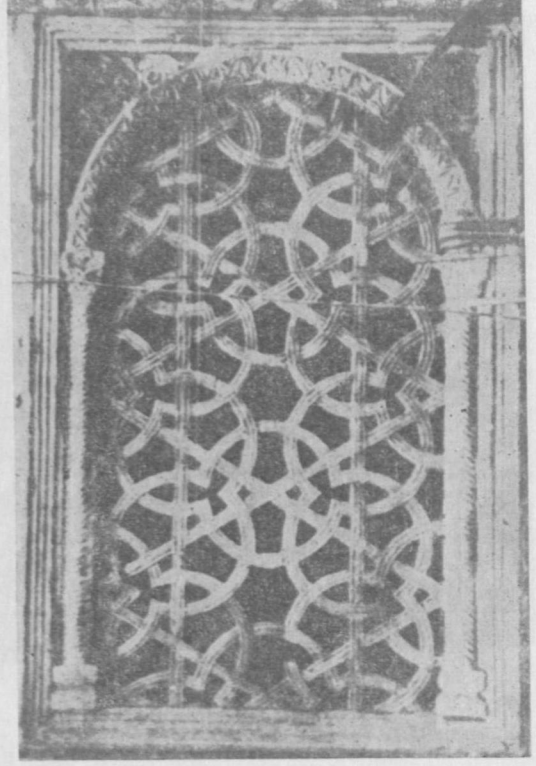
lerini ödemek üzere, vakfiyenin tetkikinden de anlaşılacağı vechile bir çok dükkân, çarşı, han, hamam, oturak (makad), mahzen, köy, mezrea, bahçe ve saire vakfedilmiştir.

Vakfiyesi, Vakıflar Genel Müdürlüğü Arşivinde muhafaza edilmekte olan mücedded Anadolu sâni adlı ve 585 numaralı defterin 117. sırasında ve 111-124 sahifelerinde kayıtlı bulunmaktadır. Boyu: 55,8 cm olan büyük boy sayfalarla 14 sahife olan bu uzun ve Arapça Vakfiye şimdiye kadar ele alınarak Türkçe'ye çevrilmemiştir. Bu gün hernekadar millî sınırlarımızın dışında kalmakta ise de ecdadımızın, yeryüzünde Allah'ın evi

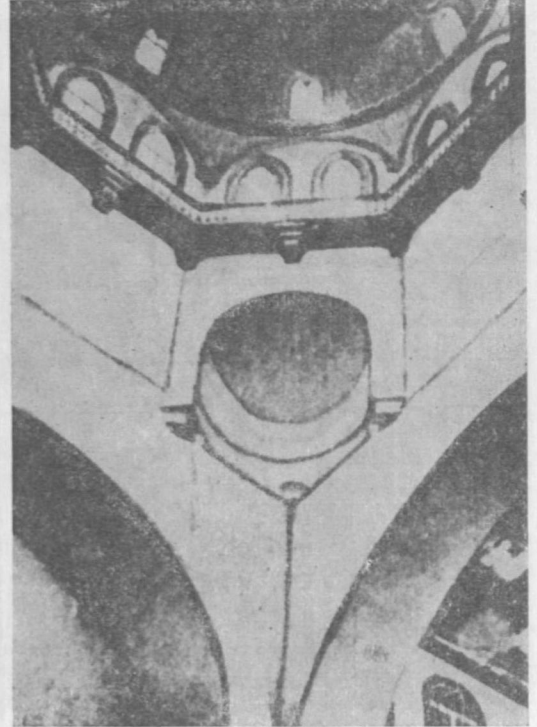
5) *Nazır*: Görüp gözetin demektir. Vakıf istilâhında, mütevellî manasında kullanıldığı gibi mütevellînin tasarruflarına nezaret etmek üzere, vakıf tarafından veya hakim tarafından tayin olunan zattır. (Bak, vakfa dair yazılan eserlerle vakfiye ve benzeri vesikalarda geçen istihlâh ve tabirler Sayfa: 44 Ali Himmet Berkî, Doğuş Matbaacılık ve Ticaret Limited Şirketi Matbaası Ankara) 1966.

6) Bak. Evkafı Hümayun nezaretinin tarihçeî teşkilâtı ve nûzzarın teracümü ahvâli, sayfa: 7, Darûl Hilâfetil -aliyye- Şehzadebaşı Evkafı İslimîye Matbaası 1335.

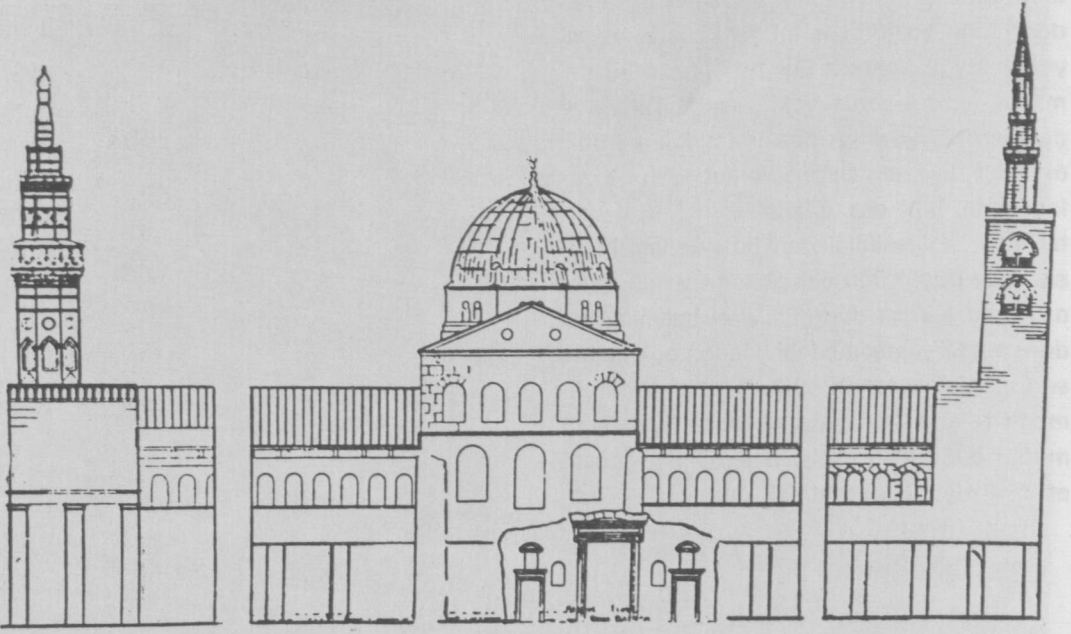
olan camilerin ihya, imar ve himayesine nedenli itina gösterdiklerini yeni neslin kavrayabilmesi için Yavuz Sultan Selim'in bu cami ile ilgili mezkûr vakfiyesinin Türkçe'ye çevrilerek yayınlanmasını faydalı gördük, ancak vakfiyenin başındaki ifadeden de anlaşılacağı gibi asıl orijinal olan Emevi defterinden nakledildiğinden bazı kelime hatası, ifade düşüklüğü olduğundan ve cümleler arasında sık sık dua cümleleri bulunduğu için, biz tercümede edebî yönden çok metne sadık kalmayı tercih ettik. Bu itibarla tercümede rekâket gibi görülebilecek hususların metne bağlı kalarak harfî tercümeyle riayet ettiğimizden işaret etmek isteriz :

Şam Ümeyye Camii Mermer pencere kafesi

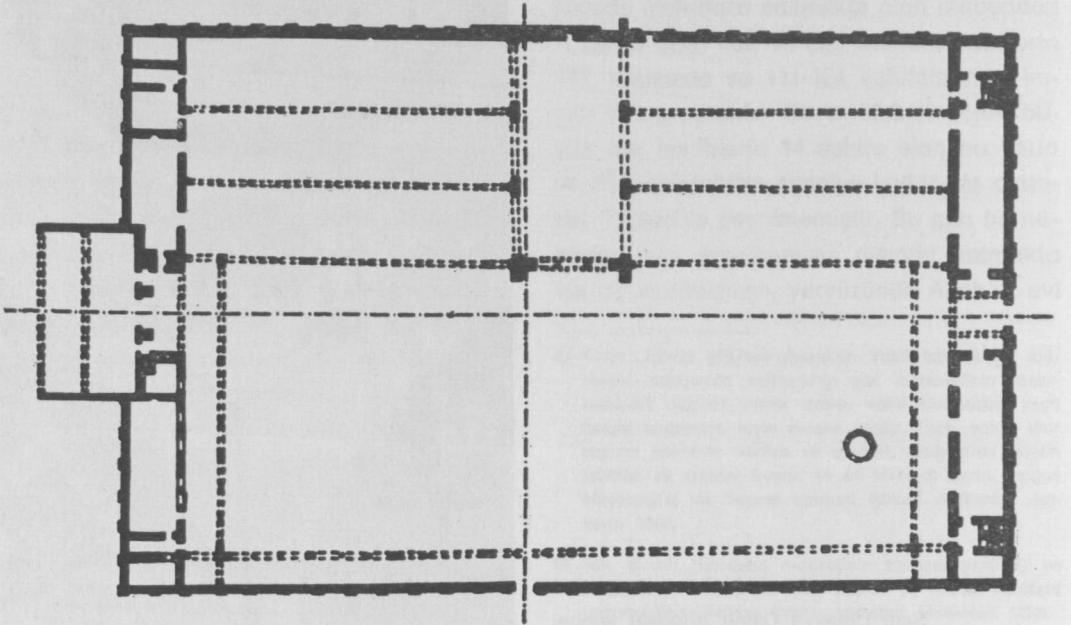

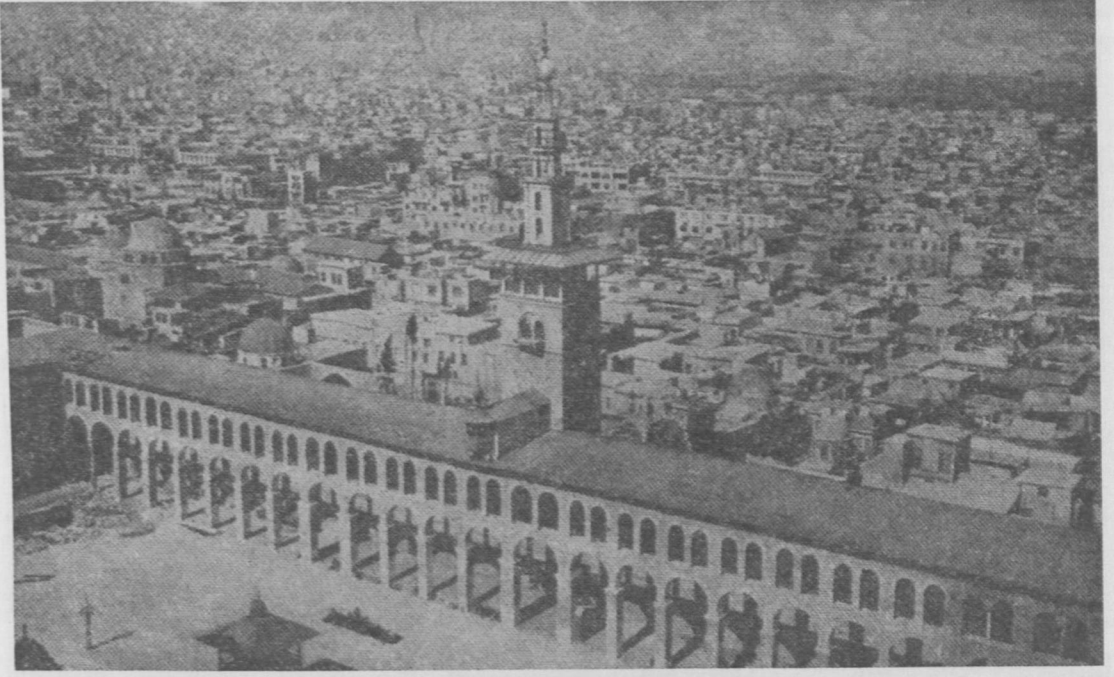
Şam Ümeyye Camii ortadaki kubbe

Şam Ümeyye Camii, kesit

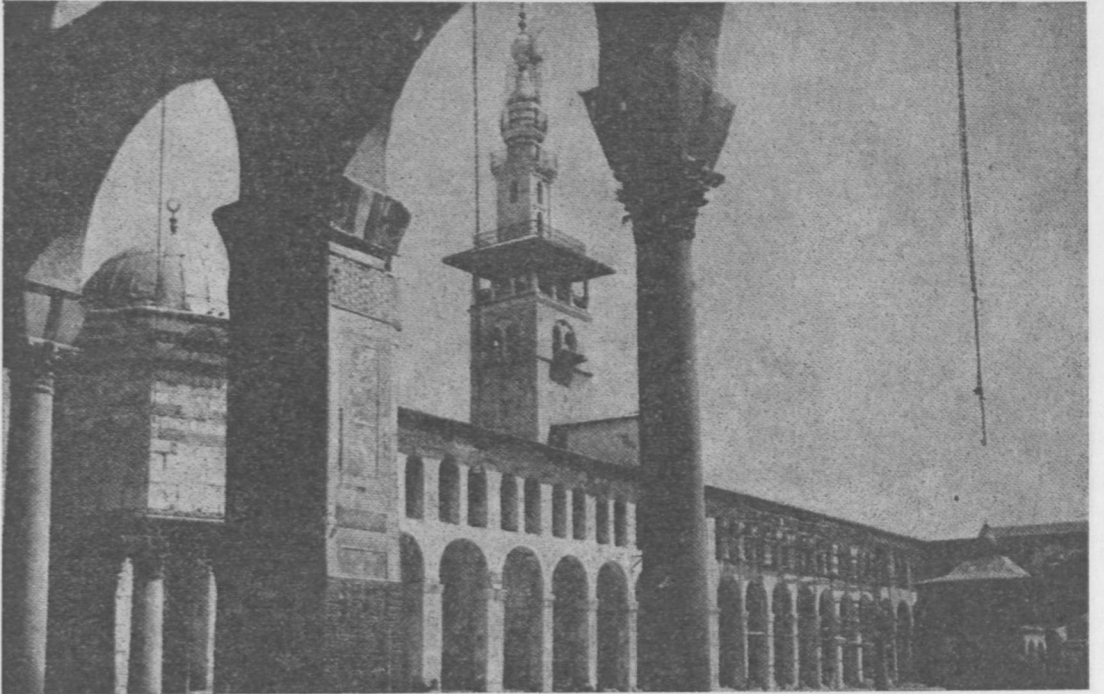
Şam Ümeyye Camii, plan

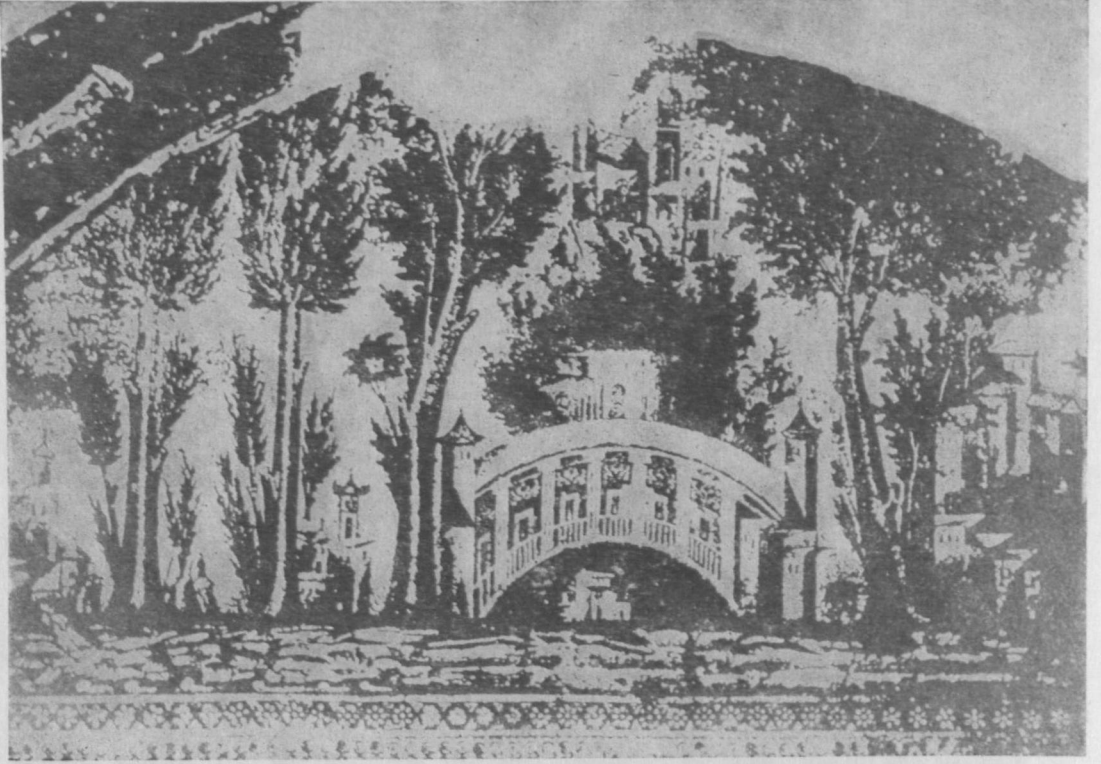

Ümeyye Camii
ve
Şam'ın görünüşü

Ümeyye Camii
Sahnı

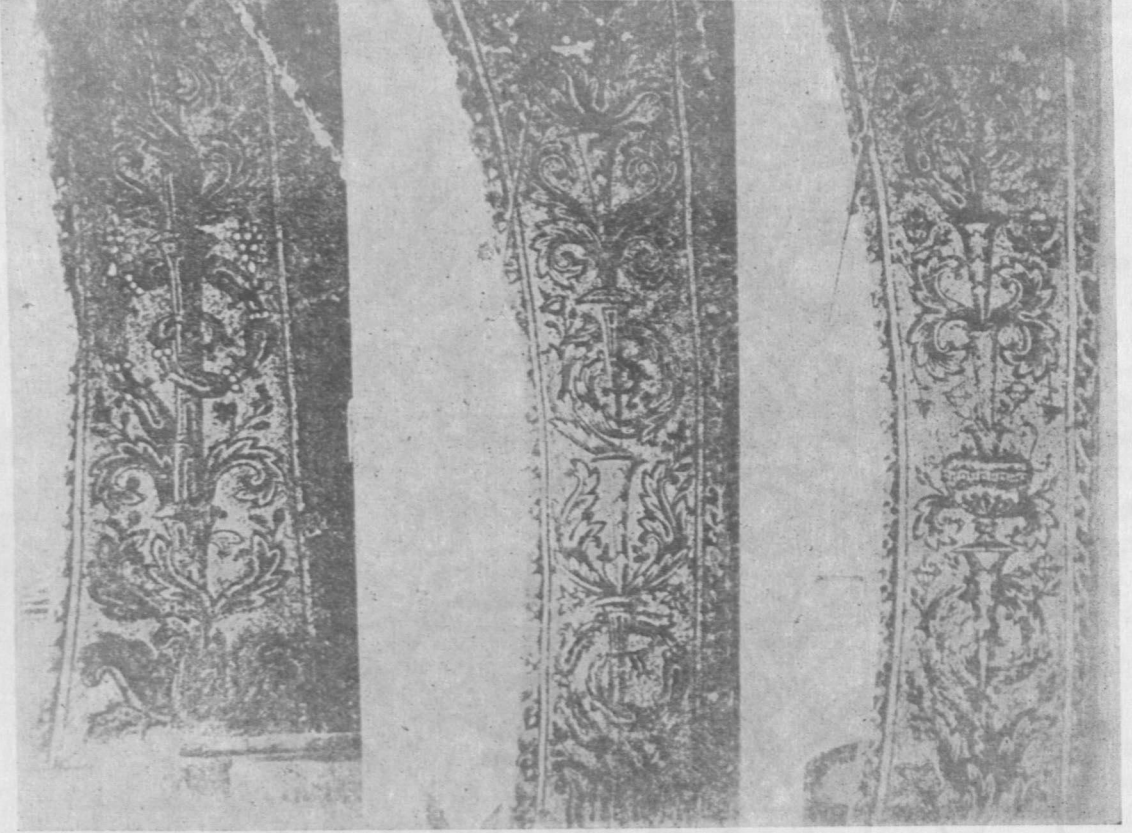

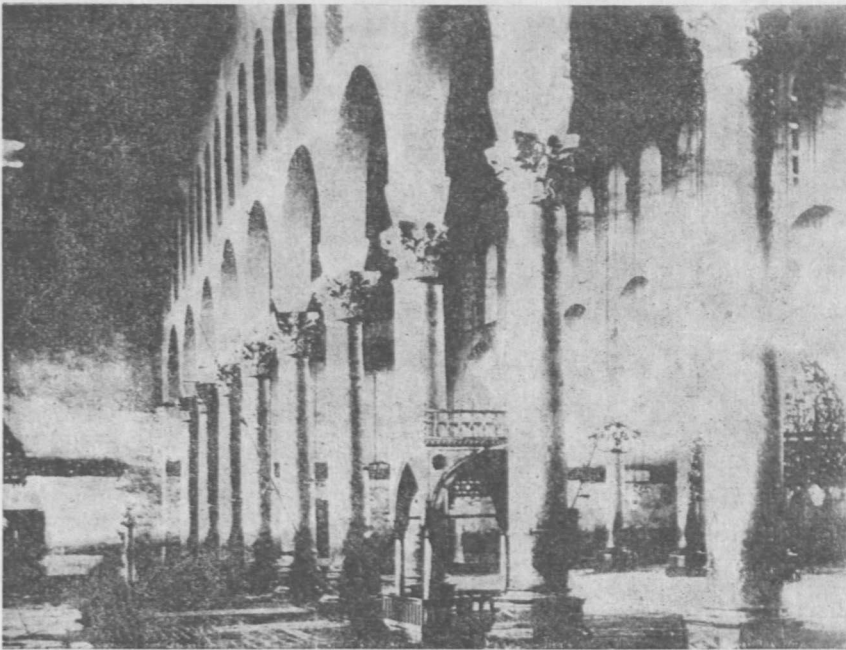
Ümeyye Camii batı revakından bir pano

Ümeyye Camii sahnı

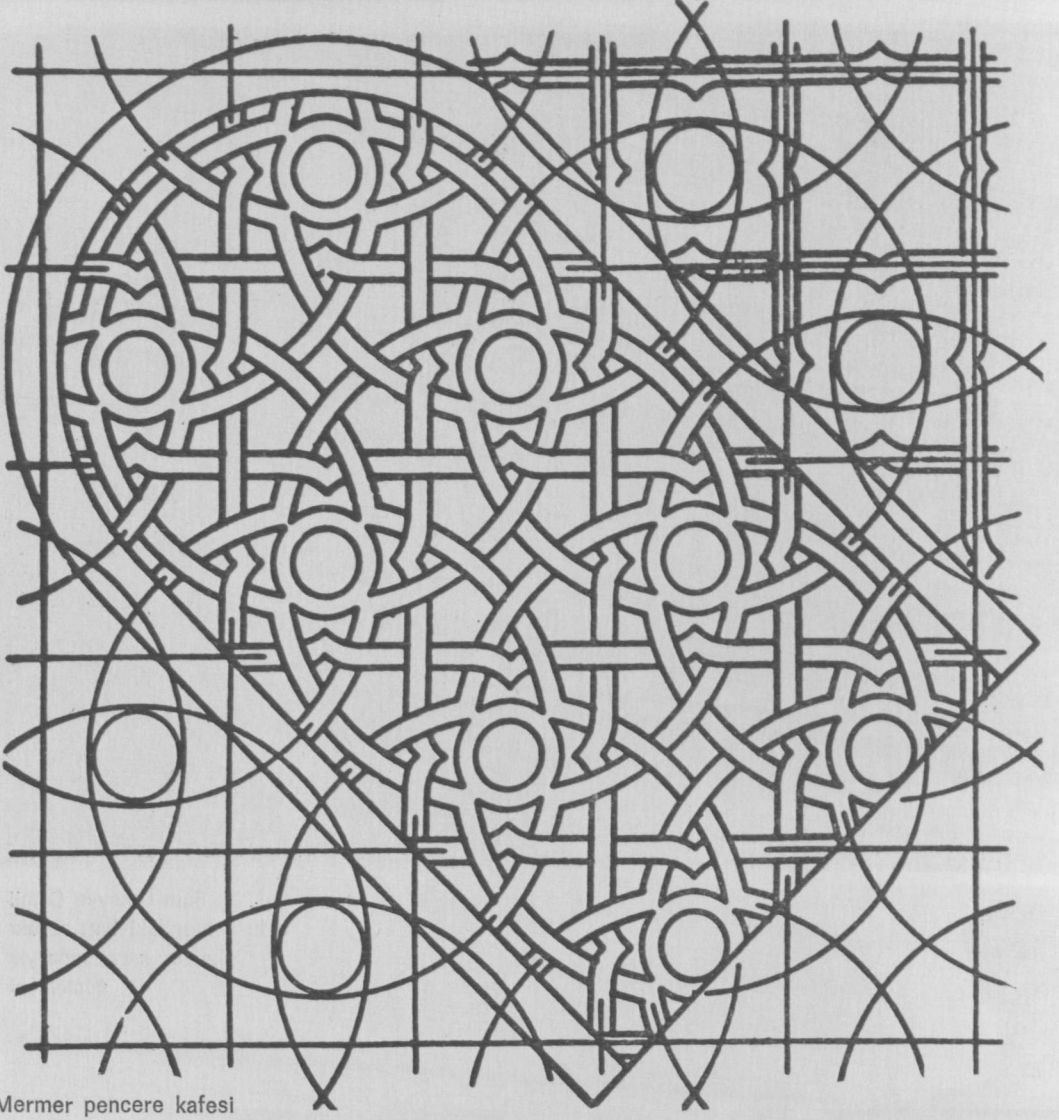

Şam Ümeyye Camii
avlu kısmındaki batı revakı
kemer karni mozayik
süslemesi

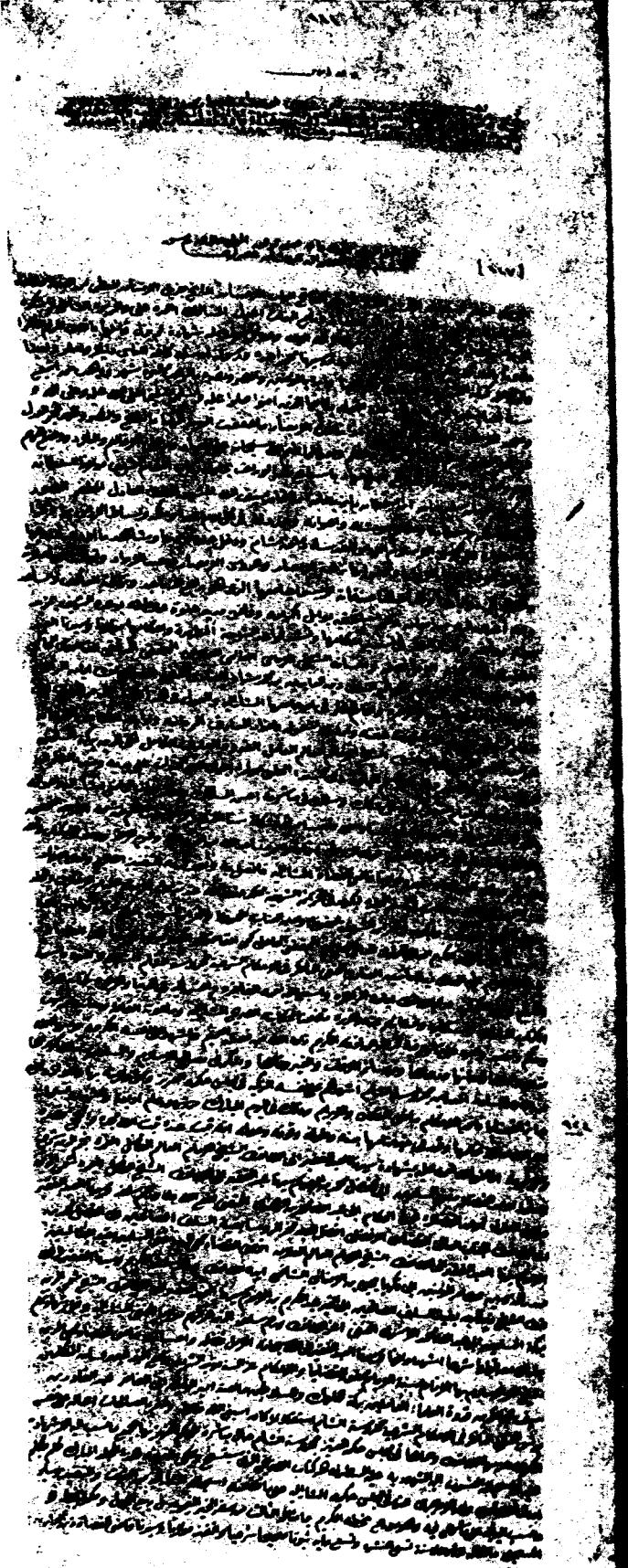
Şam
Ümeyye
Camii
iç
kısmı

Mermer pencere kafesi

Şam
Ümeyye
Camii
Sahnı ve Şadırvanı

Vakıflar Genel Müdürlüğü Arşivinde Mahfuz müceddet Anadolu sâni adlı 585 numaralı defterin 111 sahife ve 117 sırasında kayıtlı olan Ümeyye Camiine ait arapça vakfiyenin tercümesi:

EMEVİ DEFTERİ

Şam-ı Şerifte Emevi Cami-i Şerifi Vakfına ait vakfiye-i ma'mulün bihanın sûreti, Şam Nâibi Hüseyin Tevfik Efendi'nin ilâmı, Sûriye Vilâyeti Meclis'inin mazbatası, vilâyet valisinin ve Şam Vakıflar Muhasebecisi'nin inhalları, Evkaf Müfettişi faziletlü Esseyyit Mustafa Nazif Efendinin ilâmiyle 257/8691 nolu hülâsa defteri, Evkaf-ı Hümayûn nâzırı devletlu Ahmet Cevdet Paşa'nın telhisi ve ferman-ı ôli ile cihat kalemine yeniden kaydedilmiştir. 24/ Zilhicce/1289

Aşlının Aynıdır.

Şam'da Kadı naibi Hamdi efendi zade Hasan Tevfik (Allah azze şanuhûnun fakir kulu yazdı) kendilerine mağfiret olunsun.

O! Ulu Sultan El-Melikül Azizüddeyyan olan, ihsan kapılarını açan, nimetleri bolca veren, sevdiğine ve seçtiğine en büyük memaliki veren, taki bununla tâğî ve bâğîleri en doğru yola götürmeğe sülûk eden Allah'a hamd olsun. Onun bol ve şümulî olan nimetine hamd; geniş, sonsuz, eksiksiz ve kâmil fazlına şükrederim. Allah'dan başka ilâh olmadığına, Allah'ın tek olup şerîki olmadığına şahadet ederim. O şahadet ki, kâili aksa (en uzak) meramında muzaffer olmakta ve Melaike-i Kiram ile nasrı müezzer olarak nusret görmekte daim olur. Efendimiz Hz. Muhammed'in de, Allah'ın kulu ve Resûlü olduğuna şahadet ederim. Allah onu bütün insanlara delil ve emin olarak göndermiş, ona kitab-ı azizi (Ey Muhammed doğrusu biz sana ap açık bir zafer verdik) nî inzâl buyurmuş, onu mü'minlerle ve yardımla teyid ederek korkusunu bir aylık mesafede düşmana hissettirmek sûretiyle ona yardım etmiştir. Sünnetine tabi olana kalbi selim hibe buyurmuştur. "Ey iman edenler ona salâtü selâm

7) Fetih sûresi Ayet: 1.

İlahî, insanlığın ziyneti günlerin seçkini, Mısır ve Şam'ın ileri geleni, Rüşâ ve hükûmânın efendisi, sünnetin destekçisi, şeriatın müeyyidi, hakkın yardımcı, bid'atçıları yok eden, mütekelimînin dili, hatipler hatibi, ve şeyhler şeyhi, melik ve sultanların hakemi, Emîril-Mü'mininin sağ kolu, yukarıda işaret edilen hakem ve Şam-ı şerif memleketinde ve civarında ahkâmı şer'îyeye nezaret eden Ebil Abbas Ahmed El-Şâfiî -Allah gölgesini daim etsin.- nin şahidi olan ve kendi nefsi kerîmine şahâdet eden iki şahidin şahâdeti ile kendisine mensup ve üzerine meşhûdün bih (şahadet edilen) ve üst kısmında yazılı olan sicillerde kendine nisbet edilenlerin tümü ile kendisinin Mahrûse-i Şam'daki meclisi hükmünde ve kendi nezdinde -Allah ona ihsan buyursun ve gölgesine daldırsın.- Sabit ve sahih olduğu kendi hattı ile tarihinin ikinci ayının Çarşamba günü şeklinde müverrah olan mezkûr sicillerinin sübut, tenfiz ve kendine nispet edilen diğer şeylerden, mezkûr sicillerin ihtiva ettiği şekilde kendi nezdinde ve müşarunileyh meclisi hükmünde cereyan ettiği beyan olunmaktadır.

Müşarunileyh efendimiz ve ulumuz, Kâdîl-Kudat, dinin yıldızı, melik ve sultanların hakemi, Emîril-Mü'mininin sağ kolu, şafii hâkimi -Allah ona nimetlerini bolca versin.- nin kendisine mensup olan mezkûr sicillerindeki tenfizinide, tenfizi şer'î ile tenfiz etti. -Allah onu gölgesine daldırsın- yukarıda adı geçen ulumuz ve efendimiz, Kâdîl-Kudat merhum, şahabettin bini Farfur El-Şâfiî -Allah onu rahmetine garkeylesin.- nin sicillerinin mazmununda, şahadetlerinin akbinde yukarıda yazılı sicillerin zeylinde bu gibi hallerde mahud olduğu üzere adlarına ve kabul alameti konulan iki şahidin şahadetleri ile acün El-Zer'i'nin Hanefî kadısının oğlu efendimiz, fakir, kerim, yüce, mevlevî, kadâî, Ebil-Abbas Ahmet'in oğlu efendimiz ve ulumuz, Allah taalanın oğlu efendimiz ve ulumuz, Allah taalanın fakir kulu olan ve fazlı ihsanını uman Kâdîl-Kudat, Alaeddin, insanlığın ziyneti, günlerin hakemi, Mısır ve Şam'ın ileri geleni, kaziyeye ve hükûmleri tahkik eden, sünnetin des-

İlahî, insanlığın ziyneti günlerin seçkini, Mısır ve Şam'ın ileri geleni, Rüşâ ve hükûmânın efendisi, sünnetin destekçisi, şeriatın müeyyidi, hakkın yardımcı, bid'atçıları yok eden, mütekelimînin dili, hatipler hatibi, ve şeyhler şeyhi, melik ve sultanların hakemi, Emîril-Mü'mininin sağ kolu, yukarıda işaret edilen hakem ve Şam-ı şerif memleketinde ve civarında ahkâmı şer'îyeye nezaret eden Ebil Abbas Ahmed El-Şâfiî -Allah gölgesini daim etsin.- nin şahidi olan ve kendi nefsi kerîmine şahâdet eden iki şahidin şahâdeti ile kendisine mensup ve üzerine meşhûdün bih (şahadet edilen) ve üst kısmında yazılı olan sicillerde kendine nisbet edilenlerin tümü ile kendisinin Mahrûse-i Şam'daki meclisi hükmünde ve kendi nezdinde -Allah ona ihsan buyursun ve gölgesine daldırsın.- Sabit ve sahih olduğu kendi hattı ile tarihinin ikinci ayının Çarşamba günü şeklinde müverrah olan mezkûr sicillerinin sübut, tenfiz ve kendine nispet edilen diğer şeylerden, mezkûr sicillerin ihtiva ettiği şekilde kendi nezdinde ve müşarunileyh meclisi hükmünde cereyan ettiği beyan olunmaktadır.

küm zamanında sübûtu sahihi şer'i ile sabit olduğu ve bu hususun müşarunileyh ve Gurrei Zilkâde 847 yılı tarihiyle müverrah olan şahitlik vesikalarında bulunan sübut tenfiz ve müşarunileyh şahitlik vesikalarında belirtilen şekilde kendisine nispet edilen diğer şeyhlerin mezkûr şahitlik vesikalarında ihtiva edildiği üzere o vakit kendi nezdinde cereyan ettiği beyan olunmaktadır.

Hakimi müşarunileyh ulumuz ve efendimiz, Kâdıl-Kudât, Zeyneddin Ebin-Neca Salim El-Zavavî El-Mâlikî'nin mezkûr şahitlik vesikalarında, kendisine mensup olan tenfizinde, Allah onun günlerini ve bereketini devam ettirsin müşarunileyh ulumuz ve efendimiz, Kâdıl-Kudât zeyneddin El-Zevavî El-Mâlikî -Allah onu rahmetine gark etsin- nin şahitlik vesikalarında bulunan müslümanların kadısı, Emîril Mü'minini sağ kolu, Ebi Omre Osman El-Sa'dî El-Ahnâî'nin oğlu, efendimiz, Allah' taalanın fakir kulu, tacüddin müslümanların kadısı, Ebi Abdullah Mehmed'in oğlu, ulumuz ve efendimiz, Allah taalanın fakir kulu olan ve fazlı ihsanını uman, Kâdıl-Kudât, dinin güneşi, Mısır ve Şam'ın ileri geleni, Selef-i salihlerin geri kalanı, milletin ziyneti, sünnetin destekçisi, şeriatın müeyyidi, hakın yardımcı, bid'atçılar yok eden, melik ve sultanların bereketi, Emîril Mü'min'in sağ kolu, Mahrûse-i Şam'da hükme nezaret eden Ebi Abdullah Muhammed El-Şâfiî -Allah onu rahmetine daldırın- nin şahitlerini, kendi nesine şahit kılarak kendi önünde yazılan ve kendisine mensup olan şahitlik vesikalarında, şahitlerin kendisine nispet ettiklerini tümü ile Şam'da ki meclis-i hükümünde ve hükme devam etmekte iken nezdinde sübûtu sahihi şeri ile sabit olduğu ve bu hususun, müşarunileyh ve onun Cezaziyelevvel 810 yılı tarihiyle müverrah olan şahitlik vesikalarında bulunan sübut, tenfiz ve müşarunileyh şahitlik vesikalarında belirtilen şekilde kendisine nispet edilen diğer şeyhlerin, mezkûr şahitlik vesikalarında ihtiva edildiği şekilde mezkûr meclis-i hükmünde kendisinin nezdinde cereyan ettiği beyan olunmaktadır.

Şam Ümüyye Camii Vakfiyesi (Arabic text, partially illegible due to image quality and bleed-through)

müslümanların kadısı, Emirîl Mü'minîn'in sağ kolu, Ebis-sena Mahmud'un oğlu, ulumuz ve efendimiz, Allah taalanın fakir kulu, Kâdil-Kudât, Şihabüddin, Emirîl Mü'minîn'in sağ kolu, Mahrûsei Şam'da hükmü azize nezaret eden Ebil-Abbas Ahmed El-Hanefî -Allah onun günlerini devam ettirsin- nin şahitlerini kendi nefesine şahit kılarak kendisine mensup olan, içinde belirtildiği şekilde üst kısmı yazılı olan ve bugün tarihiyle müverrah olan şahitlik vesikalarında şahitlerin kendisine nispet ettiklerinin ümü ile şer'i şekilde kendi nezdinde ve Şam'daki meclis-i hükmünde subûtu sahihi ser'i ile sabit olduğu beyan olunmaktadır.

Adı geçen hâkim-i hanefî ulumuz ve efendimiz, Kâdil-Kudât Şihabüddin'in mezkûr şahitlik vesikalarında kendisine mensup olan tenfizinde, tenfiz-i şer'i ile tenfiz etti. -Allah onun günlerini devam ettirsin- müşarunileyh ulumuz ve efendimiz Kâdil-Kudât Şihabüddin, Emirîl Mü'minîn'in sağ kolu, Ebil-Abbas Ahmed bini Ebil-iz' El-Hanefî -Allah onu rahmetine daldırsın- nin şahitlik vesikalarının mazmununda, Allah taalanın fakir kulu, şeyh, Zeynüddin Ebi Muhammed Abdulhamid El-Âmirî'nin oğlu, efendimiz, Allah taalanın fakir kulu şeyh Şerefüddin, Ebil-Meâlî Saîd'in oğlu, efendimiz ve ulumuz, Allah taalanın fakir kulu Şerefüddin, müslümanların kadısı Emirîl Mü'minîn'in sağ kolu, Ebil-ruh İsa El-Mâlikî-Allah onun günlerini devam ettirsin-nin şahitlerini, kendi nefesine şahit kılarak kendisine mensup olan, üst kısmı içinde belirtildiği şekilde yazılı olan ve gün tarihi ile müverrah olan şahitlik vesikalarında şahitlerin kendisine nispet ettiklerinin tümü ile kendisinin nezdinde ve Şam'daki meclis-i hükmünde sübutu sahihi şer'i ile sabit olduğu beyan olunmaktadır.

Adı geçen efendimiz ve ulumuz, Kâdil-Kudât, şerefüddin El-Amirî El-Mâlikî'nin mezkûr şahitlik vesikalarında kendisine mensup olan tenfizini de, tenfizi şer'i ile tenfiz etti. -Allah taala onun günlerini devam ettirsin- Ondan kendisi mes'ul olarak ve şurûtu şer'iyyesini müstevfi olarak onunla hükmetti ve

muktazasını ilzam etti. Müşarunileyh Kâdil-Kudât merhum, şerefüddin el-Âmirî El-Mâlikî-Allah toala onu rahmetine daldırsın- nin şahitlik vesikalarının mazmununda, efendimiz, Allah taalanın fakir kulu Bedreddin Bedril-Âmirî El-İzzî'nin oğlu, Allah taalanın fakir kulu, Şeyh Cemalettin Ebi Muhammed Abdullah'ın oğlu, efendimiz Allah taalanın fakir kulu allame, Kadil-Kudât, Şihabüddin, müslümanların müftüsü, mü'minlerin veliyyi emri, bâtını müsemma olan hakim Ebi Naim, Ahmed El-Şâfiî, -Allah onun te'yidini devam ettirsin- nin şahitlerini kendi nefesine şahit kılarak kendisine mensup olan ve dünü tarihi ile müverrah olan bâtınında kendisine nispet edilenlerin tümü ile batınında belirtildiği üzere kendisinin nezdinde ve Şam'daki meclis-i hükmünde sübutü sahih ile sabit olduğu beyan olunmaktadır.

Efendimiz, allâme, batınında kendisine tesmiye edilen hakim, Şihabüddin El-İzzî El-Şâfiî'nin tenfizinde tenfizi şer'i ile tenfiz etti. -Allah taala onun günlerini devam ettirsin- onunla hükmetti, mes'ûliyetinde ve şurûtu şer'iyyesi müstevfi olarak muktazasını ilzam etti.

Mevcut olan sarıh nüshaları allâme hakim ve allâme müneffizinki gibi yazar (kopye eder).

VAKFİYENİN BAŞLANGICI :

Rahman ve Rahîm olan Allah'ın adıyla Allah'ın ni'metlerine hamd olsun. Hamd Allah'adır tevekkül de onadır. Kullarından sevdiğine fazl ile tasadduk eden ve "iyilik yapanlar için hüsnâ ve ziyade vardır." buyuran Allah tealaya hamd olsun. Hidayet ve tesdidden dolayı ona hamd ederim. Kereminden fazla vermesini dileyerek ona şükrederim. Sevdiği ve istediği şeylere ondan muvaffakiyet dilerim. Allah'dan başka ilâh olmadığına, Allah'ın bir olup, ortağı olmadığına, muhakkiklerin bildiği şahadetle şahadet ederim. Efendimiz Hz. Muhammed'in (S. A. S) Allah'ın kulu ve Resûlü olduğuna da şahadet ederim ki, kitabı meknûnunda (Kur'an-ı Keriminde) ona: "Sevdiğiniz şeylerden verinceye kadar iyiliğe nail olamazsı-

niz" ayeti kerimesini inzâl buyurmuştur. Günler ve yıllar müddetince Allah'ın salâti ve selâmı onun ve ashabının üzerlerine çokca olsun. Emma ba'dü (bundan sonra) üç mescit (cami) den sonra Şam Camiinin diğerlerinde olmayan bir fazilet ve üstünlüğü vardır. Katâde -Allah ondan razı olsun- Allah tealanın "vettîni vezzeytûni" kavli şerifinin tefsirinde" ettin" kelimesinden Şam Camiinin murat olduğunu söylediği nakledilmiştir. İbni Fergah diye meşhur olan Şeyhül İslâm Bürhanettin El-Ferârî -Allah taala ona rahmet etsin- ise Fazailüşşam (Şam'ın faziletleri) adlı kitabında şöyle demiştir: Ebi Ziyad Eşşâ'banî ve Ebi Emine Eşşâ'banî'den, dedilerki ,biz Mekke -Allah onu şereflendirsin- de idik Kâ'be -Allah şerefini arttırsınınin gölgesinde bir adamın olduğunu gördük ve onun imam-ı celil ve seyyid-i kebir Süfyan-ı Sevrî -Allah ondan razı olsun- olduğunu anladık. Bir adam ona sordu: Ya Eba Abdillah! bu binada namaz hakkında ne dersin? "Yüz bin namaz karşılığıdır". Buyurdu ya, Resulullah Sallallahu Aleyhi ve Sellem Efendimizin mescidindeki dedi. "Burada Elli bin namaz karşılığıdır" buyurdu. Ya, Beytil Makdis (Mescid-i Aksa) deki deyince; "kırkın namaz karşılığıdır". Duyurdu, Ya, Şam Mescidindeki deyince; "otuzbin namaz karşılığıdır" buyurdu. Yine bu konuda şöyle naklonulmuştur: İbni Ömer -Allah onlardan razı olsun-in azadlısı Nafî', adını söylediği bir adamdan rivayet etmiştir ki, Resûlullah (S. A. S) in sahabeti Vasile bini El-Eska', mescidin Ceyruttan sonraki kapısından çıktı ve Kâ'bül Ahbar -Allah ona rahmet etsin-la karşılaştı. Ka'b nereyi kastediyorsun dedi. Vasile, -Allah ondan razı olsun- Beytül Makdis -gitmek istiyorum dedi. Ka'b, gel sana bu mescidde biryer göstereyim ki, kim orada namaz kılsa, Beytil makdisde namaz kılmış gibi olur dedi. Dediki, gitti ve ona mevalinin çıktığı küçük kapı ile Hüseyin'e yani küçük kantaranın arasını gösterdi. Kim bunların arasında namaz kılsa Beytil Makdisde namaz kılmış gibidir dedi.

Yine nakledilmiştir ki, Allah, Kasiyun dağına "gölgeni ve bereketini Beytil Makdisin dağına ilet" diye vahyetmiştir. Bu dağ

da onu yapmıştır. Allah azze ve cell o dağa, madem sen onu yaptın, ben senin kalende bir ev, yani Şam mescidini yapacağımki orada ben, dünya harab olduktan sonra kırk sene ibadet olunacağım ve senin gölgeni ve bereketini günler ve geceler geçmeden sana geri iade edeceğim diye vahdetmiştir. Yine naklolunmuşturki Abdurrahman, Şam mescidinin dört duvarının Hud Aleyhisselâmın yapısından olduğunu babasından duyduğunu söylemiştir. Yine bu hususta Hasan bini Yahya nakletmiştirki, peygamber efendimiz (S. A. S) İsrâ' gecesi Şam mescidinin yerinde namaz kıldığını söylemiştir. Evzai -Allah ondan razı olsun- den bu hususta naklolunmuşturki; Evzai-ye Zekeriya Aleyhisselâmın oğlu Yahya Aleyhisselâmın başı nerededir? Diye sorulduğunda, Şam camii-nin dördüncü muskat (düşük) amudunda olduğu bize ulaşmıştır. Demiştir. Yine rivayet edildiğine göre, Velid bini Abdul Melik "Allah ona rahmet etsin" bir gece kayımlara, camide kimseyi bırakmamalarını ve kendisi gelinceye kadar kapanmasını emretmiş; kayımlarda dediğini yapmışlar; Velid gece geldiğinde kendisine Babüs-Saat (saat kapısını) açmışlar. Namaz kılmak için içeri girdiğinde saat kapısı ile maksuranın yanında olan Hızır Kapısının arasında ve Hızır Kapısına Saat Kapısından daha yakın bir yerde bir adamın namaz kıldığını görmüş ve kayımlara, bu gece camide namaz kılan kimse bırakmayın diye emretmemişmiydim demiş kayımlardan bazısı, onun Hızır Aleyhisselâm olduğunu ve her gece orada namaz kıldığını söylemişlerdir.

Bu camii güzellik vasıflarına cemadâtın dahi uygulandığı bir yerde olduğundan bazı müfessirlerin amudlu irem (uzunboylu amudlara sahip irem bahçeleri gibi) olduğuna zahib oldukları bir şehirde olduğundan onun işlerine itina göstermek vacib olmuştur. Makarri kerim, yüce mevlevî, ulu emir, âlim, âdil, mücahid, murabıt, İslâmın kılıcı, milletin yardımcısı, âlim ve salihleri seven, melik ve sultanların desteği, Ümeyye Camiine ve vakıflarına nezaret eden Ebül Cûd Ergun Şah bini Abdullah -Allah onun yardım-

calarını aziz ve şiarını takva kılsın- bu bük yük sevabı arzu edenlerden ve evsafı hamide ile vasıflanmak isteyenlerden olduğundan Rabbinden ecir ve sevap dileğiyle bu kitabın yazılmasını emretti. Ve o vakit efendimiz, Allah taalanın fakir kulu Fahrüddin, müslümanların kadısı, Emîril Mü'minin'in sağ kolu, Ebi Amr Osman'ın oğlu, efendimiz, Allah taalanın fakir kulu, Tacüddin, müslümanların kadısı, Emîril Mü'minin'in sağ kolu Ebi Abdullah Muhammed'in oğlu, efendimiz ve ulumuz Allah taalanın fakir kulu olan fazla, af ve mağfiretini uman, Kâdîl-Kudat Şemsüddin, Mısır ve Şam'ın ileri geleni, selefi kiramın geri kalanı, milletin ziyetini, sünnetin destekçisi, şeriatın müeyyidi, hükkâmın efendisi, hatipler hatibi, melik ve sultanların hareketi, Emîrül Mü'minin'in sağ kolu, Mahrûse-i Şam'da hükmü azize nezaret eden Ebi Abdullah Muhammed El-Sadi El-Ahnâi El-Şâfiî -Allah taala onun günlerini devam ettirsin ve hükümlerini aziz kılsın- nin yerine Mahrûsei Şam'da hakim olan efendimiz Allah taalanın fakir kulu Şeyh Bedreddin Bedrin oğlu, Allah taalanın fakir kulu, Şeyh Cemal benî Muhammed Abdullah'ın oğlu, efendimiz, Allah taalanın fakir kulu, allâme, kadılar kadısı, Şihabüddin islâmın ziyası, insanlığın şerefi, Şam'ın ileri geleni, müslümanların müftüsü, taliplere faydalı olan, mü'minlerin veliyyi emri Ebu Na'im Ahmed El-Âmirî El-İzzî El-Şâfiî -Allah onun bereketini devam ettirsin- ve onu korusun- yi şahit kıldı- Sekizyüz onaltı yılının aylarından Cemâziyelevvelin, onbiri çarşamba günü, şahitlik vaktinde Şam'ın muaddil olanlarından, nezdinde hazır bulunanları, hüküm ve imzası geçerli olduğu, hükümleri nafiz olan hüküm ve yargı meclisinde kendisinin yargıları caiz ve hükümleri nafiz ve geçerli olduğu bir halde kendi nefsi kerimine -Allah onu korusun- şahit kıldı. Nezdinde davanın, birinden diğerinin üzerine, tanıdığı ve kabulünü uygun görerek kabul ettiği şer'i, âdil ve mer'i beyyine (delil) ile beyyine kavlinin istima'ına haiz olan müddâi iki hasmın huzuriyle şer'i şekilde sabit olmuştur ki, bu kitapta sözü, açıklaması, özelliği ve sınırı belirtilecek olan kâmil (tam)

bu kitapta zikredeceği şekilde tam ve hisseli olanlar, vakfı müebbed ve habsi muharrem olup, bunların icar ve menafîi ise Şam'daki Ümeyye Camii -Allah taala onu zikri ile i'mar etsin - ne ve camide hatip, imam, müezzin, mübâşir ve kayyım olanlara, camide ileri gelen kurrâ ve meşâyihî ilme, camiin sergi, aydınlatma ve saire gibi diğer masârif ve masâlihine câridir. Bunlar mübâşirlerin elinde olup, eski zamandan beri ve şimdiye kadar mezkûr vakfa caridir. Bunlardan bir kısmı müsakkaf bir kısmı da harâcîdir. Müsakkaf olanların sağlam ve harab olanları vardır. Sağlam olanların bir kısmı Şam şehrinin içinde bir kısmı da dışında ve bu kitapta (vakfiyede) vasf ve zikredileceği gibi köylerinde ve Bâlebek şehrinde.

Şam şehri içinde olanlar: Bunlardan gününde Ziraat Tüccarları Çarşısı diye bilinen ve iki özel kapısı olup, iki sırası kible ve kuzeyde iki sırası da doğu ve batıda olmak üzere dört sıra olan dükkânların tamamıdır ki, O günkü sayısı yüz dükkân ve mak'ad, ayrıca yirmidört dükkân olmak üzere, kuyumcular kapılarındaki ve Kurayş hanı kapısındaki Divan-ı Vakıf'da kible ve kuzey diye bilinen ve kadîmen (eskide) Bakırcılar, kadın eşyaları kadîmen (eskide) Bakırcılar, kadın eşyaları tüccarları, kokucular, tarâyifler ve kağıtçılar çarşısı diye bilinenlerde beyan edilen dükkânlara dahil olmak üzere yüzyirmi dördtür. Her dükkân bir iç kısım fina' ve kapuyu müştemeldir. Araları sokakla ayrılan kible ve kuzeydekilerin sınırı: Kibleden ciheti mezkûreye vakıf olan ve Hadra diye bilinen ve sahiplerinin mülkü olan yerde bulunan ve o gün harab olan iki kuyumcu yeri ile bent önünde harab olan Kureyş hanı ve Hadra kapısı, doğudan o gün harab olan ve aynı cihete vakıf olan Dehşetün-Nisa', kuzeyden Ümeyye Camii -Allah onu zikriyle i'mar etsin-, batıdan Eşşerif El-Hırzî'nin dükkânı, Çarşı Kapısı ve aynı cihete vakıf cihete vakıf olan İpekçiler Çarşısının bazı dükkânları, kuzey cihetinde hattat evinin kapısı bulunmaktadır. Diğer ikisinin sınırı ise; kibleden yukarıda tahdidi geçen, doğudan ciheti mezkûreye vakıf olan ve o gün

harab olan Dehşetür-Ricâl kuzeyden tahtis-saat (Saatlar altı) ve ikinci kapı, batıdan Ümeyye Camii bulunmaktadır. Bunların üst kısmı ise bir kat menâfi ve merâfikidir.

Yine Şam şehri içinde olanlardan : Ziyade divanında maruf olan dükkân ve makadların tümüdür ki, tümünün sayısı mak'adlerde dahil olmak üzere yüzelli dükkândır. İpekçiler ve bilezikçiler çarşısındaki dükkânlar ve Ziyade Kapısındaki Eşşerif El-Hirzi dükkânıda bunlardandır. Bunlar iki sıra olup, sınırları : Kibleden Hensiy'e'nin üst kısmına çıkış olup, sınırın tamamı Okçular çarşısına giden yoldur. Doğudan, aynı cihete vakıf ve o gün harab olan kuyumcu çarşısı olup sınırın tamamı tahdidi geçendir. Kuzeyden, Ziyade Kapısı ki, bu kapı Ümeyye Camii -Allah- onu zikri ile i'mar etsin-nin kapılarından biridir. Batıdan, dükkânları mezkûr sayının cümlesinden olan ve o gün âmir (işler) olan kuyumcu çarşısıdır.

Yine Şam şehri dahilinde olanlardan o gün işler vaziyette olan ve ortasında, suyu Kanevat nehrinden bir hakkı vacib ile akan bir havuz bulunan iki kuyumcu çarşısının dükkânlarıdır. Mak'adlerde bunlara dahildir. Burası da iki sıra olup, bunlardan herbir dükkân ve İpekçiler Çarşısındaki dükkânlardan her biri bir iç kısım, fina' ve kapıyı müştemeldir. Sınırları ise; kiblede Teraziciler Çarşısı, kapı ve ondan sonra o gün harab olan Emiyye Medresesi gelmektedir. Doğudan yukarıda sözü ve tahdidi geçendir. Kuzeyden Ümeyye Camii, batıdan Mürtefak ve Harab olup, tamamı harabtır. Kuyumcu çarşısında bulunan bu dükkânların, Ümeyye Camiinin duvarına bitişik olan üçüncü bir sırası olup, mezkûr sayıya dahildir.

Yine Şam şehri dahilinde olanlardan, Kadın Eşyaları çarşısının dükkanları ki, burası kadîmen (Eskide) çatal iğnecilerin, hazarancılardan ve Demircilerin çarşısı idi. Bu da kible, kuzey, doğu ve batı olmak üzere dört sıradır. Bunlardan her dükkân bir iç kısım, fina' ve kapıyı müştemeldir. Kible ve kuzey sıralarının sınırı; kiblede mürtefak ve sahiplerine ait harab evler, doğudan sözü geçen kuyumcu çarşısı, kuzeyden Ümey-

ye Camii, batıdan harabe, dir. Doğru ve batı sıralarının sınırı ise; kiblede yukarıda tahdidi geçen, doğudan Urve'nin meşhedi (Şehit olduğu yer), kuzeyden mürtefak ve tamamı yol, batıdan Siman Sinan Edekkâki, han olup sınırın tamamı harabe, dir.

Yine Şam şehri içinde olanlardan mezkûr çarşının batı sırasındaki mezkûr mürtefakın kapısına bitişik olan iki dükkân ve bunların üstünde bulunan ve Ettiyybi sekeni diye bilinen katın tamamı olup, bu dükkânlardan her biri iç kısım, fina' ve kapıyı müştemeldir. Yukarı kata ahşap merdivenle çıkılır. Bu kat ise menafi' ve merafiki olup, iki penceresi vardır. Biri Şuayra Babül-Beride diğeri ise mezkûr eşya çarşısına bakar. Bunların sınırı ise; kiblede mürtefakın kapısı, doğudan yol, kuzeyden Babül-Berideki, bakırcı dükkânları, batıdan mürtefak, dir.

Yine Şam şehri içinde olanlardan; Babülberid'de bulunan dükkânlar ve üzerlerindeki katlar ve bitmemiş olan revaşların tümü ki, mezkûr dükkânlar o gün bakırcılar, kağıtçılar, kitapçılar, altıncılar, saad'rcılar ve kokucular kapalı çarşısında idi. Mezkûr yerdeki mak'adlerin tümü ki, revaş mak'adi ve demirciler sekri (kapalı çarşısı) diye bilinen merdiven başındaki mak'ad bu mak'adlerdendir. Bunun karşısında bulunan ve kokuculara bitişik olan El-Maverdi dükkânı ve El-Hariri dükkânı bunlardan her dükkân bir iç kısım, fina' ve kapıyı müştemeldir. Makadlerin bazısı İstanbul'luların sekenidir. Ve her meskenin altında bir mahzen vardır. Mezkûr dükkân ve makadlerin sayısı ise kırk dört dükkân ve mak'addir. Her katta menafi' ve merafiki müştemeldir. İki ayrı kat hariç, katların sayısı yirmi kattır. İki ayrı katın cümlesinden olan tek katların tümü ki, onlara Sadriye dehlizindeki merdivenden çıkılır. Bunların menafi' ve merafikleri vardır. Yapısı bitmeyen revaşların sayısı ise; (iki kelimelelik yer boş) bütün bunların sınırı ise; kiblede Düveryre-tü Hamed, yedi mürhica diye bilinen ev ve mürtefak, doğudan Ümeyye Camii, kuzeyden Rabuk, zikredilen kadın kumaş tüccarları kapalı çarşısı ve sınırın tamamı, içinde zikredilen Dehşetün

Nisa' ve dehşenin bir kapısı, diğer bir küçük kapısı ise râbuka ve ondan Sadıriyeye gidilen yere açılır. Batıdan yoldur.

Yine Şam şehri içinde olanlardan Dehşetün-nisa' diye bilinen hanın ve Rabuk kadın kumaşları tüccarları kapalı çarşısında bulunan dükkânların tamamıdır ki, dehşe ve Rabukda bulunan dükkânların sayısı elle yedi dükkândır. Bunlardan her dükkân bir iç kısım, fina' ve kapuyu müştemildir. Birisi kibleden diğeri batıdan iki özel kapı dehşeye kapanır. Bunların sınırı; kiblede yukarıda tardidi geçen, doğudan Ümeyye Camiinden sonra gelen ve Sadıriyeye giden geçit, kuzeyden yeri Sadıriyeye vakıf olan harabeler, ondan sonra Sâdıriye Medresesi gelir. Buradan Kadı hamamının ikmîmine giden diğer bir sokak ayırır. Bu sokak cami vakfının yükseklik taşı idi. Fitne (bozgunluk) zamanında harab olmuştur. Batıdan ileride belirtilecek olan dokumacıların dükkânları olup, tamamı yoldur.

Yine bunlardan; dokumacılar sokağında bulunan, o gün batı tarafından mezkûr dehşeye bitişik olan ve sayıları onüç olan dükkânki, bunlardan her dükkân bir iç kısım, fina' ve kapuyu müştemildir. Sınırları; kiblede yol olup, tamamı Hatuniyeye ve ona ortak olanlara vakıf, doğudan mezkûr dehşe, kuzeyden yol, batıdan harabeler, dir. Yine bunlardan; kadimen (eskide) Silsile sokağı diye ve o gün birî Mürhica diye bilinen sokağın başındaki terzi (sekri) nin dükkânıdır ki, sınırı kiblede sokak, diğer üç yönden ise yol, dur.

Yine bunlardan yol kenarındaki altı dükkândır ki, her sırada üç dükkân vardır. Her dükkân bir iç kısım, fina' ve kapuyu müştemildir. Batı sırasındaki üç dükkânın sınırı; kible ve kuzeyden işler dükkânlar, doğudan yol ve bunların arkaları kuzeyden Ettetmüri oğlu harabesine giriş sınırı, batıdan harabeler, dir. Doğu sırasındaki üç, dükkânın sınırı ise; kiblede işler dükkânlar, doğudan harabeler, kuzeyden El-Buzuk hanı, batıdan yol ve bunların arkalarıdır.

Yine bunlardan Okçular çarşısının doğu sırasında bulunan dükkânların bazısı ve kible sırasında bulunan dükkânların tamamı ki, bunlar okçuların, terakisinin ve kılıççıların yeri olup, Hensiye kapılarındaki belirtilen dükkânlarda dahil olmak üzere sayıları yirmi yedi dükkândır. Ve mezkûr yerdeki mak'adlerintamamı ki bunlardan her dükkân bir kapu taşı, iç kısım, fina' ve kapuyu müştemildir. Sınırları; kiblede yol doğudan Ümeyye Camiinin vakfı ve o gün harab olan be-Hensiye, kuzeyden Ezziyade, batıdan yol ve doğudaki dükkânların kapıları, kible cihetinde ise kible tarafındaki dükkânların kapılarıdır.

Yine bunlardan; Ümeyye Camiinin kapılarından biri olan ve kağıtçılar kapısında, kadimen (Eskide) altıncılar diye bilinen ve yenilenen dehşe kapısına ulaşan Babüs-Saat (saatler kapısı) daki, dükkânların tamamıdır ki, bunların sayısı kırk dükkân ve mak'addir. Keza mezkûr yerin solunda, o gün Dehşetün-Nisa' (kadınlar dehşesi) diye bilinen ve yenilenen altuncular hanına giren yerdeki mak'adlerin tamamı ve makadlerin bulunduğu sıranın karşısındaki sıradaki küçük mahzenin tamamı olup her dükkân bir iç kısım, fina' ve kapuyu müştemildir. Mak'adler, menafi müştemil olup, üzerine özel bir kapı asılıdır. Mahzenede özel bir kapı asılıdır. Sınırları; kiblede kağıtçılar kapısı diye bilinen tüccar çarşısı kapısı olup, sınırın tamamı El-Fevvare merdivenidir. Doğudan El-Fevvare merdiveni olup, sınırın tamamı harabe ve Fevvareye gidilen kapı ile harabeye gidilen kapıdır. Kuzeyden aşağıda belirtilen ve eskiden altuncular diye bilinen ve yenilenen dehşe olup, sınırın tamamı, Zeynelabidin -Allah ondan razı olsun- in makamıdır. Batıdan Ümeyye Camii -Allah onu zikri ile imar etsindir.

Yine bunlardan eskide altuncular diye bilinen ve şimdi kadın kumaşı tüccarının sekri (kapalı çarşısı) olan ve yenilenen dehşenin tamamıdır ki, burası alt ve üst kat olup, biri kible tarafından diğeri kuzey tarafından olmak üzere, üzerine iki özel kapı ka-

panmaktadır. Ortasında suyu Banyas neh-rinden hakkı vacib ile akan bir havuz vardır. Alt katındaki dükkânların sayısı, ortasındaki dört makad hariç yirmi sekiz dükkândır. Her dükkân bir iç kısım, fina' ve kapuyu müş-temildir. Dört mak'adden her biri bir mah-zeni müştemil olup, yukarı katdaki mahzen-lere hanın kible taraftaki kapısının dışından bir taş merdivenle çıkarılır. Her mahzenin bir özel kapısı vardır. Mezkûr mahzenlerin sa-yısı ise; yirmi mahzendir. Sınırları; kible-den yukarda tahdidi geçen, doğudan o gün ha-rab olan El-Sahın hamamı, kuzeyden yol ve sınırın tamamı Ümeyye Camiinin vakfı olan harab fırın ve dükkân, batıdan El-Cabiye kapıları arasında bulunan ve eskiden yerleri El-Başura diye ve o gün kumaşçıların, ipçi-lerin, ve diğerlerinin yerleri diye bilinen El-Halebiye, dir. Mak'ade dahil olmak üzere mezkûr dükkânların sayısı otuzüç dükkân-dır. Her dükkân bir iç kısım, fina' ve kapuyu müştemildir. Mezkûr yerde yapısı bitmeyen üç mahzeninde tamamı ki, bunların sınırları; dört yönden şehrin surudur.

Yine bunlardan Babül-Cabiye dahilinde Atiye Mescidinin iç kısmında bulunan iki bodrum ve dükkânın tamamıdır ki, sınırı; kible-den El-Esved vakfı, doğudan yol, kuzey-den mescidin mürtefakı, batıdan şehrin su-ru, dur.

Yine bunlardan Babül-Cabiye dahilinde olup, eskiden El-Kadmaniyyin diye bilinen çarşıdaki on dükkânın tamamıdır ki, bunlar-dan bir dükkânın yapısı bitmemiştir. Her dükkân bir iç kısım, fina' ve kapuyu müştemildir. Sınırları; kible-den zikredilecek olan Kassî-me, doğudan Eddahle (giriş), kuzeyden yol ve kapıları, batıdan Zerdekaş mülkü, dür.

Yine bunlardan, Babül-Cabiye dahilinde mezkûr dükkânların arkasındaki pamukçu-lar çarşısında bulunan yedi dükkânın tama-mıdır ki, bu dükkânlardan biri çıkış kapısı idi. Her dükkân bir iç kısım, fina' ve kapuyu müştemildir. Sınırları; kible-den yol ve kapı-ları doğudan dahle (giriş), kuzeyden yuka-rıda tahdidi geçen batıdan sahiplerine ait vakıf, dir.

Yine bunlardan, mezkûr yerdeki yerin zemin ki, yapısı El-Mukirrusseyfi Çerkezin mülkü ile ilgilidir. Ölçümü kible-den kuzeye kasımî zirai ile dört buçuk zirâ, doğudan batıya dört onda sekiz zirâ'dır. Sınırı; kible-den yol, doğudan ve batıdan El-Mukirrusseyfi Çerkez'in vakfıdır. Kuzeyden yoldur.

Yine bunlardan keza Babül-Cabiye da-hilinde El-Cenabüsseyfi Karaboğa El-Hacib'-in hanının yakınında bulunan yedi dükkânın tamamıdır ki doğan mescidi diye bilinen mescidin kible tarafındaki duvarında bulun-maktadırlar. Her dükkân bir iç kısım, fina' ve kapuyu müştemildir. Sınırları; kible-den yol, doğudan yine yol, kuzeyden doğan mes-cidi, batıdan kanal, dir.

Yine bunlardan, mezkûr yerde bulunup, Ümeyye Camiine vakıf olan ve ileride zik-redilecek olan doğan fırını diye bilinen fırı-nın sırasından çıkarılan iki dükkânın tama-mıdır ki, her biri bir iç kısım, fina' ve kapuyu müştemildir. Sınırları; kible-den yol, doğudan Esendim diye bilinen dükkânlar, kuzeyden fırının çıkış kapısı, batıdan yoldur.

Yine bunlardan, mezkûr yerde bulunan ve doğan fırını diye bilinen fırının tamamı ki, sınırı; kible-den yukarda tahdidi geçen, doğudan sahiplerine ait mülk; kuzeyden o gün harab olan Fiskar Çarşısı, batıdan dehliz, dir.

Yine bunlardan, eskiden El-İk'aliyyin dehlizi diye bilinen ve Bani bey hanına giren diğer dehlizin başında ki tohumcular çarşı-sında bulunan üç dükkân ve bir mahzenin tamamındaki hisseî sayıânın tamamı ki mik-tarı yirmi dört hisseden altı sehîm olup, şu-yu'lu olarak dörtte birdir. Her dükkân bir iç kısım, fina' ve kapuyu müştemildir. Mah-zende menafi müştemildir. Sınırları; kible-den mezkûr dehliz, doğudan eskiden dekkâ-kîn (uncular) diye bilinen ve Paşa El-Cena-büsseyfi Sûd bini Eddevadar diye maruf olan han, kuzeyden sahiplerinin mülkü, ba-tıdan yol ve kapılarıdır.

Yine bunlardan mezkûr çarşının mezkûr sırasındaki doğu sırasında bulunan ve Nu-

reddin şehit -Allah taala ona rahmet etsin- hamamının kapısındaki su çıkan yere bitişik olan kâmil dükkânın tamamı ki, bir iç kısım, fina' ve kapuyu müstemildir. Sınırı; kıbleden sahiplerine ait mülk, doğudan El-Mecd, kuzeyden çıkışlar, batıdan yol ve kapısı, dir.

Yine bunlardan mezkûr çarşının mezkûr sırasında bulunan üç dükkânın tamamındaki hissei şayanın tamamı ki, miktarı yirmi dört sehimden sekiz sehim olup, şuyulu olarak üçte birdir. Her dükkân bir iç kısım, fina ve kapuyu müstemildir. Sınırı; doğudan Ennuriye medresesi ve ona ortak olanların vakfı, yine doğudan Nureddin Şehid hamamı, kuzeyden Essükkeriye medresesine giden yol ve Ezzeheb evi, batıdan yol ve kapıları, dir.

Yine bunlardan, mezkûr çarşının mezkûr sırasında ve Nureddin şehit hamamının kapısında bulunan dükkânın tamamından olan hissei şayanın tamamı ki, miktarı yirmi dört sehim aslından on iki sehim olup, şuyulu olarak yarımır. Bu dükkân bir iç kısım, fina' ve kapuyu müstemildir. Sınırı; kıbleden Nureddin şehit hamamına geçit, doğudan mezkûr hamam, kuzeyden Ennuriye medresesinin ve ona ortak olanların vakfı, batıdan yol ve kapısı, dir.

Yine bunlardan Abacılar çarşısı ile Tohumcular çarşısı arasında bulunan ve Bayatıra (baytarlar) mescidi diye bilinen mescidin ve mürtefakın civarında bulunan ve o gün, meskûn olmayan onsekiz dükkânın tamamı ki, sınırları; kıbleden yol, doğudan yol, kuzeyden yine yol batıdan mürtefaktır.

Yine bunlardan, eskiden buğday pazarı diye bilinen tohumcular çarşısının başında ve su çıkan yerin üst kısmındaki yapısı bitmeyen iki mak'adin tamamı ki, karşılarında yapısı bitmeyen bir dükkân vardır.

Yine bunlardan, Abacılar çarşısının başında bulunan üç dükkânın tamamından ve mezkûr yerdeki mak'adin tamamından olan hissei şayanın tamamı ki, miktarı yirmi dört sehim aslında on iki sehim olup, şuyulu olarak yarımır. Her dükkân bir iç kısım,

fina' ve kapuyu müstemildir sınırları; kıbleden yerinin bir kısmı Ümeyye Camiinin vakfı olan El-Minca oğulları hanı, doğudan bayatıra, (baytarlar) mescidi, kuzeyden yol, batıdan yine yol, dur.

Yine bunlardan, tohumcular çarşısının yakınında bulunan Bani bey hanının kible duvarından çıkarılan dükkânların yerlerinin zemininin tamamı, hanın kapısı ki, sınırları kıbleden yol, doğudan eskiden ipçiler diye bilinen harab çarşısındaki yol, kuzeyden han, batıdan yine handır. Bu zikrolunanlar, Mahrusei Şam şehri içinde amir (işler) olanlardır. Şam şehri dışında amir (işler) olanlar ise bunlardan Babül-Fereç köprüsü üzerinde bulunan dükkânların tamamı ki, batı ve doğu tarafında olmak üzere sayısı onbeş dükkândır. Her dükkân bir iç kısım, fina' ve kapuyu müstemildir. Aralarını yol ayırmaktadır. Sınırları kıbleden şehrin suru ve Babül-Fereç, doğudan nehir, kuzeyden Hoca ibnül-Mezellâk ve diğerinin mülkü, batıdan nehir ve sınırın tamamı han, dir.

Yine bunlardan Babüssir karşısında Ettaveme altındaki El-Kebbudi sekrindeki iki dükkânın tamamı ki, bunlardan her dükkân bir iç kısım ve finayı müstemildir. Sınırları; Kıbleden Essembus ki, dükkânı, doğudan yol ve kapıları, kuzeyden mescide geçit, batıdan Banyas nehridir. Ve bu dükkânlar onun üzerine hakkı vacib ile bindirilmişdir.

Yine bunlardan Küçük Ukaybede bulunan değirmen ve onbir dükkânın tamamı ki, bu değirmen çarşı değirmeni diye bilinmekte olup, özel kapusu vardır. Çift taşı, heri, bir kutu, Musul, menafi ve merafiki müstemildir. Onbir dükkândan her dükkân ise; bir iç kısım, fina' ve kapuyu müstemildir. Sınırları kıbleden mürtefak, doğudan Essembaniye hanıgahının vakfı olan harab han, kuzeyden yol ve İsrail Hamamı kapısının karşısındaki dükkânların kapıları, batıdan yol, diğer dükkânların kapıları ve mezkûr değirmenin kapısıdır. Bu ukaybede iki muhakere vardır ki, biri Ali bini Osman El-Allak vereseşi diye bilinen evin yerinin zemnidir. Diğeri Yusuf El-Hisab evi diye bilinir.

Yine bunlardan El-Müstebdelbin diye bilinen ibnül Avni kanalı nın yakınındaki Babül-Feradis dışında bulunan Rey'in tamamı ki dükkânlar altındadır. Dört adet üst revaşı müştemildir. Bunların üstünde ise dört adet ev olup, her ev her revaşın menafi ve merafikine müştemildir. Her dükkân bir iç kısım, fina' ve ağılakı müştemildir. Sınırları kıbleden yol, iki dükkânın ağılakı ve üst kısmın iki kapusu, doğudan sahiplerine ait mülk kuzeyden Eşşemisanıye vakfı olan han, batıdan El-Ma'sarani vakfı diye bilinen harabe, dir.

Yine bunlardan Bab-ı Tuma dışında bulunan Essakife değirmeni diye bilinen, biri sükûre için küçük diğeri istitrak için büyük olmak üzere ki özel kapısı olan değirmenin tamamından olan hissei şayanın tamamı ki miktarı 24 sehinden onaltı sehime olup, şuyulu olarak üçte ikidir. Bu değirmen üç çift taşı, bir ahur bir üğütme evi, heri, musul, kutu, menafi ve merafiki müştemildir. Tamamıyla sınırı, kıbleden nehir, doğudan yine nehir, kuzeyden dehliz, batıdan nehir ve istitrak için olan büyük kapısı olup, sınırın tamamı yol, dur.

Yine bunlardan Bab-ı Tuma Değirmeni diye bilinen, yapıdan hali olan değirmenin zemininin tamamından olan hissei şayanın tamamı ki, miktarı yüz otuz sehime aslından ve otuz şuyulu sehinden üç sehime dir. Sınırı; kıbleden yol, doğudan yol ve kapı, kuzeyden sokak, batıdan üzerine gelen El-Mücedvel nehri, dir.

Yine bunlardan Babüsselâme dışında Erverrase menba suyunun civarında olan El-Verrase Değirmeni diye bilinen değirmenin tamamından olan hissei şayanın tamamı ki miktarı beşte bir dir. Menafi ve merafiki müştemildir. Sınırı; kıbleden nehir, doğudan mescit ve tamamı nehirdir. Kuzeyden kapı ve tamamı sahiplerine ait mülktür. Batıdan nehir ve oradaki muhakeredir ki burası Şeyh Danyal Hacer elindeki evdir.

Yine bunlardan El-Balisi köyünün yakınındaki Sekenül-Hammam toprağındaki El-Urah diye bilinen değirmenin tamamından

olan hissei şayanın tamamı ki miktarı 24 sehinden on iki sehime olup, şuyulu olarak yarıdır. İki çift taşı bir kutu, tekne, musul, menafi ve merafiki müştemildir. Sınırı; kıbleden geçit ve nehir, doğudan İbnül Emin mülkü, kuzeyden nehir, batıdan yine nehir, dir. Yine bunlardan; Babü-Feradis dışında Eddahdah çayırında mezarlık başında El-Acemi Hamamı civarında bulunan ve El-Zirriye diye bilinen değirmenin tamamından olan hissei şayanın tamamı ki, miktarı 24 sehinden iki sehime dir. Menafi ve merafiki müştemil olup, özel bir kapusu vardır. Sınırı; kıbleden nehir, doğudan nehir, kuzeyden dehliz, batıdan yol ve kapıdır.

Yine bunlardan Bab-ı Tuma dışında Seyyidi Şeyh Rıslan -Allah onu rahmetine daldır-sın-ın makamının yakınındaki değirmenin tamamından olan hissei şayanın tamamı ki, miktarı yüz sehime aslından on bir sehime olup şuyulu olarak üç sehime dir. Özel bir kapusu bulunmakta ve şeyh değirmeni diye bilinmektedir. Menafi ve merafiki müştemildir. Sınırı; kıbleden Essafvaniye, doğudan yine öyle, kuzeyden nehir, batıdan yol ve kapudur. Bunlar Mahruse-i Şam dışında (çevresinde) olanlardır.

Yine bunlardan Mahruse-i Ba'lebek şehrinde bulunan ve Eddabbe değirmeni diye bilinen ve yerindeki şöhreti ile tahdiden müstağni değirmenin tamamı.

Yine bunlardan Şam'ın köylerinden Habbetü-Assal'den Tel köyündeki hamamın tamamı ki, özel bir kapısı olup, yuvarlak mastapları olan bir soyunma yerini müştemildir ki, buradan birçok curun ve mak'adlere girilir. Kendisine has olan ikmîme bitişik olan ateş evinin (Ocak) üzerinde oturtulmuş olan bihil musaffa olan iki kazandan mezkûr curunlara sıcak ve soğuk su akar. Ve kemerli kubbeleri vardır. Yerindeki şöhreti tahdidinden müstağnidir.

Harâci olanlar ise; bunlardan, içinde belirtildiği, vassfedileceği ve açıklanacağı gibi Ğota' 'a olanlar ve Şama bağlı köylerde olanlar vardır. Bunlardan büyük Dareyya

köyünün arazisinde olanlar üç müteferrik kidadır ki, bunlardan birisi El-Maarra diye bilinmektedir. Ölçüsü; kibleden kuzeye yüz yirmi zira' doğudan batıya yetmişbeş zira'dır. Burası selihka olup, sınırı kibleden nehir, doğudan yine nehir, kuzeyden Mezze'ye giden sokak, batıdan mezarlık, dir. İkincisi Fatmerhuba diye bilinmekte olup, selihkadır. Ölçüsü; kibleden kuzeye yüzelli zira', doğudan batıya seksen iki zira'dır. Sınırı; kibleden nehir, doğudan ibni Fadlullah mülkü, kuzeyden sulandığı nehir, batıdan İbnü Halla çiftliği diye bilinen arzı sultanidir. Üçüncüsü Eddenup diye bilinmekte olup, selihkadır. Ölçümü; kibleden kuzeye yirmi sekiz zira', doğudan batıya yüz kırk zira'dır. Sınırı; kibleden nehir, doğudan eskide ibni Fazlullar diye bilinen ve o gün Şihabeddin El-Ferra ve ortakları diye bilinen mülk, kuzeyden sulandığı nehir, batıdan yine öyle dir. Dareyya ve El-A'reç nehirlerinden kafi miktarda su ile sulanmaları kendilerine tanınan hakkı malûmdur.

Yine bunlardan, Kasrı-Bekcûri arzında bulunanlar iki ayrı parça ve El-Camiyye diye bilinmekte olup, selihkadırlar. El-Kasir nehrinden malûm hacrivahit su hakları vardır. Biri kible tarafından, diğeri kuzey tarafındadır. Kible tarafında olanın ölçümü; kibleden kuzeye yüz otuz zira', doğudan batıya yetmiş zira' dir. Sınırı; kibleden Sultan Şah oğlu vakfı olup, sınırın tamamı yoldur. Doğudan El-Mufaale vakfı kuzeyden yine öyle. Batıdan El-Emcediye vakfıdır. Kuzeydekinin ölçümü ise; kibleden kuzeye yüz on zira' doğudan batıya ikiyüotuz zira'dır. Sınırı, kibleden yol ve tamamı El-Calik vakfı, doğudan yol ve tamamı El-Emcediye vakfı, kuzeyden İbnü Zeyneddin mülkü ve sınırın tamamı yol, batıdan yine öyledir.

Yine bunlardan El-Mes'udi hamamı yakınında Mezze arazisi cümlesinden olan ve Eşeyh Ömer Eddakkak diye bilinen haraciye bahçenin tamamı ki, bunu ve kendisinden sonra gelen bahçeyi fatayir ihata etmektedir. Kendisine yol, El-Mes'udi bahçesinden geçmekte olup, batı ve kuzey tarafından bahçe ile karışiktır. İçinde muhtelif tür

meyva ağaçları vardır. Mezze nehrinden malûm miktarda su hakkı vardır. Ölçümü kibleden kuzeye yirmibeş zira' doğudan batıya on altı zira'dır. Sınırı kibleden El-Mes'udi bahçesi, doğudan yine öyle, kuzeyden yol, batıdan yine öyle dir.

Yine bunlardan Mezze arazisinin cümlesinden olan ve Servaniyat diye bilinen bahçenin tamamından olan hissei şayıânın tamamı ki, miktarı şuyu'lu olarak üçte birdir. Çevresini fatayir ve siyeç ihata eder. Çeşitli tür meyva ağaçlarını müştemeldir. Mezze nehrinden ikinci muallakattan malûm su hakkı vardır. Tümünün ölçümü ise; kibleden kuzeye yüz altmış zira' doğudan batıya yüz beş zira'dır. Sınırı kibleden yol, doğudan yol ve kapı, kuzeyden Eskide ibni Abbas mülkü batıdan yol, dur.

Yine bunlardan El-Levan arazisi cümlesinden olan, El-Levan cüneynesi diye bilinen haraciye cüneynenin yerinin tamamı ki, çevresini fatayir ve siyaç ihata eder. Çeşitli tür meyve ağaçlarını müştemeldir ki, bu ağaçlar diken kimsenin mülküdür. Vakfa cari olan, cüneynenin yeridir. Ona ekilenler değildir. Mezze nehrinde malûm miktarda su hakkı vardır. Sınırı kibleden yol, doğudan sahiplerinin mülkü olan selikha arz kuzeyden kasir arz, batıdan yol dur.

Yine bunlardan, Su sokağında bulunan ve Küçük Soğanlık diye bilinen Haraciye Cüneynenin yerinin tamamı ki, içinde kiracısının mülküne has ağaçlar ve bir imara (yapı) vardır. Mezze nehrinden muallemüzzeb den su hakkı vardır. Ölçüsü kibleden kuzeye yüz zira' doğudan batıya yine yüz zira'dır. Sınırı; kibleden İbnü Abbas mülkü doğudan İbnüsserraç mülkü, kuzeyden yol ve kapu, batıdan İbnü Abbas mülküdür.

Yine bunlardan, Mezze arazisi cümlesinden olup, su sokağında bulunan ve Düfukul-Fürs diye bilinen haraciye bahçenin tamamı ki çevresini fatayir ve siyeç ihata etmekte olup, içinde çeşitli tür meyve, ceviz ve nar ağaçları bulunmaktadır. Mezze nehrinin su sokağının mualleminden El-Urattan her hafta pazar günü dört saat bir kerre

gece bir kerre gündüz olmak üzere su hakkı vardır. Ölçümü; kıbleden kuzeye yüz elli zira' doğudan batıya ikiyüz yetmiş zira' dır. Sınırı ibni Talis bahçesi, doğudan Essaklatoni bahçesi, kuzeyden El-Masidî bahçesi, batıdan mezkûr camiin vakfıdır.

Yine bunlardan, Mezze arazisinden olup, Dûfukul-Fürs civarında bulunan ve Münasabatı Ömer Et-Tavanî diye bilinen iki cüneynenin tamamı ki, çevrelerini fatayir ve siyeç ihata etmekte olup, çeşitli tür meyve ağaçları bulunmaktadır. Mezze nehrinden su sokağı mualeminden malûm miktarda su hakkı vardır. Ölçümleri: kıbleden kuzeye elli zira' doğudan batıya yine elli zira'dır. Sınırları: kıbleden mezkûr camiin vakfı ki onların kasimidir. Doğudan El-Ferra mülkü, kuzeyden mezkûr cami vakfı, batıdan yol ve kapıdır.

Yine bunlardan Mezze arazisi cümlesinden olup, yine Dûfukul- Fürs diye bilinen ve eskiden hatip hamamı cüneynesi denilen ve o gün Ezzevad denilen haraciye cüneynenin yerinin tamamı ki, çevresini fatayir ihata etmekte olup, özel bir kapısı ve kiracının mülküne has ağaçları ve sekri vardır. Ki bu ağaçlarla sekir vakfın haricindedir. Mezze nehrinden su sokağı mualeminden malûm miktarda su hakkı vardır. Sınırı kıbleden yol ve kapı doğudan mezkûr camiin vakfı, kuzeyden Hacı Ömer mülkü, batıdan hamam ve El-Kerke, dir.

Yine bunlardan yapıdan hâli olan, hatip hamamı diye bilinen hamamın yerinin zemininin ve civarındaki dükkânlarla fırının yerinin zemininin tamamı ki, sınırı kıbleden yol olup, tamamı mezkûr camiin vakfıdır. Doğudan El-Bezvar muhakeresi, kuzeyden Ömer Cüneynesi, batıdan yol ve kapıdır.

Yine bunlardan, Bir-Ketül-Hürriyye arazisi cümlesinden olan ve aşağı Şümüliyat diye bilinen haraci bahçenin tamamı ki çeşitli tür meyve ağaçlarını ve diğerlerini müştemildir. Çevresini fatayir ve siyeç ihata etmekte olup, özel bir kapısı vardır. Kefersuse nehrinden Ezneb ve El-Furah mualeminden her hafta Salı günü,

Ebi İnnabe mualeminden bir hacir ve Cumartesi günü Ebi İnnabe mualeminden yeteri miktarda su hakkı vardır. Ölçümü kıbleden kuzeye ikiyüz beş zira', doğudan batıya üçyüz zira' dır. Sınırı kıbleden El-Çedeli bahçesi, doğudan yol, kuzeyden yol ve kapu, batıdan ibni Abdüsseyyit bahçesidir.

Yine bunlardan Mezze arazisi cümlesinden olup, Dûfukul-fürs arazında olan, eskide Ali Bahadır diye bilinen ve o gün Zerdekâş diye bilinen haraciye cüneynenin tamamı ki, çeşitli tür meyve ağaçlarını ve diğerlerini müştemildir. Mezze nehrinden su sokağı mualeminden malûm miktarda su hakkı vardır. Sınırı kıbleden onun kasimi, doğudan harabe kuzeyden yol batıdan yol ve kapıdır.

Yine bunlardan, Kefersuse nehrinden olan on iki hacir sunun tamamı ki, dördü perşembe günü, dördü cuma günü dördü de cumarertesı günü olup, bu husus maruf ve meşhurdur.

Yine bunlardan, Aliyüddin Şuhha adına Sümûliyat diye bilinen haraci arz parçasının zemininin ki sınırı; kıbleden yol doğudan vakıf, kuzeyden nehir, batıdan yoldur.

Yine bunlardan, Sofular mezarlığı civarındaki Sahyum bahçesi ve El-Hilhâl bahçesi muhakerat arzının zemininin tamamı ki, sınırı kible ve doğudan yol, kuzeyden vakıf cüneynesi, batıdan zaviyedir.

Yine bunlardan, eskide Ay doğdu diye bilinen ve o gün Sarûce süveykasında Nefhî sokağı diye bilinen muhakerelerin yarısının tamamı ki bu muhakereler o gün Emîr Südü'n El Kerki diye bilinen sokaktaki muhakerelerdir. Bunların yarısı Ümeyye Camiine vakıftır.

Yine bunlardan, Atike kabrı civarındaki İbni Zunran ormanlığının hakirlerinden olan hissei şâyianın tamamı ki, miktarı şuyulu olarak altıda birdir. Ve bu hakirler maruf ve meşhurdur.

Yine bunlardan, El-Hasa meydanında bulunan ve kıyniye diye bilinen muhakereler

lerin yerinin zemininin tamamı ki sınırı; kıbleden sokak, doğudan büyük yol, kuzeyden yine öyle, batıdan bahçedir.

Yine bunlardan, Şağur arazisi cümlesinden olan, Ebi Şame kasrı ve Ebi Demmas kasrı diye bilinen haracı bahçenin yerinin zemininin tamamı ki, çevresini fatayır ihata eder. İçinde kiracının mülküne has ağaçlar vardır. Banas nehrinden her cüma' günü nehrin beşte birinden dört saat su hakkı vardır. Ölçümü; kıbleden kuzeye iki yüz otuz zira' doğudan batıya, doksan bir zira'dır. Sınırı kıbleden mesâkin (miskin-ler) tarlaları, doğudan yol ve kapu kuzeyden yol., batıdan Cevretül helyun, dur.

Yine bunlardan, doğu tarafından bayram namazgahının civarında olup, henirle namazgahın duvarları arasında bulunan ve üç safsafı (Söğütü) olan yer parçasının tamamı ki, nehirden sulanması malûm haktır. Sınırı kıbleden tarih mescidi, doğudan Enbat nehri, kuzeyden Sebilhanı, batıdan mu-sallâ (namazgah) duvarı, dir.

Yine bunlardan, şağur arazisinden olan ve El-İhtâfi diye bilinen cüneynenin yerinin tamamı ki çevresini fatayır ve siyeç ihata etmekte olup, özel bir kapısı vardır. Ağaçları başkasının mülküne mahsustur. Banas nehrinden her hafta cumaertesi günü dört saat su hakkı vardır. Sınırı kıbleden El-Esra vakfı, doğudan yol ve tamamı El-Esra vakfı, kuzeyden camiin muhakereleri olan evler, batıdan El-Esra vakfı ve kapudur.

Yine bunlardan, Şağur arazisi cümlesinden olan El-Mukaşşer civarında olup, El-Mebel tarlası diye bilinen bahçenin yerinin tamamı ki, bitkisi ve yapısı hariç olup, başkasının mülküne mahsustur. Çevresi fatayır ve siyeçle ihata edilir. Banas nehrinin ibni Hay nehrinden yeteri kadar sulanması malûm haktır. Ölçümü kıbleden kuzeye yüzoniki zira'; doğudan batıya yüz kırk zira' dir. Sınırı kıbleden nehir, doğudan El-Büzuri bahçesi, kuzeyden Şihabüddin bini Şah Sit müezzin El-Harîni diye bilinen bahçe, batıdan El-Mukaşşer'dir.

Yine bunlardan, Şağur arazisi cümlesinden olup, Kubbetün-nur civarında bulunan ve El-Ek'ân vakfı diye bilinen bahçenin yerinden olan hissennin tamamı ki, miktarı şuyu'lu olarak dörtte birdir. Bitkileri bundan hariç olup, başkasının mülküne mahsus tur. İçindeki meskende keza böyledir. Banas nehrinden malûm hak ve su hakkı vardır. Sınırı; kıbleden nehir, doğudan yol, kuzeyden yol ve kapı, batıdan Şem'unnes safe diye bilinen cüneynedir.

Yine bunlardan; Şağur'da Kubbetün'nur civarında bulunan ve Eşşahame diye bilinen cüneynenin yerinin tamamı ki, bu cüneyne Şem'un Essafa civarında olup, çevresi fatayır ve siyeç ile ihata edilmekte olup, içinde başkasının mülküne mahsus olan meyve ağaçları bulunmaktadır. Banas nehrinden su hakkı vardır. Ölçümü kıbleden kuzeye elli yedi zira', doğudan batıya yüz on iki zira'dır. Sınırı; kıbleden yol ve müşterek kapı, doğudan Essahbûd diye bilinen bir cüneynedir. Kuzeyden İbnissayığ muhakeresi, batıdan İbnissatti diye bilinen yerdir.

Yine bunlardan; Şağur Camii civarındaki maruf ve meşhur olan muhakere evlerinin yerlerinin zemini.

Yine bunlardan; Şağurda Ebilfida' diye bilinen tarlanın tamamı ki dört düfufdur. Ve on kök bademdir. Banas nehrinden Elenbat nehrinin atikasından hakkı malûm su hakkı vardır. Ölçümü; kıbleden kuzeye yüz otuzbeş zira' dir. Sınırı kıbleden El-Umyan vakfı doğudan Eşşüveyke sokağına giden, şerke ve diğerleri, kuzeyden sümbül vakfı, batıdan yoldur. Yine bunlardan, buna yakın olan bir kıt'adır ki, sınırı kıbleden vakıf, doğudan yol, kuzeyden hisse, batıdan yoldur.

Yine bunlardan Şağur arazisi cümlesinden olup, El-Bazukiyat diye bilinen Selikha arz parçalarının tamamı ki ölçümü kıbleden kuzeye yüz altmış bir zira'dır. Sulanma hakkı Banas nehrinin İbni Hay muallemindedir. Sınırı; kıbleden harameyn vakfı, doğudan Bibila ve Bulûdan'a giden yol. Kuzeyden El-Esra vakfı, batıdan yine öyledir.

Yine bunlardan, aynı yerde Nasıreddin Muhammed bini El-Fevvad zürriyeti adına olan muhakere.

Yine bunlardan, Şağur arazisi cümlesinden olup, El-Fevvar ve El-Camiiyye diye bilinen üç kıt'a selikha arzın tamamı ki, ikisinin sınırı kiblede İbnüt-Tabbah mülkü, doğudan su mecrası ve ondan sonra ibni Hamdan mülkü gelir. Batıdan Hanüs-Satıl vakfı ve tamamı İbni-Minca vakfıdır. Ölçümü kiblede kuzeye yüz altmış sekiz zira', doğudan batıya seksen zira'dır. Üçüncü kıt'anın sınırı ise kiblede iki yer doğudan El-Cizma vakfı, kuzeyden İbnüd Tabbah veresesi mülkü batıdan Hanüssatıl vakfıdır. Ölçümü kiblede yetmiş zira', doğudan batıya yüz üç zira'dır. Sulanması Banas nehrinin ibni Hay muallemindendir.

Yine bunlardan Şağur arazisi cümlesinden olup, Ennuhuh, Elmahfere ve Salahülfisat diye bilinen arz kıt'asının tamamı ki, çevresi fatayirle ihata edilmekte olup, içinde kible yönüne doğru bir sevreke, batı yönüne doğru bir sevreke, ve doğu yönüne doğru bir sevreke ve bir harab alt ev vardır. Sulanması Banas nehrinden olup, bu nehrinden su hakkı yoktur. Ölçümü kiblede kuzeye yüz altmış sekiz zira', doğudan batıya yine yüz altmış sekiz zira'dır. Sınırı; kiblede Necmettin munasabası, doğudan yine öyle, kuzeyden yol ve kapı, batıdan yoldur.

Yine bunlardan, Şağur arzında olup, Ennuhuh ve El-Mahfere diye bilinen iki kıt'a haracı arzın tamamı ki bunlar üç derece olup, ortalarında batı tarafından harab ve tavanı olmayan bir alt ev vardır. Ayrıca El-Camiiyye diye de bilinmekte olup, sulanmaları Banas nehrinin İbni Hay Muallemindendir. Ölçümleri; kiblede kuzeye yüzelliye zira', doğudan batıya yüzseksen beş zira dır. Sınırları; kiblede Ettabık'a giden yol, doğudan; İbni Huveylib El-Hariri'nin mülkü, kuzeyden yine öyle, batıdan cüneynelerdir.

Yine bunlardan, Şağur arazisi cümlesinden olup, El-Vetâre diye bilinen arz kıt'asının tamamı ki, sulanması İbni Hay muallemindendir. Ölçümü; kiblede kuzeye yet-

miş üç zira', doğudan batıya, seksendört zira'dır. Sınırı kiblede İbni Hamdan mülkü, doğudan El-Vetâre diyebilinen tarla, kuzeyden Süleyman mülkü, batıdan yine öyledir.

Yine bunlardan, Babukisân dışında olup, El-Cevra diye bilinen arz kıt'asının tamamı ki, içinde dut ağaçları bulunmakta ve bir kısmı fatayirle ihata edilmektedir. Sulanması ise; El-Meşniye nehrinden malûm haklıdır. Ölçümü; kiblede kuzeye yüz zira', doğudan batıya doksansekiz zira'dır. Sınırı kiblede Erremame, doğudan Et-Ğaraviye, kuzeyden Eşraf efendiler vakfı, batıdan Hılhal Camii civarındaki mezarlıktır.

Yine bunlardan, Kefersuse köyü arazisi cümlesinden olan haraciye cüneynenin tamamından olan hissei şayanın tamamı ki, miktarı yirmidört sehimden altı sehim olup, şuyu'lu olarak dörtte birdir. Ortağı Es-Sebü'ul Kebir El-Karaliyedir. Çevresi fatayirle ihata edilmekte olup, özel bir kapusu vardır. Meyve ağaçlarını müştemeldir. Eskiden Sidık veresesi olarak ve o gün hatip kızı oğlu diye bilinmektedir. Sınırı kiblede (yarım satırlık yer boş)

Yine bunlardan, bir ketül hamriyye arazisi cümlesinden olup, El-Fella tarlası diye bilinen tarlanın tamamından olan hissei şayanın tamamı ki, miktarı yirmi dört asıl sehimden on iki sehim olup şuyu'lu olarak yarımdır. Çevresi fatayirle ihata edilmekte olup, özel bir kapusu vardır. Kanavat nehrinin El-Hamriye mualeminden malûm su hakkı vardır. Sınırı kiblede ev, doğudan Errumman (nar) bahçesiki El-Kubbe vakfıdır. Kuzeyden yol ve kapı, batıdan yoldur. Ölçümü kiblede kuzeye kırk iki zira', doğudan batıya kırk sekiz zira'dır. Yine bunlardan El-Hamriye arazisi cümlesinden olup, El-Felek El-Mesiri hamamı civarında olan ve El-Ferra cüneynesi diye bilinen, içindeki bitkisi ile mesken başkasının mülküne mahsus olan cüneynenin yerinin tamamından olan hissei şayanın tamamı ki, miktarı 24 asıl sehimden altı sehim olup, şuyu'lu olarak dörtte birdir. Sulanması Kanavat nehrinin sofular mualemindedir. Açık olup, ka-

palı değildir. Ölçümü kiblede kuzeye yetmiş altı zira', doğudan batıya yetmiş sekiz zira'dır. Sınırı kiblede Selâhaddin cüneynesi, doğudan El-Zeybak bahçesi, kuzeyden El-Ahmer vakfı olan bahçe, batıdan sahiplerine ait mülktür.

Yine bunlardan, buna bitişik olup, El-Hamriye arzında bulunan ve İbni Hamdan karısı ve onun (karının) oğulları cünaynesi diye bilinen, bitkisi, başkasının mülkü olan cüneynenin yerinin tamamı ki, sulanması Kanavat nehrinin Sofular mualleminden malûm hakkıdır. Ölçümü kiblede kuzeye elli zira', doğudan batıya otuz iki zira'dır. Sınırı kiblede İbnül Meluhi cüneynesi, doğudan El-Zeybak bahçesi, kuzeyden cami vakfı, batıdan sokak ve kapudur.

Yine bunlardan, El-Hamriye arazisi cümlesinden olup, El-Haccaciye yakınında bulunan, eskiden Basravi mescidi vakfı muhakeresi diye bilinen iki kıt'a arzın tamamından olan hissei şayanın tamamı ki, miktarı yirmidört; asıl sehimden altı sehim olup, şuyu'lu olarak dörtte bir dir. Bitkileri ve binaları hariçtir. Şöhretleri tahdiden müstağnidir.

Yine bunlardan, El-Hamriye arazisi cümlesinden olup, Büyük soğanlık diye bilinen bahçenin yerinin tamamından olan hissei şayanın tamamı ki, binası ve bitkisi hariç olup, miktarı yirmi dört sehimden altı sehim olup, şuyu'lu olarak dörtte birdir. Sınırı kiblede Demadip diye bilinen bahçedir ki aralarını siyeç ayırmaktadır. Doğudan harsa olup, yine aralarını siyeç ve fatayır ayırmaktadır. Kuzeyden Hasan mülkü ve El-Malikiye vakfı ve kapı olup, aralarını kenef ayırmaktadır. Batıdan Deylemiyat diye bilinen bahçedir ki, aralarını su mecrası ayırmaktadır. Kefersuse nehrinden her on günde yarım hacir su hakkı vardır. Ölçümü kiblede kuzeye 95 zira doğudan batıya yine 95 zira'dır.

Yine bunlardan, yukarı Semiluyat diye bilinen, kible, kuzey ve orta olmak üzere üç parça olan haraci bahçenin tamamı ki, çev-

resi siyeç ve fatayırla ihata edilmekte olup, çeşitli tür meyve ağaçlarını ve diğerlerini müştemildir. Ebi Ğubar mualleminden her hafta pazar günü ve gecesi addan su hakkı vardır. Sınırı; kiblede El-Basti diye bilinen cüneyne olup, tamamı yol ve Es-sağni' diye bilinen cüneyne olup, bitişğinde Es-sa'sa diye bilinen cüneyne vardır. Doğudan yine Ess'sa cüneynesi olup, tamamı Ez-Zehebî mezrâasıdır ki, bunun tamamı da İbni Abdli Vahid cüneynesidir. Kuzeyden büyük yol ki kapılardan birisi buradadır. Batıdan yol ki, o gün açık olan kapı burada idi eskiden El-Kavvas diye bilinen orta parçanın ölçümü kiblede kuzeye seksenbeş zira' doğudan batıya üçyüz elli zira'dır.

Yine bunlardan, Kefersuse arazisi cümlesinden olup,, seyfiyat diye bilinen, çevresi siyeç ve fatayırla ihata edilen ve içinde çeşitli tür meyve ağaçları bulunan haraci bahçenin tamamından olan hissei şayanın tamamı ki, miktarı yirmi dört sehimden altı sehim olup, şuyu'lu olarak dörtte birdir. Bahçenin tamamının sulanması Kefersuse nehrinin Eşşeyh mualleminden her günde ve onbirinci de yarım addandır. Ölçümü kiblede kuzeye yüzyirmibeş zira', doğudan batıya yüz altmış zira'dır. Sınırı kiblede El-Habik sokağı doğudan Benir Rahi vakfı olan Ettavile bahçesi kuzeyden ve batıdan yine öyledir.

Yine bunlardan Mezze arazisi cümlesinden olup, Habisiye diye bilinen fatayır ve siyeçle ihata edilen ve çeşitli tür meyve ağaçlarını müştemil olan haraciye cüneynenin tamamı ki, Mezze nehrinden malûm miktarda su hakkı vardır. Ölçümü kiblede kuzeye yetmiş iki zira', doğudan batıya otuz altı zira'dır. Sınırı kiblede harameyni şerifeyne vakfı, doğudan İbnirrahi veresesi mülkü, kuzeyden yine öyle; batıdan yol ve kapıdır.

Yine bunlardan Mezze arazisi cümlesinden olup, Harrat oğlu Ahmet'in munasabası diye bilinen, çevresi fatayır ve siyeçle ihata edilen, bitkisi ve yapısı munasaba mahsus olan bahçenin yerinin tamamı ki Mezze nehrinin El-Meylefun mualleminden malûm

miktarda su hakkı vardır. Ölçümü kıbleden kuzeye altmış iki zira', kuzeyden batıya seksen dört zira'dır. Sınırı kıbleden Yusuf Ennaşşar bahçesi ki aralarını siyaç ayırmaktadır. Doğudan El-Haymi bahçesi ki kuzeyden yol ve kapı, batıdan Nakibül-Eşref bahçesidir.

Yine bunlardan mezkûr yerde olup, yine Harrat oğlu Ahmet'in munasabası diye bilinen, çevresi fatayır ve siyeçle çevrilen bir parça yerin tamamı ki, mezkûr nehirden malûm miktarda su hakkı vardır. Bitkisi de yine kendisine mahsusudur. Ölçümü kıbleden kuzeye kırk iki zira', kuzeyden batıya altmış yedi zira'dır. Sınırı kıbleden yol ve kapı, doğudan o gün Müste'cinin mülkü, kuzeyden Nakibül Eşref veresesi mülkü. Batıda yine öyledir.

Yine bunlardan, Nakibül-Eşref bahçesindeki bazı binaları taşıyan yer parçasının tamamı ki lâtif bir yerdir.

Yine bunlardan Halil El-Baytar muhakeresi diye bilinen, çevresi fatayır ve siyeçle çevrili olan ve yapısı ve bitkisi başkasının mülküne mahsus olan haraciye cüneynenin yerinin tamamı ki, Mezze nehrinin yedinci mualleminde her hafta üç saat su hakkı vardır. Ölçümü kıbleden kuzeye yüz kırk iki zira', doğudan batıya altmış yedi zira'dır. Sınırı; kıbleden Yunus efendi vakfı, batıdan Ressam cüneynesi, doğudan Benisserci mezraası kuzeyden yol ve kapudur.

Yine bunlardan Mezze arazisi cümlesinden olup, El-Müneykir El-Berrani diye bilinen, Özel bir kapusu olup, çevresi fatayır ve siyeçle ihata edilen, bitkisi vakıf dışı olup, başkasının mülküne mahsus olan haraci bahçenin yerinin tamamı ki; Mezze nehrinden muallakattan her on günde ve onbirinci gün bir defa gece bir defa gündüz olmak üzere yedi saat su hakkı vardır. Ölçümü kıbleden kuzeye yüz kırk zira', doğudan batıya yüz yetmiş iki zira'dır. Sınırı kıbleden Mezze Camii vakfı ki, araları siyeçle ayrılmakta olup, tamamı İbnil-Attar bahçesidir. Doğudan yol ve kapı, kuzeyden yine öyle. Batıdan İbni evine giden sokak ki, dört

parçadır. Yine bunlardan, Mezze arazisi cümlesinden olup, El-Müneykir El-Cüvvani diye bilinen, çevresi fatayır ve siyeçle ihata edilen haraci bahçenin bitkisi hariç yerinin tamamı ki, Mezze nehrinin yedinci mualleminde malûm su hakkı vardır. Ölçümü kıbleden kuzeye (iki üç kelime yer boş) doğudan batıya yüz otuz zira'dır. Sınırı kıbleden su mecrası olup, tamamı İbnis-Sel'us mezraası, doğudan Şeyh Ebi Ömer -Allah ona rahmet etsin- vakfı kuzeyden İbnil-Attar bahçesi, batıdan yol ve kapıdır.

Yine bunlardan, Mezze arazisi cümlesinden olup, Taştı diye bilinen bahçenin bitkisi hariç yerinin tamamı ki, sulanması Mezzenehrinden malûm hakkıdır. Ölçümü kıbleden kuzeye yüz yirmibeş zira; doğudan batıya yüzbeş zira'dır. Sınırı kıbleden yol, doğudan su mecrası olup, tamamı İbnissel'us vakfı, kuzeyden yine öyle batıdan İbnissel'us vakfı ki aralarını zeytin ağacı ayırmaktadır.

Yine bunlardan, Şam götasındaki El-Halğileteyn arazisi cümlesinden olan iki parça El-ERİ' yerinin tamamı ki, bitkisi müstesna olup, o gün müste'ciri olan kimsenin mülküne mahsusdur. Ölçümleri kıbleden kuzeye üçyüz otuzbeş zira; doğudan batıya yüzseksen zira'dır. Sulanması El-Mücedvel nehrinin Yunus köşesinden ve Ed-Deyr mualleminde malûm haktır. Sınırı kıbleden Ahres mülkü. Doğrudan yol ve kapıları kuzeyden yol, batıdan Eşşerif vakfidir.

Yine bunlardan, mezkûr yerde doğu cihetinden zikredilenin karşısında olup, soğanlık diye bilinen, çevresi fatayır ve siyeçle çevrili olan selikha yer parçasının yerinin tamamı ki, sınırı kıbleden şirket, doğudan ve kuzeyden su mecrâsı olup, akabinde Ebi-bekir oğlu İsmail'in mülkü gelmektedir. Batıdan su mecrâsı ve yol dur.

Yine bunlardan, yine Halkaliyye arazisi cümlesinden olup, İbnirrebî' bağları diye bilinen mütefferik üç selikha arz parçalarının tamamı ki, bunlardan birincisi El-Ahres, ikincisi Ebi-Said, üçüncüsü Asfur diye de bilinmektedir. Ahres diye bilinen birinci par-

çanın sınırı kiblede kendinden bölünendir. Doğudan ibni Denkaş ve ortaklarının mülkü kuzeyden su mecrası, batıdan yine öyledir. El-Urah nehrinden her on üç günde bir buçuk saat su hakkı vardır. Ölçümü kiblede kuzeye yüzaltmış iki zira; doğudan batıya doksanüç zira'dır. Ebi Said diye bilinen ikinci parçanın sınırı kiblede büyük yol, doğrudan İbni Denkaş mülkü, kuzeyden müşarunileyh camiin vakfı, batıdan su mecrası olup, akabinde cami vakfı ve ibni Denkaş gelmektedir. Ölçümü kiblede kuzeye yüzelli üç zira; doğudan batıya doksan zira'dır. El-Asfur diye bilinen üçüncü parçanın sınırı ise kiblede büyük yol, doğudan su mecrası olup, akâbinde mezkûr camiin vakfı gelmektedir. Kuzeyden ibni Denkaş mülkü, batıdan yoldur. Sulanması mezkûr sudan olup, her onsekiz günde yarım saattir.

Yine bunlardan, Şam gotasının Fedâya arazisi cümlesinden olup, İbni Teyik Meydanı yakınında bulunan arz parçasının tamamı ki, araları su mecrası ile ayrılmakta olup, sınırı kiblede Yahudi Musa cüneynesi, doğudan arzı sultani, kuzeyden İbni Nahle mülkü, batıdan sahiplerine ait mülktür, Mezkûr nehirden malûm su hakkı vardır.

Yine bunlardan, Şam Ğotasının Bulûdan köyünün arazisi cümlesinden olan üç parça arzın tamamı ki, birincisi Kemer ikincisi El-Camiiyye, üçüncüsü El-Beyseriyye diye tanınmakta olup, Selikhadırlar. İçlerindeki badem ağaçları müste'cirlerinin mülküne mahsustur. Sulanmaları Banas nehrinden olup, bunda hakları yoktur. Kemer diye bilinen birinci kıt'anın sınırı kiblede yol, doğudan yol, kuzeyden Kâdıl-Kudât Şemsüddin bini Ubâde El-Hanbelî -Allah ona ihsan etsin- nin mülkü, batıdan su mecrası olup, akabinde ibni Asfur diye bilinen bahçe gelmektedir. Ölçümü kiblede kuzeye yüz elli zira'; doğudan batıya yüz doksanbeş zira'dır. El - Camiiyye diye bilinen ikinci kıt'anın sınırı kiblede Asraveyh diye bilinen yer, doğudan yine öyle, kuzeyden Ennuri Bimaristanı vakfı olan

Kabrüssid Kanalı, batıdan Hasbelhal Camii vakfıdır. Ölçümü kiblede kuzeye yüzirmi zira; doğudan batıya 195 zira'dır El-Beyseriyye diye bilinen üçüncü kıt'anın sınırı ise; dört yönden eskiden ibni Emir Alem ve o gün Kâdıl-Kudât Şemseddin bini Ubade diye maruf olan mazra'dır. Karyei mezkûrdeki iki muhakire vakfa mahsus olup, onunla bilinmektedirler.

Yine bunlardan, El-Urah değermenin civarında bulunan iki parça arzın tamamı ki bunlardan biri Abdullah oğlu Ahmet Munasabasi diye bilinmekte olup, diğeri camiye mahsus bir munasaba olup, otuz nasabdadır. Bunlar yerlerinde maruf olup, tahdiden müstağnidirler.

Yine bunlardan, Erreyyan köyü arazisi cümlesinden olup, El-Fâkûsi diye bilinen haracı bahçenin tamamı ki, içinde bir kök ceviz bir kökte kavak vardır. Erreyyan nehrinden her ayda bir tam gün ve gece addan su hakkı vardır. Sınırı kiblede, El-Bedîvi bağı olup, tamamı El-Hablî El-Mağribi diye bilinen bağıdır. Doğudan, El-Fakra diye bilinen bir kıt'a arz olup, tamamı İmran malı vakfı bağıdır ki aralarını su mecrası ayırmaktadır. Kuzeyden, İbnîl-Leyvan cüneynesindeki bağ, batıdan Reyvana giden yol, dur.

Yine bunlardan, Belsiyana köyü arazisi cümlesinden olan haraciye cüneynenin yerinin tamamı ki, bitkileri bundan hariç olup, o gün müste'ciri olanın mülküne mahsustur. El-Mücedvel nehrinden su hakkı vardır. Sınırı kiblede Hammad oğlu Ali mülkü doğudan yol, Kuzeyden ibni Ata muhakeresi, batıdan yine öyledir.

Yine bunlardan, yine Belsiyana köyü arazisi cümlesinden olup, El-Camiiyye diye bilinen cüneynenin yerinin tamamından olan hissei şayanın tamamı ki, miktarı şuyulu olarak dörtte birdir. Sınırı; yukarıda zikredilen, cüneynenin sınırlarıdır. Birincinin sınırı kiblede vakıf, doğudan yine öyle, kuzeyden ve batıdan yoldur.

Yine bunlardan, Belsiyana köyü arazisi cümlesinden olup, Elcamiiyye diye bilinen ve El-Fakusi bahçesinden uzak olan haracı

bahçenin tamamı ki, kalayil ağaçları, beş kök Şamı dut ve harabe bir evi müştemil olup, bakîsi selihkadır. İçinde kuzey yönünde Burnus vardır. Kenarında kasabı farisi ve şamı dut vardır. Sınırı; kıbleden advan evlâdı mülkü, doğudan nehir olup, akebinde sâbık mezraa gelmekte, kuzeyden burus diye bilinen birkıt'a ve bahçenin tamamıdır. Batıdan Afriyya nehri, dir. Afriyya nehrinden sulanması malûm hakkıdır.

Yine bunlardan; El-Bilat köyündeki bahçenin yerinin tamamından olan hissei şayanın tamamı ki miktarı, 24 sehimden dört sehimdir. Bitkisi hariç olup, başkasının mülküne mahsustur. Bu bahçe maruf ve meşhurdur.

Yine bunlardan, Gota'dan Deyri Becdel diye bilinen köyün arazisinin tümünden bölünmüş ve ifraz edilmiş olan hissenin tamamı ki, bunlar haraci arz parçalarının tamamıdır ki, bunlardan bir parça El-Cevre diye bilinmekte olup, içinde çeşitli tür meyve ağaçları, Rum ve Farisî kavakları, söğütler olup başkasının mülküne aittir. Sınırı kıbleden eskiden Bedra evlâdı mülkü olup sınırın tamamı İbnil Camus mülküdür. Doğudan Elğita ve duvar, kuzeyden yol, batıdan yol ve duvardır. Bunlardan bir parçada da Rum ve Faris kavağı, söğüt ağaçları olup, müste'cirinin mülküne mahsustur. Sınırı, kıbleden El-Hayyara nehri doğudan yine öyle, kuzeyden yol, batıdan duvar dir. Bunlardan bir büyük parça ve dört küçük parça olup, bunlarda dârâli üzümü, kavak, kamış, gül, badem ve nar olup, müs'cirlerinin mülküne aittir. Sınırları kıbleden duvar ve El-Bakkal bağı, doğudan sözü edilecek olan ve yerli bağ diye bilinen mevzi, kuzeyden ibnül Camus mülkü, batıdan El-Hayyara nehridir. Bunlardan bir kısım parçalarda yerli bağ diye bilinen parçalardır ki, on iki parça olup, içlerinde yerli üzüm, ceviz, gül ağaçları ve diğerleri olup, müste'cirin mülküne aittir. Sınırları kıbleden El-Akîd bağı duvarı olup, sınırın tamamı bakkal diye bilinen bağıdır. Doğudan açık yol, kuzeyden mezkûr cami vakfına mahsus selihkalardır. Batıdan sözü geçen Ed-Dârâli bağıdır.

Yine bunlardan, El-Atan diye bilinen selihka arz parçalarının tamamı ki, sınırı kıbleden yol, doğudan yine öyle, kuzeyden ibni Mus'ab diye bilinen yer, batıdan yol dur. Mezkûr ve Deyri Becdel diye bilinen köyün sınırı kıbleden Hayyare Neffen Arzı, doğudan El-Münced köyü arzı, kuzeyden El-Bilâd köyü arzı, batıdan Afriyya köyü arzı dir.

Yine bunlardan, El-Müncit köyü arazisinin tamamı ki, El-Kade diye bilinmekte olup, sayıları yirmi üç parça olup, selihkadırlar.

Sulanmaları köyün nehrinden malûm hakkıdır. Sınırları; kıbleden nehir olup, akâbinde köprü gelmekte ve sınırın tamamı ibnül-Hamurî mezreası ve ibni Süveydan mezreası, doğudan nehri Zeydîn diye bilinen nehir olup, tamamı Bektem El-Hacip vakfı diye bilinen ve içlerinde ağaçlar bulunan arz parçalarıdır. Kuzeyden Çime ve diğerlerine giden büyük yol, batıdan yol olup, sınırın tamamı kible cihetinden müşarunileyh camiye vakıf olan, zaviye olup, akâbinde yol gelir.

Yine bunlardan, köy arazisi cümlesinden olan, latif arz parçasının tamamı ki, selihka olup, El-Beydar diye bilinmekte idi. Sulanması mezkûr nehirden malûm hakkıdır. Sınırı kıbleden su mecrası olup, burada kapı bulunmakta ve akâbinde büyük yol gelmektedir. Doğudan Şaban çimine giden yol, kuzeyden mezkûr El-Kada arazisi, batıdan yine öyledir.

Yine bunlardan, El-Meniha arazisi cümlesinden olan ve El-İnabe diye bilinen bahçelerin yerinin tamamı ki sehimden hâlidir. Çünkü Bektem El-Hacip vakfı diye maruftur. Sulanması mezkûr sudan hakkı malûmdur. Tümünün sınırı kıbleden büyük yol ve onun kapıları doğudan ondan ayrılan ve yukarda sözü edilen ve Ğiyatüs-Sultan'a giden yol, kuzeyden Zeydîn Nehri, batıdan İbni Süveydan mülkü olup, tamamı mezkûr Ümeyye camiinin vakfı olan, El-Kalbül Cüvvani, dir.

Yine bunlardan, mezkûr köyün kalıntılarından olan, evlerin yerinin zemini ki maruf ve meşhurdur.

Yine bunlardan mezkûr köyün arazisi cümlesinden olup, biri Es-Sûriye diğeri El-Camiyye diye bilinen ve Seyyidi Sadil-Ansârî -Allah ondan razı olsun- nin türbesinin yakınında bulunan iki haraci arz parçasının tamamı ki, bitkileri hariç olup, başkasına mahsustur. Sulanmaları El-Meniha nehrinden malum haktır. Ölçümleri kible den kuzeye yetmişüçbuçuk zira; doğudan batıya, yüz altı zira'dır. Sınırları kible den Elmanzara diye bilinen tarla ve nehir, doğudan Hassul kavaklığı kuzeyden Bimâristan tarlaları olup, tamamı Hamed tarlasıdır. Batıdan El-Cenabüş-Şerefi Yahya bini Lakî diye bilinen mülktür.

Yine bunlardan, mezkûr köyün arazisi cümlesinden olup, eskiler tarlaları diye bilinen üç kıt'a selikha arzı tamamı ki bunlardan iki kıt'a birbirine bitişik olup, mezkûr El-Meniha köyü nehrinden su hakları vardır. Birbirine bitişik iki kıt'anın sınırı kible den nehir ve yol, doğudan yol, kuzeyden nehir olup, akâbinde Takîyüddin bini Ğarmi bahçesi gelir, batıdan yine öyledir. Üçüncü parçanın sınırı kible den yol ve kapı olup, sınırın tamamı miderlerdir. Doğudan mülk bahçe, kuzeyden yol, batıdan yine öyledir.

Yine bunlardan; mezkûr köyün arazisi cümlesinden olan, haraciye cüneynenin tamamı ki, içinde nar ağacı olup, çevresi fatayırla ihata edilmektedir. El-Meniha nehrinden malûm su hakkı vardır. Sınırı kible den mezkûr cami in vakfı olan muhakere ler, doğudan yol, kuzeyden köyün müşarun ileyh camiye vakıf olan muhakere lerine giden yol. Batıdan yine öyledir.

Yine bunlardan, mezkûr köyün arazisi cümlesinden olup, zaviye diye bilinen birbirine bitişik arz parçalarının tamamı ki, batı nehrinden her hafta bir gün bir gece addan su hakkı vardır. Sınırları kible den Bektem veresesi bahçesi dir ki, aralarını su mecrası ayırmakta olup, sınırın tamamı Es-Seflatunî ve İbni Bâni beye ait bir kıt'a selikha arz, doğudan yol, kuzeyden yol ve kapı idi. Batıdan El-Verrak bahçesi ki aralarını su mecrası ayırmaktadır.

Yine bunlardan, mezkûr köyün arazisi cümlesinden olup, üç parça ve çevresi fatayır ve siyeç ile ihata edilen haraci bahçenin yerinin tamamı ki, içinde doğu tarafından kavak ağaçları olup, sukyadan Ebi-bekret El-Hacicin mülküne mahsus olup, El-Kıbliyye diye bilinmektedir.

Köyün nehrinden her onbeş günde bir tam, bir gece ve gündüz addan su hakkı vardır. Sınırı kible den, yol doğudan Şaban çimine giden yol, kuzeyden Şaban Çimi, müstahiklerine mahsus olan evler olup, onlardan sonra Zeydîn nehri gelmektedir. Batıdan El-Cevziyye Medresesi vakfıdır.

Yine bunlardan, mezkûr köyün arazisi köyün arazisi cümlesinden olup, El-Hıyr diye bilinen, çevresi fatayır ve siyeç ile çevrilen, batı tarafından özel bir kapusu olan, haraci bahçenin yerinin tamamı ki, içindeki bitkisi hariç olup, müstecirin mülküne mahsustur. Sulanması batı nehrinden her onbeş günde bir tam gün ve gece addandır. Sınırı kible den Ammurî Mezreasına ve diğ erlerine giden yol olup, tamamı kemer diye bilinen yerdir. Kuzeyden sözü geçen müşarunileyh cemiye vakıf olan El-Fada arazisi, batıdan yol ve iki kapudur ki o gün ona kible tarafından gidilirdi.

Yine bunlardan, Şam Ğotasının Hadîsetü-Harş diye bilinen El-Hadise arzında bulunan ve Deffül-Ümyan diye bilinen def'in tamamından olan hisse-i şayanın tamamı ki, miktarı yirmi dört sehimden on iki sehim olup, şuyulu olarak yarım dır. Sınırı kible den Rühban vakfı, doğudan onun ortağı, kuzeyden El-Mahassa tarlası ve Zeydîn nehri, batıdan bu yerdeki beş kıt'adan hissennin benzeridir.

Yine bunlardan, Deyrül-Asafir köyünün arazisi cümlesinden bir kıt'a selikha arzın tamamı ki mezkûr köyün suyundan malûm su hakkı vardır. Sınırı kible den yol, doğudan Beyder, kuzeyden sahiplerine ait mülk, batıdan kanal ve yol, dur.

Yine bunlardan, Ez-Züaykiriyye arzında bulunan bahçe arzının zümrüt diye bilinen hamamın yerinin zeminin ve yıkılmış dükkânların yerinin tamamından olan hissei şayanın tamamı ki, miktarı yirmi dört sehîmden on iki sehîm olup, suşuyu olarak yarıdır. Bahçe El-Esra şirketi zimamı diye bilinmekte olup, çevresi fatayır ve siyeçle İhata edilmekte, yapısı ve bitkisi başkasının mülküdür. Sulanması Yezid nehrinin Zümrüt hamamı Masyasından her hafta iki gün ve iki gece perşembe ve cuma günleri, geceleri ve zümrüt hamamına varan sebîl masyasından kapalı olmayıp, açıktır. Sınırı kıbleden yol, Ennahas bahçesi sokağı ve bahçenin kapısı, doğudan Ennahas bahçesi, kuzeyden El-Bûs sokağına giden yol, batıdan yol, dur.

Yine bunlardan Enneyrab arazisi cümlesinden olup, Umyan cüneynesi diye bilinen haraciye cüneynenin yerinin tamamından olan, hissei şayanın tamamı ki miktarı yirmi dört sehîmden altı sehîm olup, şuyu'lu olarak dörtte birdir. Bitkisi hariç olup, başkasına mahsustur. Sulanması Yezid nehrinin El-Büreyke masyasından malûm hakkı olup, her perşembe ve cuma' günleri günün başlanğıcından öğleye kadardır. Sınırı kıbleden, Sevre nehri, doğudan kapı olup, tamamı İbni Ebil Aş cüneynesidir ki aralarını duvar ayırır. Kuzeyden El-Büreyden bahçesi, batıdan sahiplerine ait mülküdür ki aralarını Hâlûl ayırır.

Yine bunlardan, Eşşerefül-â'la ve Ezzüaykiriyye arazisi cümlesinden olup, Saray Bahçesi diye bilinen haraci bahçenin yerinin tamamı ve bitkisinin yarısı ki, bitkisi çeşitli tür meyve ağaçlarını Rumî ve Farişî kavakları ve başkalarını müştemeldir. Yarı yarıya mukaseme (Bölüşme) hükmü, üzerine caridir. Bu bahçe müteaddid parça olup, bu parçalardan birisi giytadır. Ki, sulanması Sevr nehrinin batı, El-Yunusiyye ve orta masıyaları olmak üzere üç masıyasından dir. Orta masıyasından hakkı her hafta bir gün bir gecedir. Yunusiyyeden kapalı olmayıp açıktır. Batı Masıyasından her hafta iki gün ve iki gecedir. Sınırı kıbleden Şerefi

âlâya giden yol ve kapı, doğudan nezraalara ve Süveykai Sarucaya giden nehir, kuzeyden yol, batıdan En-Neyreb camiinin vakfı olan Ebi Nuh Cüneynesi dir.

Yine bunlardan, Erze arazisi cümlesinden olup, Ettûsi diye bilinen haraci bahçenin tamamı ki, çevresi fatayır ve siyeç ile çevrilidir. Çeşitli tür meyve ağaçlarını, kavak nar ve üzüm asmalarını Müştemeldir. Sulanması Sevre nehrinin muminiyyat mülleminin Emüril Mü'minîn masyasından olup, kapalı değil açıktır. Sınırı kıbleden nehir, doğudan yol ve kapı, kuzeyden yine öyle, batıdan nehirdir.

Yine bunlardan, Erze arazisi cümlesinden ve Elbatt (Ördek) Köprüsü nezdinde olan yapıların zemini ve bahçenin yerinin tamamı ki bahçe El-Caa'd ve El-Ferras diye bilinmekte olup, yapı başkasına mahsustur. Bahçenin sulanması Sevre nehrinin Emirül-Mü'minin masyasındadır. Sınırı kıbleden El-İmâd Es-Saruci diye bilinen bir yer, doğudan bahçe, kuzeyden değirmen, batıdan yoldur. Burda Zebedanî Kadısı oğlu vereseşi adına iki harabe muhakerede vardır.

Yine bunlardan, Mukri arazisi cümlesinden Beyti Lehya bölgesinden olup, Şâbaniye diye bilinen haraci bahçenin yerinin tamamı ki, çevresi fatayır ile çevrilidir. Bitkisi başkasının mülküne mahsustur. Sulanması Sevre nehrinin Emirül Mü'minin masyasından malûm haktır. Sınırı kıbleden yol ve kapı olup, sınırın tamamı Muzaffer Nakib oğlu Mehmed'in mülküdür. Doğudan Mahmud'un mülkü, kuzeyden Hacı Ebibekrî şuyfanın mülkü, batıdan Kâdıl-Kudât Necmettin diye bilinen yer, dir.

Yine bunlardan, Dahdah çimi arazisi cümlesinden olup, El-Matıl ve En-Nevfere diye bilinen haraci bahçenin yerinin tamamı ki bitkisi ve yapısı hariç olup, başkasının mülküdür. Sulanması Sevre nehrinden Cuma günü tam addandır. Sınırı kıbleden nehir olup, tamamı Bereda El-Kaçkadi vereseşi diye bilinen giytadır. Doğudan yol ve kapı olup, tamamı Şeyh Hasan Kassime ve-

resesi adına olan muhakeredir. Kuzeyden yol ve su mecrasıdır. Yakınında El-Camus bahçesi ve başkası olup, aralarını nehir ayırır.

Yine bunlardan, onların civarında olan haraci bahçesinin yerinin tamamı ki çevresi fatayır ve siyeçle çevrilidir. Başkasının mülküne mahsus olan ayva ağaçlarını ve meskenleri müstemil olup, Şeyh Hasan bin Suluhi muhakeresi diye bilinir. Sevre nehrinin Emirül-Mü'minin masıyasından su hakkı vardır. Sınırı kiblede yukarıda tahdidi geçen, kuzeyden yol, doğudan yol, batıdan kendisinden ayrılma Ettal bahçesidir.

Yine bunlardan Mukri arazisi cümlesinden olup, Zernakiyat diye bilinen ve selikha olan haraciye mezranın tamamı ki, batı ve doğu arz parçalarını müstemildir. Sulanması Sevre nehrinin Emirül-Mü'minin masıyasından malûm haktır. Sınırı kiblede İbnüşşeyh Es-Selâmiye vakfı olan El-Cevre, doğudan su mecrası olup, tamamı doğu parçaları ve tahdidi gelecek olan cami vakfı ve ortağı, kuzeyden yol, batıdan İbni Fazlullah bahçesidir. Yukarıda zikrolunan muayyen mezraanın parçasının tamamı ki o da selikha arz olup, içinde evler vardır. Sevre nehrinin Emirül-Mü'minin masıyasından malûm su hakkı vardır. Ölçümü kiblede kuzeye seksen zira; doğudan batıya otuz yedi zira'dır. Ve mezkûr mezraa'nın kuzey parçasının tamamı ki, kuzey tarafından bir kısmının çevresi fatayır ile çevrili olup, içinde iki kök büyük kavak ve bir kök küçük kavak vardır. Sevre nehrinin Emirül-Mü'minin masıyasından malûm su hakkı vardır. Ölçümü kiblede kuzeye doksan dört zira; doğudan batıya yüz otuz iki zira'dır. Sınırı kiblede tahdidi geçen doğudan büyük yol, kuzeyden yol, batıdan su mecrası olup, akebinde mezkûr cami in vakfı gelir. Mezkûr mezraa cümlesinden olup, birbirine bitişik beş kıt'a selikha arzın tamamından olan hissei şayanın tamamı ki, miktarı yirmi dört sehîm aslından dört sehîm olup, şuyulu olarak altıda birdir. Sevre nehrinin Emirül-Mü'minin masıyasından malûm su hakları vardır. Sınırları kiblede İbni Mansur bah-

çesi, doğudan büyük yol ve kadimen kapu oradadır. Kuzeyden müşarunileyh cami in vakfı, batıdan su mecrası olup, akâbinden müşarunileyh cami in vakfı gelir.

Yine bunlardan, Ennefere diye bilinen Ettal bahçesine ve beraberindekilere müzafe olan muhakerenin tamamı ki, sınırı kiblede Ettal bahçesi, doğudan yol, kuzeyden su mecrası, batıdan nehirdir.

Yine bunlardan, Dahdah çimindeki İbnüşşeyh Esselâmiye diye bilinen bahçenin geçitinin tamamı ki, muhakere olan bu geçitin sınırı kiblede Şeyh Selâmiye diye bilinen bahçe, doğudan yol, ve kapı, kuzeyden cami, batıdan mezkûr bahçedir.

Yine bunlardan, Dahdah çimi arazisi cümlesinden olup, Elmerdişuş bahçesi diye bilinen bahçenin tamamı ki, dut ağaçlarını müstemil olup, çevresi fatayır ile çevrili ve içinde doğu tarafından maksaba olup, vakfa mahsusdur. Sevre nehrinin Emirül-Mü'minin masıyasından su hakkı vardır. Sınırı kible tarafından Bereda El-Kaçkadi diye anılanın veresesi mülkü, doğudan İmadiye, kuzeyden yine öyle, batıdan yol olup, sınırın tamamı cami in vakfı olan muhakerelerdir.

Yine bunlardan, bunların civarında olan evlerin zeminleri olan muhakereleri tamamı ki bunların sayısı sekiz muhakeredir. Sınırı kiblede Bakri Bereda veresesi mülkü, doğudan bundan bölünmüş bulunan, kuzeyden sahiplerine ait mülk, batıda yoldur.

Yine bunlardan, Kasrıl-Lebbâd arazisi cümlesinden olup, Sevre musallası ve Ümmü alem bahçesi diye bilinen haraci bahçenin tamamı ki, çeşitli tür meyve ağaçlarını, kavak, nar ve zeytin ağaçlarını müstemildir ki, bunların tamamı vakfa mahsusdur. Sulanması Sevre nehrinden malûm haktır. Sınırı kiblede yol ve kapı, doğudan Atabey bahçesi, kuzeyden nehir olup, akebinde ondan bölünme olan gelir. Batıdan yol dur. Mezkûr bahçenin içinde çeşitli tür meyve ağacı olup, Şam Mansura askerlerinin nazırı olan Kadı Taceddin mülkine

mahsus olan kuzey bir kıt'a arzın tamamı ki sulanması mezkûr nehirdendir. Sınırı kıbleden nehir olup, sınırın tamamı bundan bölünme olan ve cami vakfıdır. Doğudan sahiplerine ait mülk, kuzeyden yol, batıdan yine öyledir.

Yine bunlardan, Beyti Ebyat arazisi cümlesinden olup, Dufukurreyyat diye bilinen arazinin tamamı ki, iki kıt'a olup, birincisi hatip munasabası diğeri Seyfüddellal munasabası diye bilinir. Hatip munasabasının bitkisi vakıf cihetine mahsustur. Seyfüddellal munasabasının bitkisi ise başkasının mülküdür. Sulanması Sevre nehrinden malûm haktır. Hatip munasabası diye bilinen birinci kıt'anın sınırı kıbleden yol ve kapı, doğudan yol, kuzeyden ibni Üsame bahçesi olup, tamamı Ebubekir El-Hattap bahçesidir ki, bunun tamamı da Kâdil-Kudât Şem-seddin bini Ubade El-Hanbeli mülküdür. Batıdan Bâlebekkî evlâdı cüneynesi dir. Seyfüddellal diye bilinen ikinci kıt'anın sınırı ise kıbleden Esseyyit diye bilinen yer ve mahfereler, doğudan mahfereler, kuzeyden yol ve gazi bahçesi, batıdan sulanmaları Yezid Nehrinin Essulâsa masyasından olup, herhafta mezkûr masyanın üçte biridir.

Yine bunlardan, Kasrıl Lebbad arazisi cümlesinden olup, Ata kavaklığı diye bilinen bahçenin tamamı ki, çevresi fatayır ve siyeçle çevrilidir. Ayva ve ceviz ağaçlarını müştemil olup, üzerine yarıyarıya bölüşme hükmü caridir. Sulanması Sevre nehrinden malûm haktır. Sınırı kıbleden yol ve kapı, doğudan sahiplerine ait mülk kuzeyden İbni Subh mülkü, batıdan yol olup, tamamı Essadetül-Eşraf vakfıdır. Kasrıl-Lebbad arazisi cümlesinden olan bahçenin tamamından olan hissei şayanın tamamı ki, miktarı yirmi dört sehimden üç sehim olup, şuyu'lu olarak sekizde birdir. Bitkisi başkasının mülküne mahsustur. Sulanması Yezid nehrinin Essulâsa masyasından olup, hepsi için her hafta masyanın üçte biridir. Çevresi fatayır ve siyeçle çevrilidir. Sınırı kıbleden yol, doğudan El-Amirî diye bilinen bahçe olup, tamamı mercan bahçesinin bir kısmıdır. Kuzeyden büyük yol olup, tamamı

batı tarafından ibni Sıddık cüneynesidir. Batıdan Gazi bahçesidir.

Yine bunlardan, Kasrıl Lebbad arazisi cümlesinden olup, yukarıda Seylûn ve Et-tavile diye bilinen haraci bahçesinin tamamı ki, mişmiş (kaysı) ağaçlarını müştemil olup, bir kısmı fatayır ile çevrilidir. Sevre nehrinden malûm su hakkı vardır. Sınırı kıbleden yol doğudan Rıdvan bahçesi, olup, tamamı kuzey sınırında Sevre nehridir. Kuzeyden Beyti Ebyat Mescidinin vakfı bir kıt'a arz ki bu sınır Sevre nehrinin tamamıdır. Batıdan Ebi El-Havariyye ait bir kıt'a arzdır.

Yine bunlardan Kasrıl-Lebbad arazisi cümlesinden olup, aşağı Seylun diye bilinen hareci bahçenin tamamı ki, bir kısmı fatayır ve siyeçle çevrili olup, özel bir kapısı vardır. Ve selikhadır. Sevre nehrinin Eşşubbâk mualleminden malûm su hakkı vardır. Sınırı kıbleden Halil cüneynesi ve El-Asâfirî bahçesi, doğudan yol ve kapı, kuzeyden sahiplerine ait mülk, batıdan Ezzezbî vakfıdır.

Yine bunlardan, Kasrıl Lebbad arazisi cümlesinden olup, büyük kerim diye bilinen bahçenin tamamı ki, çeşitli tür meyve ağaçlarını kavak ve narı müştemildir. Çevresi fatayır ve siyeçle çevrili olup, özel bir kapısı vardır. Sevre nehrinin Eşşubbâk mualleminden malûm su hakkı vardır. Sınırı Kıbleden kendinden bölünmüş olan İbnirrasâfi bahçesi doğudan yol, kuzeyden Eddahvar bahçesi, batıdan yol ve kapıdır. Yine bunlardan Kasrıl-Lebbad arazisi cümlesinden olup, Eddermacıyat diye bilinen mezarın tamamı ve Kasrıl-Lebbad diye bilinen mezarın şuyu'lu olarak dörtte biridirki bunların çevreleri fatayır ve siyeçle çevrili olup, özel kapıları vardır. Çeşitli tür meyve ağaçlarını, kavak, nar ve servi kavağı ağaçlarını müştemildirler. Ki, bunlar vakıf cihetine mahsustur. Sulanmaları Yezid nehrinden malûm haktır. Sınırları kıbleden yol ve kapı, doğudan yol, kuzeyden yine öyle, batıdan kendinden bölünme Küçük Kerim diye bilinen yerdirki tamamı Kasrıl-Lebbad mezarıdır.

Yine bunlardan, Kasrıl-Lebbad arazisi cümlesinden olup, Sadetül eşraf ortaklığı olan bahçe civarında bulunan ve dinar muhakeresi diye bilinen bir kıt'a arzın tamamından olan hissei sayanın tamamı ki, miktarı yirmi dört sehim aslından on iki sehim olup, şuyu'lu olarak yarımdır. Sevre nehrinden malûm su hakkı vardır. Sınırı kıbleden kendisinden bölünmüş olan dinar bahçesi, doğudan yine öyle, kuzeyden nehir, batıdan su mecrası olup, tamamı yoldur ki, oraya gidiş bu yöndendir.

Yine bunlardan, Kasrıl-Lebbad arazisi cümlesinden olup, dinar bahçesi diye bilinen haraci bahçesinin tamamı ki, çevresi fatayır ve siyeçle çevrili olup, çeşitli tür meyve ağaçlarını, kavak ve narı müştemildir. Sevre nehrinin El-Hakim masıyasından malûm su hakkı vardır. Sınırı kıbleden Tercüman cüneynesi, doğudan tıb reisi olan hekim Cemaleddin bahçesi, kuzeyden Sevre nehri olup, tamamı yukarıda belirtilen muhakere, batıdan yol ve kapıdır.

Yine bunlardan, Kasrıl-Lebbad arazisi cümlesinden olup, Küçük Kerim diye bilinen haraci bahçenin yerinin tamamı ki fatayır ve siyeçle çevrili olup, özel bir kapısı vardır. Meyve ve kavak ağaçlarını müştemil olup, üzerine, yarıyarıya bölüşme (mukase-me) hükmü caridirki, yarısı vakıf cihetindedir. Sevre nehrinin Eşşübbâk mualleminden malûm su hakkı vardır. Sınırı kıbleden Kasrıl-Lebbad mezraası, doğudan mezkûr Eddermaciyat, kuzeyden Halil bini Selemun cüneynesi, batıdan ibni'l Katta' bahçesidir.

Yine bunlardan, Kasrıl-Lebbad arazisi cümlesinden olup, Dufuktut diye bilinen haraci bahçenin tamamı ki bir kısmının çevresi fatayır ve siyeçle çevrili olup, çeşitli tür meyve ağaçlarını, onbir kök kavak ve nar, müştemildir. Sevre nehrinin Tut mualleminden malûm su hakkı olup, kapalı değil açıktır. Sayısı ise; dokuz dufuktur. Sınırı kıbleden yol, doğudan yine öyle olup, tamamı ibni Değa bahçesidir. Kuzeyden vezir deffi, batıdan eskide El-Mahabiri diye bilinen bahçedir ki, sınırın tamamı yol ve on-

dan bölünme ve cami vakfı olan muhakere-
redir.

Yine bunlardan, onun civarında olup, Ennahas diye bilinen haraciye cüneynenin yerinin tamamı ki, bitkisi başkasının mülküne mahsustur. Sulanması Sevre nehrinden malûm haktır. Sınırı kıbleden sözü geçen, doğudan yol, kuzeyden eskiden El-Mahabiri diye bilinen bahçe, batıdan yol ve kapıdır.

Yine bunlardan, Kasrıl-Lebbad arazisi cümlesinden olup, büyük Sai' cüneynesi diye bilinen haraciye cüneynenin yerinin tamamı ki sulanması Sevre nehrinin Eşşübbâk mualleminden malûm haktır. Sınırı kıbleden Dür diye bilinen bahçe olup, tamamı El-Cizma vakfının bir kıt'ası bunun da tamamı İbnül-Alâni vereseesi mülkü, doğudan İbnül-Alâni vereseesi mülkü, kuzeyden sahiplerine ait vakıf, batıdan yol ve kapıdır.

Yine bunlardan, Kasrıl-Lebbad diye bilinen mezraanın tamamı ki çevresi fatayır ve siyeçle çevrili olup, özel bir kapısı vardır. Bir kök şamıdut, kavak, üzüm arışı (asma-sı) ve maksabayı müştemildir. Sevre nehrinin Tut mualleminden malûm şu hakkı vardır. Sınırı kıbleden yol ve kapı doğudan su mecrası ki, tamamı bundan bölünmüş olan ve El-Kadda cüneynesi, kuzeyden Dümer mülkü, batıdan yoldur.

Yine bunlardan, Kasrıl-Lebbad arazisi cümlesinden olup, El-Kalî' diye bilinen haraci bahçenin tamamı ki, çevresi fatayır ve siyeçle çevrili olup, özel bir kapısı vardır. Üç ağaç kavak, dokuz kök şamıdut, maksaba ve harab bir alt evi müştemildir. Sevre nehrinin Eş-Şubbâk mualleminin Seylûn masyasından malûm su hakkı vardır. Sınırı kıbleden kürusiye ve mezarlık vakfı, doğudan yol, kuzeyden yine öyle, batıdan yol ve kapıdır.

Yine bunlardan, Kasrıl-Lebbad arazisi cümlesinden olup, Hartakla diye bilinen haraciye mezraanın tamamı ki, çevresi fatayır ve siyeçle çevrili olup, üzerine özel bir kapı takılır. Sekiz kök ağacı müştemil-

dir ki bunlardan beşi mişmiş (kaysı) üçü incirdir. İçinde bazı maksaba vardır. Sevre nehrinin tahun (değirmen) mualleminde su hakkı vardır. Sınırı kıbleden yol, doğudan yine öyle, kuzeyden yolu olup, tamamı El-Muhammedî değirmeni, Reisülatıbbâ' Cemaleddin diye bilinen bahçe ve Tercüman cüneynesi, batıdan nehir ve kapıdır.

Yine bunlardan, Satra arazisi cümlesinden olup, Hilâliyat diye bilinen gıytanın tamamı ki vakıf cihetine mahsus olan rumî ve farisî kavak ağaçlarını müstemildir. Sevre nehrinden malûm su hakkı vardır. Sınırı kıbleden kendinden bölünmüş olan, tamamı İbni Merti mülkü, doğudan, eskide İbni Şâame SI-Katta' ve o gün Enneccar diye bilinen cüneynedir ki tamamı Ebil beka' oğlu Selâhaddin Davud diye bilinen cüneynedir. Kuzeyden En-Necim bahçesi, batıdan İbni Seyyid Hay vakfı olup, tamamı Nuri bimaristanı vakfidir.

Yine bunlardan, Satra arazisi cümlesinden olup, şimdi Takiyüddin bini Abdül Galip El-Ensârî diye bilinen cüneynenin yerinin zemiinin tamamından olan hissei şayanın tamamı ki, miktarı şuyulu olarak dörtte birdir. Bitkisi ve yapısı hariç, mezkûrun veresine mahsustur. Sınırı kıbleden sokak ve kapı, doğudan sahiplerinin mülkü, kuzeyden sokak, batıdan El-Batîşi El-İkbâî zevcesi mülküdür.

Yine bunlardan, Satra arazisi cümlesinden olup, eskiden Şemseddin El-Kattan masyası diye bilinen bir kıta arzın tamamı ki, vakfa mahsus olan kavak ağaçlarını müstemildir. Sevre nehrinin Hartakla masyasından malûm su hakkı vardır. Sınırı kıbleden Harameyni Şerfeny vakfı, doğudan İbnîl Merki mülkü, kuzeyden Hilâliyat diye bilinen yerden bölünmüş olan, batıdan Nuri bimaristanı vakfidir.

Yine bunlardan, Satra arazisi cümlesinden olup, Mahfere diye bilinen cüneynenin yerinin tamamı ki, bitkisi hariç olup, başkasının mülküne mahsustur. Sevre nehrinden malûm su hakkı vardır. Sınırı kıbleden İbni Müs'ab cüneynesi doğudan, İbnüssey-

yid değa mülkü kuzeyden ondan bölünmüş olan, batıdan yol ve kapıdır.

Yine bunlardan, Satra arazisi cümlesinden olup, El Hamel cüneynesi diye bilinen haraciye cüneynenin tamamı ki çevresi fatayirle çevrili olup, özel bir kapısı vardır. Üç kök incir, bir kök kavak ve bir kök erkek incir ağacını müstemildir. Sevre nehrinin Hartakla masiyasından malûm su hakkı vardır. Sınırı kıbleden yol, doğudan El-Mesliye cüneynesi kuzeyden Seruci bahçesi batıdan Deffüş-Şâmiye, dir.

Yine bunlardan İbni Vedaa' değirmeni-ne su akan yer olan muhakeredir ki bu değirmene Zeynebiye'den akan sunun mecraasıdır.

Yine bunlardan eskiden İbni Tabka Es-sarfi diye bilinen ve şimdi Cüyûşu Mansûra nazırı olan kadı Taceddin'in mülküne cari olan bina ve bitkilerin yerlerinin zeminleri ki üç kıta'dır. Sınırı kıbleden Ordu nazırının kardeşi kadı Bahaeddin mülkü doğrudan yol kuzeyden değirmen ve mescide geçit. Batıdan sahiplerine ait mülk, dür.

Yine bunlardan, aşağı Kabun arazisi cümlesinden olup, Cündi rahisi diye bilinen haraci bahçenin tamamından olan, bölünmüş ve ifraz edilmiş olan hissenin tamamı ki, miktarı yirmidört sehimden on iki sehim olup, yarımıdır. Sevre nehrinden malûm su hakkı vardır. Ölçümü doğudan batıya yüz altmış zira'dır. Sınırı kıbleden büyük yol, doğudan su mecraası olup, akâbinde yol gelir. Kuzeyden yine öyle batıdan Cündi rahisi diye bilinen bahçedir.

Yine bunlardan, Es-Seb'a da Ennahri diye bilinen hanın kapısının yerinin zemini ki o kapının zemini ve mezkûr hana geçitir. Sınırı kıbleden fırın, doğudan yol, kuzeyden mecsid ve Er-Renciliye medresesi, batıdan mezkûr handır.

Yine bunlardan, Cober köyü arazisi cümlesinden olup, Deffül cündi diye bilinen selikha arz parçasının tamamı ki kible ve doğu tarafından çevresi fatayirle çevrilidir. Sevre nehrinin El-Bahre mualleminde malûm su hakkı vardır. Sınırı kıbleden El-Muh-

tas bahçesi, doğudan El-Bahre bahçesi diye bilinen rumi bahçesi olup, tamamı arz parçasına giden yoldur. Kuzeyden ibni Arabiye cüneynesiki tamamı Şeyhüs-sûk (çarşı şeyhi) diye bilinen cüneynedir. Batıdan su mecrası olup, tamamı Şeühüs-sûk ibni Şüca' cüneynesidir.

Yine bunlardan Coberde El-Masisa arazisi cümlesinden olan haraci bahçenin tamamından olan, hissei şayanın tamamı ki miktarı yirmi dört sehimden sekiz sehimdir. Bazı nar ve iki armut ağacını müştemeldir. Kible ve doğu tarafından çevresi fatayirle çevrilidir. Sevrenin El-Masisa nehrinden malûm su hakkı vardır. Sınırı kıbleden Et-Tavaşi bahçesi, doğudan yol, kuzeyden ve batıdan Naisi tarlasıdır. Ölçümü kıbleden kuzeye yüz otuz dört zira, doğudan batıya yetmiş üç zira'dır.

Yine bunlardan, Cober arazisi cümlesinden olup, El-Müdevvere diye bilinen bahçenin yerinin tamamı ki, iki ayrı parça olup, birisi Bûdurileş-tani vereseşi diye bilinmekte olup, çeşitli tür meyve ağaçlarını ve şeker ağacını müştemil olup, bunların hepsi başkasının mülküne mahsustur. Sevre nehrinin El-Bahre mualleminden malûm su hakkı vardır. Sınırı kıbleden yol, doğudan Ordu nazırı bahçesi ki, aralarını geçit ayırır. Kuzeyden Şatır oğlu bahçesi, batıdan yol ve kapıdır. İkinci El-Müdevvere ve Hüsam Lahin diye ve ogün ibni Şuca' Ez-zehebi Delûs diye bilinirki bitkisi ve yapısı başkasının mülküdür. Sevre nehrinin El-Bahre mualleminden malûm su hakkı vardır. Sınırı kıbleden Eddan diye bilinen bahçe doğudan Doğan diye bilinen bahçe, kuzeyden ibni Vasin bahçesi, batıdan yol ve kapudur.

Yine bunlardan, Cober köyü arazisi cümlesinden olup, El-Fusuli tarlası diye bilinen haraci bahçenin yerinin tamamı ki çevresi fatayirle çevrilidir. Sevre nehrinden malûm su hakkı vardır. Sınırı kıbleden yol, doğudan harab mecsid olup, tamamı büyük yoldur. Kuzeyden ibni Kelbül Ma' Es-sani' diye bilinen bahçe, batıdan yol dur.

Yine bunlardan, Cober köyü arazisi cümlesinden olup, Seruci hamamı civarında

bulunan ve Mahfere diye bilinen, haraci bahçenin yerinin tamamı ki çevresi fatayir ve siyeçle çevrilidir. Bitkisi hariç olup, başkasının mülküne mahsustur. Sevre nehrinden malûm su hakkı vardır, sınırı kıbleden El-Varis cüneynesi, doğudan yol ve kapı kuzeyden yol, batıdan Eş-Şercı vakfidir.

Yine bunlardan, Cober arazisi cümlesinden olup, doğu tarafından El-Hamiri bahçesi diye bilinen bahçenin cümlesinden olan, bir kıt'a arzın tamamı ki sınırı kıbleden yol, doğudan yine öyle, kuzeyden yine öyle batıdan El-Hamri bahçesidir.

Yine bunlardan, Cober arazisi cümlesinden olup, Fecrül-Kudat diye bilinen bahçenin yerinin tamamı ki, bitkisi, binası dükkânlar ve fırın hariç olup, başkasının mülküne mahsustur. Sevre nehrinin Suka mualleminden malûm su hakkı olup, her hafta birbuçuk saattir. Tamamının sınırı kıbleden yol ki burada dükkânlar ve fırın vardır. Doğudan Yahudi mülkü olan El-Hacer tarlası olup, tamamı Meymun tarlası, kuzeyden ondan bölünmüş olan, batıdan yol ve kapı olup, tamamı mezarlıktır.

Yine bunlardan, Cober köyü arazisi cümlesinden olup, yine Fecrül-Kudat diye bilinen haraci bahçenin yerinin tamamı ki üç kıt'adır. Bitkisi hariç olup, başkasının mülküne mahsustur. Sevre nehrinin El-Bahre muallemiinden malûm su hakkı vardır. Sınırı kıbleden ondan bölünmüş olan cami vakfı, doğudan Meymun tarlası diye bilinen Yahudi Afif bahçesi batıdan yol ve kapılardır.

Yine bunlardan, Cober arazisi cümlesinden olup, Beytüs-Sika El-Yehumi karşısında bulunan ve Deffül-Mezar diye bilinen arz parçasının tamamı ki, içinde beş kök incir ve bir kök zeytin olup, vakfa mahsustur. Sevre nehrinden malûm su hakkı vardır. Sınırı kıbleden ve doğudan yol, kuzeyden ve batıdan yine öyledir.

Yine bunlardan, Cober köyü arazisi cümlesinden olup, Sarraç tarlası diye bilinen Selikha arz parçasının tamamı ki Sevre nehrinden malûm su hakkı vardır. Sınırı kıbleden Kettani mülkü, doğudan İbnün Neh-

has ve ortağının mülkü, kuzeyden yol, batıdan sahiplerine ait mültür.

Yine bunlardan Cober köyü arazisi cümlesinden olup, eskide hattap ve o gün İbni Ebit-tip diye bilinen haraci bahçenin tamamından olan hissei şayanın tamamı, miktarı yirmi dört sehimden üç sehip olup, şuyu'lu olarak sekizde birdir. Bu bahçe maruf ve meşhurdur.

Yine bunlardan, Cediya köyü arazisi cümlesinden olup, Zehman bahçesi diye bilinen haraci bahçenin yerinin tamamı, çevresi fatayirle çevrilidir. Bitkisi ve havsaki başkasının mülküne mahsusudur. Sevre nehrinden malûm su hakkı vardır. Sınırı kiblede El-Havasîrî bahçesi, doğudan El-Cidyani, kuzeyden hatip El-Hariri bahçesi, batıdan ibni Şihap Mahmud mezraasıdır.

Yine bunlardan, Cediya köyü arazisi cümlesinden olup, El-Keâ'îye diye bilinen haraciye arz parçasının yerinin tamamı ki, Sevre nehrinin Aynisüma asekasından malûm su hakkı vardır. Sınırı kiblede Cediya Camii vakfı, doğudan Banit El-Aliye mülkü, kuzeyden yol olup, (mezkûr yere) buradan gidilir. Batıdan Eskiden İydan Ed-Demmame ve o gün Semiriyeye diye bilinen yer, dir.

Yine bunlardan Cediya arazisi cümlesinden olan, dört kıt'a selikha arzın tamamı ki, Kalbîn nehrinden her hafta salı günü iki saat su hakkı vardır. Sınırları kiblede yol, doğudan yine öyle, kuzeyden yine öyle, batıdan İbnis-Savali mülküdür.

Yine bunlardan, El-Masisa arazisi cümlesinden olup, El-Hazen diye bilinen haraciye cüneynenin tamamından olan hissei şayanın tamamı ki miktarı yirmi dört sehimden altı sehim olup, şuyu'lu olarak dörtte birdir. Çeşitli tür meyve ağaçlarını müstemildir. Kalbîn nehrinden her hafta salı bir saat su hakkı vardır. Bu cüneyne maruf ve meşhurdur. Yine bunlardan doğu kapısı vadisi arazisi cümlesinden olup, Ves-sâb bahçesi diye bilinen haraci bahçenin yerinin tamamı ki, bitkisi hariç olup, başkasının mülküne mahsusudur. Sınırı doğudan Ebubekr'e El-

Meravi vereseşi mülkü, kiblede yol ve kapı kuzeyden, Keliba nehri, batıdan Veherderuns nasrâni vakfı, ölçümü, doğudan batıya seksen zira'dır. Sulanması Keliba nehrindedir.

Yine bunlardan Aynisuma köyü vadisinden olup, El-Müseylîke diye bilinen bahçenin yerinin tamamı ki çevresi fatayir ve siyeç ile çevrilidir. Bitkisi başkasının mülküne mahsusudur. Sulanması Keliba nehrinden her hafta çarşamba günü bir saattir. Sınırı kiblede Merdilatika, doğudan yine öyle olup, tamamı ibni Yağmuri vereseşi mülkü, kuzeyden ibni-Sel-us cüneynesi, batıdan Bubrus diye bilinen yer ki aralarını su mecrası ayırır.

Yine bunlardan Aynisuma köyünün arazisi cümlesinden olup, El-Camiiyye ve Şeyh Alaeddin bini El-Hariri (Allah ona rahmet etsin) muhakeresi diye bilinen bahçenin yerinin tamamından olan, hissei şayanın tamamı ki miktarı şuyulu olarak dörtte birdir. Çevresi fatayir ve siyeç ile çevrili olup, özel bir kapusu vardır. Bitkisi başkasının mülkü olup, içinde harab bir ev vardır. Sınırı kiblede nehir olup, tamamı Şûrûn El-Alai oğlu Cenabişşihâbi mülkü doğudan nehir olup, tamamı ibni Sûrûn El-Alai mülkü ve İbni Yağmurî vereseşi mülkü, kuzeyden yol ve kapı, batıdan Kadı Bedreddin bini Müzehher münasabası; sulanması Keliba nehrinden her üç günde bir beş saattir.

Yine bunlardan Aynisuma köyü arazisinden olup, Deffül Mühenna diye bilinen arz parçasını tamamı ki, çevresi doğu ve kuzey tarafından fatayirle çevrilidir. Sulanması Daiye nehrinden malûm haktır. Sınırı kiblede nehir, doğudan yol ve kapı, kuzeyden yol, batıdan sa'luk mescidi ve aynisuma camii vakfidir.

Yine bunlardan, Kefer Batana köyü arazisi cümlesinden olup, Deffül mezar diye bilinen arz parçasının tamamından olan hissei şayanın tamamı ki, miktarı yirmidört sehimden sekiz sehim olup, şuyu'lu olarak üçte birdir. Sulanması Mezaz nehrinden malûm haktır. Sınırı kiblede Hacı Ebubekir Velia ve ortaklarının mülkü, doğudan yol,

kuzeyden nehir olup tamamı yoldur. Batıdan Ömer Eşşüveytir mülküdür.

Yine bunlardan, kefer batana köyü arazisinden olup, Ezzabuk diye bilinen bahçenin tamamından olan hissei şayanın tamamı ki miktarı şuyu'lu olarak yirmi dört sehim aslından üç sehimdir. Çevresi kible tarafından fatayirle çevrilidir. Ölçümü kibleden kuzeye onbeş zira', sulanması Mezaz nehrinden malûm haktır. Sınırı kibleden yol, doğudan yol ve kapı, kuzeyden ibni Ata diye bilinen yer, batıdan İbni Saruca mülküdür.

Yine bunlardan, Keferbatana köyü arazisi cümlesinden olup, Essekkâk diye bilinen bahçenin yerinin tamamından olan hissei şayanın tamamı ki, miktarı suyu'lu olarak dörtte birdir. Bitkisi başkasının mülküne mahsustur. Sınırı kibleden nehir olup, akebinde yol gelir. Doğudan Ercuvas, kuzeyden nehir ve muhtasar yol, batıdan ibni Mansur mülküdür. Sulanması Daiye nehrinden malûm haktır.

Yine bunlardan, Keferbatana köyü arazisi cümlesinden olup, En-Nahavi diye bilinen ve salikha olan haraci bahçenin tamamı ki içinde müşterek bir kök armut ağacı vardır. Sınırı kiblede El-Bedri vakfı, doğudan nehir, kuzeyden Süleyman evi münasabası olup, tamamı muhtasaradır. Batıdan yine öyledir. Sulanması Mihrîb nebhinren her dokuz günde birbuçuk bir de çeyrek saattir.

Yine bunlardan mezkûr köyün arazisi cümlesinden olup, El-Ahîl diye bilinen bahçenin tamamı ki içinde armut ve incir ağaçları vardır. Sulanması Mihrîb nehrinden olup, her dokuz günde birbuçuk ve çeyrek saat malûm hakkıdır. Sınırı kiblede Abdul melik tarlası ki, aralarını su mecrası ayırır doğudan bağ olup, aralarını su mecrası ayırır, kuzeyden El-Hacce tarlası olup, tamamı El-Müzellah oğlu havace mülkü, batıdan En-Nehhale bağı ve El-Cevabire cüneynesidir.

Yine bunlardan Keferbatana köyü arazisi cümlesinden olup, Ebir-riş deffi diye bilinen bahçenin yerinin semerinin tamamı ki bitkisi hariç olup, başkasının mülküne mah-

sustur. Sulanması Er-Rabul nehrinden malûm haktır. Sınırı kiblede bereda nehri, doğudan sultan gıytası ve Berada nehri, kuzeyden yol ve kapı, batıdan Eş-Şağiriyye mezrasıdır.

Yine bunlardan, şehrin doğusundaki Hammuriye köyü arazisi cümlesinden olan bir kıt'a arzın tamamı ki, içinde kavak, meyve ve armut ağaçları olup, vakfa mahsustur. Sulanması Daiye nehrinden olup, her haftada buna ve zikredilecek olan buna yakın diğer kıt'aya yedi saattir. Sınırı kiblede Mehdevi bahçesi, doğudan Ata gıydası olup tamamı yoldur. Kuzeyden yol, batıdan yol olup, tamamı El-Habbâk mülküdür.

Yine bunlardan, şehrin batısından Hammuriye köyünün arazisi cümlesinden olup, Selikha olan arz parçasının tamamı ki, sınırı kiblede yol, doğudan mezkûr emevi camininin vakfı olan muhakereler kuzeyden Bimaristan Eddekkâkî muhakeresidir ki, akebinden yol gelir batıdan Beyder olup, tamamı El-biir vakfı olan cüneyne ve camiye ait maruf ve meşhur olan muhakerelerdir.

Yine bunlardan, Daiye köyü arazisinden olup, El-Fıssa diye bilinen tarlanın tamamı ki sulanması Daiye nehrinden malûm haktır. Sınırı kiblede Eş-şimaliye, doğudan Daiye mescidi vakfı olan, Şekkare, kuzeyden büyük yol, batıdan yoldur.

Yine bunlardan, Arbil köyü arazisi cümlesinden olup, El-Mansuri vakfı ortaklığının Müşeymiş diye bilinen haraci tarlanın tamamından olan hissei şayanın tamamı ki, miktarı şuyu'lu olarak dörtte birdir. İçinde zeytin ağaçları vardır. Çevresi dört yönden su mecrası ile çevrilidir. Sulanması Sevre nehrinin Ozona muallimındaen maıum nak olup, her hafta altı saattir. Sınırı kiblede yol, doğudan yol, kuzeyden Deffüssuriyye, batıdan vaha tarlasıdır.

Yine bunlardan, Kefermedlra köyü arazisi cümlesinden olup, Çağar bağı diye bilinen haraci bağın yerinin tamamı ki, çevresi kible tarafından fatayirle çevrilidir. İçinde badem ağacı olup, üzerine yarısı vakıf ci-hetine bölüme hükmü caridir. Sınırı kible-

den yol ve kapı, doğudan Atabekiyye vakfı, kuzeyden Eş-Şeraşı vakfı. Batıdan Haresta arazisinden olan dinar bahçesindedir. Sulanması Sevre nehrinden malûm haktır.

Yine bunlardan, Erzona arazisi cümlesinden olan bir kıt'a selikha arzın tamamından olan hissei şayanın tamamı ki miktarı şuyu'lu olarak dörtte birdir. Sınırı kible-den İbnin-Nef'hi vakfı doğudan Küçük Cami vakfı olup, tamamı El-Bahra dır. Kuzeyden İbnil Mut'im mülkü olup tamamı Erzonadaki Essadaka vakfı. Batıdan eskide bâlebek ve o gün bir ibni Ed-Dahir diye bilinen tarladır. Sulanması Seylun nehrinden malûm haktır.

Yine bunlardan, Mezze arazisi cümlesinden olan bahçenin tamamı ki yapısı ve bitkisi hariç olup, başkasına mahsustur. El-Kışayât diye bilinir. Sınırı kible-den sahiplerine ait mülk, doğudan yol olup, tamamı Essükkeri diye bilinen bir arzdır. Kuzeyden yol ve kapı, batıdan Şihabüddin El-Ferra mülküdür. Sulanması Mezze nehrinden malûm haktır.

Yine bunlardan, El-Hamriyye arazisi cümlesinden olup, Düffüttib diye bilinen parçanın yerinin tamamı ki, bitkisi ve yapısı başkasının mülküdür. Ölçümü kible-den kuzeye yüz üç zira'dır. Doğudan batıya yüz otuz zira'dır. Sınırı kible-den El-Kavvas mezarası, doğudan Abdüsseyyid Cüneynesi, kuzeyden yol ve kapı, batıdan El-Kalîa bahçesidir. Sulanması El-Hamriyye nirazından her cümaertesi günü dört saattir.

Yine bunlardan, Hılhalda Kahcaniye zaviyesi cüneynesinin yerinin tamamı ki yapısı ve bitkileri hariçtir. Camii Emeviye vakf olan ve bina ve bitkiyi havi olan arzın sınırı kible-den zaviye doğudan, yol ve kapı, kuzeyden merhum Seyfi Mincek vakfı batıdan zaviyedir.

Yine bunlardan, Buludan arazisi cümlesinden olup, Nakibül- eşraf diye bilinen ve selikha olan, bir kıt'a arzın tamamı ki sınırı kible-den yol, doğudan yol, kuzeyden Kadıl-Kudâat Şemseddin bini Ubade diye bilinen yer, batıdan yine öyledir.

Yine bunlardan, El-Merç köylerinden olan Deyril-Asafir köyü arazisi cümlesinden olan, arz parçasının tamamı ki, sınırı kible-den (yarım satırlık yer boş)

Yine bunlardan, yine Deyril Asafir köyü arazisi cümlesinden olan arz parçasının tamamı ki, sınırı kible-den (yarım satırlık yer boş)

Yine bunlardan, Kasrıl-Lebbad arazisi cümlesinden olup, Er-Remadiyat diye bilinen haraci bahçenin yerinin tamamı ki bitkisi ve yapısı hariç olup, başkasının mülküne mahsustur. Sınırı kible-den sahiplerine ait mülk, doğudan yol ve kapı, kuzeyden yol, batıdan İbni Mus'uk elinde olan yerdir.

Yine bunlardan, Beyti ebyat arazisi cümlesinden olup, Ata havresi diye bilinen parçanın yerinin tamamı ki, bitkisi hariç olup, başkasının mülküne mahsustur. Sınırı kible-den El-Camiyye, doğudan İbni Subuh vakfı, kuzeyden sahiplerine ait mülk, batıdan Mukri Berede El-Kaçkadî veresesi mülküdür.

Yine bunlardan, Kasrıl-Lebbad arazisi cümlesinden olup, Essai' diye bilinen ve selikha olan haraciye cüneynenin tamamı ki, sınırı kible-den yol, doğudan Salihyye'deki bir türbenin vakfı, kuzeyden yine öyle, batıdan yoldur.

Yine bunlardan, doğu kapısı vadisi arazisi cümlesinden olup, Essafiyat diye bilinen iki parça arzın tamamından olan, hissei şayanın tamamı, ki, şuyu'lu olarak yarımdır. Selikha olan bu parçalar büyük ve küçüktür. Büyüğün sınırı, kible-den Ebi Salih diye bilinen mescid, doğudan İbni Mahmud vakfı, kuzeyden yol, batıdan yine İbni Mahmut vakfıdır .

Yine bunlardan, Sikketül-hamam (hamam yolu) arazisinden olup, Şiblüddevle diye bilinen bahçenin tamamı ki, sınırı kible-den su mecrası, doğudan El-Hadim tarlası, kuzeyden Ezzülef nehri, batıdan Ebi Salih mescidi vakfıdır. Sulanması El-Mücedvel nehrinden malûm haktır.

Yine bunlardan, Cober arazisi cümlesinden olup, El-F usuli tarlası diye bilinen haraci tarlanın tamamı ki, içinde eski zeytun ağaçları vardır. Sınırı kiblede yol. Doğudan yine öyle, kuzeyden sahiplerine ait mülk, batıdan yine öyledir.

Yine bunlardan, Şam Ğuyutasından Meskiya köyü arazisi cümlesinden olup, El-Camiyye diye bilinen arz parçasının tamamı ki, bunlar eski Atal olup, şöhreti tahdid-den müstağnidir.

Yine bunlardan, haresta Ez-Zeytun arazisi cümlesinden olup, Arbil ve harestadan El-Camiyye diye bilinen tarlanın tamamı ki, sınırı kiblede Er-Rehavi tarlası, doğudan El-Harida tarlası ki, Er-Rehavi dahi denilir. Kuzeyden yol, batıda Et-Tiryani cüneynesidir.

Yine bunlardan, yine Haresta Ez-Zeytun arazisi cümlesinden olup, Emevi Camii vakfı diye bilinen iki kıt'a arzın tamamı ki, sınırları kiblede İbni Suud tarlası, doğudan yol, kuzeyden İbni Neccar mülkü, batıdan İbni Süveyd veresesi mülkü olan El-Kavvas tarlasıdır. Bunların birinde başkasına ait olan bitkiler vardır. Diğerleri ise selikha olup, içinde bazı zeytun ağaçları vardır.

Yine bunlardan, El-Hamriyye arazisi cümlesinden olup, Emevi Camii vakfı diye bilinen bahçenin tamamı ki, sınırı kiblede Bereda nehri, doğudan, Süleymaniye arazisi, kuzeyden yol olup, sınırın tamamı El-Hamriyye arazisidir. Batıdan Sultan Ğiytasıdır.

Yine bunlardan, Eflaya diye bilinen haraciye köyün tamamından ve kendisinde maruf olan arazisinin tamamından olan, hissei şayanın tamamı ki, miktarı yirmi dört şuyulu sehimden, altı sehimdir. Bu köy maakil, muattal, sehil, kır, uzak, yakın araziye, rumu ve farisi kavak ağaçlarını ve diğerlerini müştemildir. Çiftçilerinin meskenlerini tersim eden harabeleri ve diğerlerini müştemildir. Köyün tamamının ve arazisinin sınırı kiblede Bereda nehri, doğudan Beyt-i Naim arazisi, kuzeyden yine öyle olup, sınırı

tamamı El-Hamriyye arazisi, batıdan El-Cisriye ve El-Hamriyye arazisidir.

Yine bunlardan, Deyri Süleyman köyünün dönümleri cümlesinden olan bölünmüş ve ifraz edilmiş dönümlerin tamamı ki, bunlar maruf ve meşhurdur Keza Köy de maruf ve meşhurdur.

Yine bunlardan, Cübbetü Assal'dan Et-tel arazisi cümlesinden olup, sayıları on iki parça olup, El-Camiyye diye bilinen arazinin tamamı ki, bunlar maruf ve meşhurdurlar.

Yine bunlardan, Cübbetü assaldan Me-nin köyü arazisi cümlesinden olan arazinin tamamı ki, sayıları yirmi kıt'a olup, yine camiiyye diye bilinip, maruf ve meşhurdurlar.

Yine bunlardan, El-Mevhibiyye diye bilinen haraciye köyün tamamı ile, içinde maruf olan arazisinin tamamı ki, bu köy Cübbetü assal köyleri cümlesindedir. Bu köyün ve arazisinin sınır kiblede Akkûre köyünün arazisi, doğudan Halla köyünün arazisi, kuzeyden Ettevane arazisi, batıdan Kerisiye köyü arazisidir.

Yine bunlardan, Cübbetü Assal köylerinden Kerisiye diye bilinen haraciye köyün tamamından ve köyün içinde maruf olan arazisinin tamamından olan hissei şayanın tamamı ki, miktarı yirmi dört sehim aslından dört sehim olup, şuyulu olarak altıda birdir. Sınırı kiblede Ermekus köyü arazisi, doğudan mezkûr Mevhubiye Köyü arazisi kuzeyden Ettevane köyü arazisi, batıdan dağdır.

Yine bunlardan, Cübbetü Asal köylerinden Al'a diye bilinen haraciye köyün ve arazisinin tamamından olan hissei şayanın tamamı ki, miktarı yirmi dört sehimden bir sehimdir. Şöhreti tahditten müstağnidir.

Yine bunlardan, Cübbetü Assaldan Et-Tevile diye bilinen haraciye köyün tamamından olan, hissei şayanın tamamı ki, miktarı yirmi dört sehimden bir sehimdir. Bu köy maruf ve meşhurdur.

Yine bunlardan, Ba'lebek şehrinde El-Camiyye diye bilinen yedi kıt'a arzın tama-

mı ki, bunlardan biri En-Nahle diye bilinen biri Essüveyda diye, biri Alaaddin Esselsuli diye, biri, El-Badegan diye, bilinmektedir. Hepsi de maruf ve meşhurdurlar. Es-Süveda diye bilinen parçanın sınırı kıbleden yol. Doğudan İbni Şeref ve ortağının mülkü, kuzeyden Beytül -Acemi vakfı, batıdan İbni Şeref ve ortağının mülküdür.

Yine bunlardan, Beka'dan Telli Akıba köyü diye bilinen haraciye köyün tamamından ve içindeki maruf arazisinin tamamından olan, hissei şayi'anın tamamı ki, miktarı yirmi dört sehim aslından sekiz sehim olup şuyu'lu olarak üçte birdir. Bu köy mu'temel, muattal, sehil, kır, uzak yakın araziye ve çiftçilerinin meskenlerini tersim eden yapı harabelerini ve diğerlerini müştemildir. Sınırı kıbleden (iki kelimecik yer baş) doğudan Lita nehri, kuzeyden Ettlül mezrası arazisi, batıdan Arcumuş arazisidir.

Yine bunlardan, Ekin işinden olan ve Aynı Masad köyü diye bilinen haraciye köyün tamamı ki, bu köy mutemel muattal, sehil, kır, araziye ve diğerlerini müştemildir. Sınırı kıbleden Ferase köyü arazisi olup, sınırının tamamı deyri Habib arazisidir. Doğudan Ettlül-Ahmer, kuzeyden büyük Süveyda arazisi, batıdan yine öyledir. Yine bunlardan, ekin işinden olan Karrasa diye bilinen mezranın tamamından olan hissei şayanın tamamı ki, miktarı yirmi dört sehimden üç sehim ve üçte bir sehimdir. Mutemel muattal, sehil, kır arazi ve diğerlerini müştemildir. Tamamının sınırı kıbleden Ed-Düveyr köyü arazisi, doğudan Bahrar köyü arazisi, kuzeyden Ed-Düveyr arazisi, batıdan Beşer köyü arazisidir.

Yine bunlardan ekin işinden olan Kasva köyünün arazisinin tamamından olan hissei şayanın tamamı ki, miktarı yirmi dört sehimden üç sehim olup, şuyulu olarak sekizde birdir. Mutemel, muattal, sehil, kır arazi ve diğerlerini müştemildir. Sınırı kıbleden, Mahacce köyü arazisi, doğudan El-Merire köyü arazisi, kuzeyden Yenba köyü arazisi, batıdan Ketin köyü arazisidir.

Yine bunlardan, Essıffın köylerinden Recmiaccal diye bilinen haraciye mezranın

tamamından olan hissei şayanın tamamı ki, miktarı yirmi dört sehimden üç sehim olup, şuyu'lu olarak sekizde birdir. Bu mezraa harabedir. Sınırı kıbleden Keferül-Ataş, doğudan Simad arazisi, kuzeyden Habbab arazisi, batıdan Nasir arazisidir.

Yine bunlardan, yine Sıffın köylerinden Basir köyü diye bilinen haraciye köyün tamamından olan hissei şayanın tamamı ki, miktarı yirmi dört sehimden bir sehimdir. Sınırı kıbleden, Basir arazisi, doğudan Keferül-Ataş arazisi kuzeyden, Didi arazisi batıdan Sanemeyn arazisidir. Ama harab olan bunun bir kısmı şimdi onarılmıştır ki, birçok dükkânları müştemil olan büyük kuyumcu çarşısıdır. İçinde bir su havuzu vardır ki; buna su, Kanevat nehrinden bir hakkı vacip ile gelir. Bunda bir çok ğavasiye vardır. Sınırı kıbleden o gün harab olan ve mezkûr camiye vakf olan El-Bakrisiye hanı, doğudan o gün harab olan ve yine Emevi camiine vakıf olan ikinci kuyumcu çarşısı Kuzeyden eskiden Bakırcılar sekri diye bilinen ve bu kitabın ilk kısmında belirtilen işler tüccar çarşısıdır. Batıdan yukarıda tahdid edilen işler ipekçiler çarşısı zikredilecek olanlardan, geri kalanlar o gün harab olanlardır. Bunlardan harab küçük kuyumcu çarşısı Semakire ve El-Karbiyyinin meskeni olan basım evi çarşısıdır. Ve Bunların hepsinin üstleri. Bunların işler iken dükkânlarının sayısı otuz beş dükkân ve makaddır. Tümünün sınırı kıbleden El-Hadra, doğudan yine öyle, kuzeyden o gün Neccar çarşısı, batıdan harab olan Kuyumcu Çarşısıdır.

Yine bunlardan Hadradaki Tohum çarşısı, bakır ve beraberindekilerin basîmi ile yenilenen hanki bu handan işler halinde iken içte ve dışta dükkânlar varidi ki, sayıları ondokuz dükkândır. Yine bunlardan, mezkûr sokakdaki Mübeyyiz dükkânı yine bunlardan El-Acem sokağındaki ahırdır.

Yine bunlardan El-Acem sokağındaki salon ve oda, yine bunlardan, El-Mübeyyiz sokağındaki salon ve oda, yine bunlardan, Babul Hadranın başındaki El-Hututi dükkânı yine bunlardan mezkûr mekândaki muhakerelerki sayıları yirmi muhakeredir. Yine

bunlardan, Kıysariyetül-ülâ denilen Dehşetün-nisa' mezkûr kıysariyenin kiblesinden doğu cihetine doğru olan beş dükkân hariç olup, El-Mukirrus-Seyfi Mingeli Lekâ bini Abduliah Eş-Şemsi türbesi vakfına mahsusdur. Bunlardan maadası Emevi cami vakfına mahsusdur ki işler halinde iken dükkânların sayısı otuz iki dükkân ve dört makad olup, bunlar maruf ve meşhurdur.

Yine bunlardan kâğıtçıların arkasında ki mahbut (yıkık) erkek kumaşı tüccarlarının yeri olan ve tahta ile yenilenen çarşı diye bilinen hanın tamamı ki, bu hanın üç kapısı var idi. Mamur halde iken dükkânların sayısı yirmi sekiz dükkân idi. Sınırı kiblemeden Dehşetün-nisa' diye bilinen harab dehşe doğudan zikrettiği harab ikinci han, kuzeyden zikrettiği Keçeciler diye bilinen harab Errehacîn (lokumcular) çarşısıdır. Batıdan eskiden kâğıtçılar diye bilinen ziraat tüccarları çarşısıdır.

Yine bunlardan ma'mur halde iken terziler, Karabîn ve diğerlerinin yeri olan El-Merbaa ve Emevi dehşesi diye bilinen kıysariyenin tamamı ki dükkânların sayısı (iki kelimelik yer boş) ve otuz dükkân ve makaddir. Bu han maruf ve meşhurdur.

Yine bunlardan, bekânı mezkûrda kentencilerin yeri ve ikinci olan kıysariyenin tamamı ki, ma'mur halde iken dükkânlarının sayısı yirmi sekiz dükkân olup, içinde Emevi Camii vakfı mübaşirinin oturduğu yeri tersim eden bir salon ve tahtaların deposunu tersim eden bir hasil vardır. Bütün bunlar o gün harab olup, hepsi ma'ruf ve meşhurdur.

Babül-Beridde olanlar ise Rasifin El-Buzuk sırasının yakınındaki bir ev ve El-Ansâri sokağında ve Samsamiye Medresesi yakınında bir salon ki Reis Fahrettin Essalihinin meskeni idi. Essüveyka Esserayihinin üst kısmında dört adet oda ve hakim hapsi ve üst katında kadınlar hapsini tersim eden üst kat bütün bunların hepsi kadı hamamı karşısındadır. Ve Hüreyre sokağındaki Ez-Zahiriye medresesi yakınındaki iki salon ki bunlar Kadı Bedreddin El-Kaderî El-Hanefinin elinde idiler. Ve Büyük Adiliye medre-

sesinin kuzey tarafından bitişiği ve El-Akiki hamamının karşısında olan bir salon ve oda ki bunlar Şafii Hakimi Nakîbi Bedreddin'in sekri diye bilinir. Kadı hamamı ikmini dehlizinde üç ev ve Huveyrenin başındaki okçuların başındaki bir dükkân.

Yine bunlardan, El-Behlesiyye diye bilinen kıysariyenin tamamı ve o gün harab olan üstü ki, ma'mur halde olduğu vakit içinyetmiş altı dükkân ve dört mak'ad var idi. Sınırı kiblemeden yol olup sınırın tamamı harab El-Hadra emakiri, doğudan yine harab El-Hadra, kuzeyden şimdi ma'mur olan büyük kuyumcu çarşısı, batıdan okçular çarşısı ve Babul-Berid'deki geri kalan üst katlarda on üç adet muhakereledir.

Bunlardan, Sûkul-Havasîn de onlarlar bunlardan çarşının başında kible tarafından okçular çarşısı tarafından kapıdan girenin soluna düşen üç dükkân ki bunlar Mâverdiye meskenidirlere. Yine bunlardan mezkûr Havasîn kapısından girenin solunda olan kıysariyenin tamamı ki, ma'mur halinde iken içinde otuz iki dükkân ve bir mahzem var idi. Yine bunlardan havasîn çarşısının batı sırasında kıysariyenin duvarındaki dört dükkân ve mezkûr çarşının El-Aşir kapısındaki altı dükkân ki, bu altı dükkân Esseyfi Burum-hicanın gününde onarılmış tamirleri bitmemiş olanlar dokuz adet harşa dükkânı aşrin yakınında olup, ressamların meskenidir.

Yine bunlardan Havasînin kuzey kapısından girenin sağından olan iki dükkândır. Yine bunlardan El-Evradıyyin kıysariyesinin kapısında doğu sırasındaki Sel-Selan meskeni diye bilinen dört dükkânın tamamından olan şuyulu olarak dörtte birin tamamı ve bunların civarındaki sadaka El-Hariri yeri diye bilinen bir dükkânın yarısının tamamıdır.

Bunlardan, Ali Çarşısı diye bilinen çarşıdakiler ise; Errakabîn ve Türkmen malı Erkek Kumaşı Tüccarının yeri olan on iki dükkân ve Mendilcilerin yeri olan dört dükkân ve kuzey sırasındaki Eş-Şa'raviye ve Kumaşçılar Çarşısının kuzey tarafındaki kumaşçıların yeri olan on altı dükkân mah-

zen ve mak'ad, yine bunlardan Er-Remma-hîn çarşısına giden El-Areç çarşısındaki do-ğu sırasındaki on üç adet dükkân ve bir adet mak'ad ve Nasır dükkânının dörtte biri ki, bunlar En-Nasafi Tüccarının yeri di-ye bilinir. Yine bunlardan, Büyük Ramma-hîn mescidinin doğu tarafındaki duvarında olan Sukul-Muhadded ve Remmahîn çarşı-sında kalanın üstünde ve El-Mesel sokağı-nın karşısında tam bir dükkân ki, bunların sayısı dokuz dükkândır. Bu dükkânlarda ma'mur hallerinde pamuk kumaşı tüccarları ve ziraat tüccanda El-Mukaffas otururlar-dı. Yine bunlardan, Rammahîndeki El-Akiri kırsariyesinin beş dükkânıdır. Yine bunlar-dan, Rammahîn çarşısı arkasındaki Ebu Kis-ye çarşısında olanlar on sekiz adet dükkân olup, bunlardan on altı dükkân Derbüd-Da'-ve sokağının kuzey sırasında iki dükkân da kible sırasındadır ki, bunlar El-Vâtî tüccarı El-Batâyin tüccarı ve El-Mukaffas'ın yeri diye bilinirdi. Yine bunlardan Ali Çarşısın-daki yenilenmiş olan kırsariyenin tamamı ki mendilcilerin ve Şa'raviyenin yeri olup, ha-vasînin kumaşçılar çarşısına açılan kible kapısının karşısındadır. Ma'mûl halinde iken dükkânlarının sayısı onbeş dükkân, iki ha-rabe ve bir mak'ad idi.

Yine bunlardan, mekânı mezkûrun Ali Çarşısına giden kısmında ve ferranîn kıy-sariyesi karşısındaki El-Müdevvere diye bi-linen ve El-Ferra satışı için itihaz edilen Ferihanın tamamı ki, ma'mûr halde iken dükkânlarının sayısı on iki dükkân ve bir mak'ad idi. Bunlardan El-Fikar çarşısında olanlar ise; bundan taburilerde meşhur mer-kezinin altındaki dükkân yine bunlardan, ta-burilerde kible sırasındaki iki dükkân, yine bunlardan, Es-Sahre mescidinin kapısındaki dört dükkân ve El-Fikar çarşısının kible sırasındaki bir hücre ve iki dükkânki dükkânlar Eş-Şerây ibni Da'di nin yeri diye bilinirler.

Yine bunlardan, Doğan Mescidinin El-Kameriyye kapısındaki dokuz dükkânla El-Antâki'nin yeri diye bilinen diğer bir dükkân, yine bunlardan Doğan fırınının kuzeyindeki iki dükkânın tamamı ki, bunlardan birisi İbni

Zeyla' Et-Tabbak'ın meskeni diye bilinir. Yi-ne bunlardan Samid mescidinin kapısındaki bir dükkân ki El-Ukai yeridir. Bir de yarım dükkân ki, hacı Eddâcâninin yeri diye bilinir. Yine bunlardan kible sırasından Bürke fı-rınının canibinde olan iki dükkân yine bun-lardan, El-Mahabirin ve Er-Rikah'a giden dehlizin batısındaki ve doğusundaki on iki dükkânın tamamı.

Yine bunlardan, İbni Hişam mescidinin duvarındaki ve batı sırasındaki üç dükkân ki bunlar ma'mûr hallerinde iken Maverdiler yeri diye bilinirdi. Ayrıca bir hücre, mak'ad, küçük bir dükkân ve hücre. Yine bunlardan, El-Mahabirin çarşısında ki, sekiz dükkân ve dört hücre, yine bunlardan Er-Rikahın altı ve üstü ve El-Maverdiyenin üst kısmındaki dükkânların arasındaki hücreler. Yine bun-lardan Er-Rikahın kapısı karşısındaki ve mürtefakın civarındaki iki dükkân. Yine bunlardan aynı yerdeki sekiz dükkân ki, ma-verdilerin ve Pamukçuların yeridir. Aynı yer-de dokuz adet muhakere bunlardan Er-Rem-mahîn çarşısında olanlar ise; bunlardan Er-Rikah'a giden dehlizden El-Ferayin başında-ki dört dükkân. Yine bunlardan, El-Havasîn kapısı nezdinde kible ve kuzey taraflarında-ki on bir dükkân. Yine bunlardan, El-Hava-sîn kapısının kible tarafındaki iki dükkân ki, bunlar maverdilerin yerleridir. Yine bun-lardan, Ali Çarşısındaki yenilenen kırsariye nin kapısı yanındaki on üç dükkân. Yine bunlardan, Büyük Rammahîn Mescidinin ka-pısındaki üç dükkân ve batı tarafından mes-cidin kuzey tarafındaki duvarındaki muha-kere, yine bunlardan tüccarın yeri diye ma'-ruf olan ve yerleri ise; Süveykatu-Akkâ di-ye bilinen sekiz dükkân. Yine bunlardan mürtefakın duvarında batı sırasındaki beş dükkân ki bunlar İpekçilerin yeri olup, ona-rılmış fakat onarımları bitmemiştir. Yine bunlardan, yapılmakta olup, fakat yapıları bitmemiş olan dört dükkân ki, bunlar El-Fe-rayin yeridir. Yine bunlardan, yapılmış olan fakat içlerinde kimse oturmamış olan, dört dükkân ki, bunlar eskide Evlâdı sultan yeri diye bilinirlerdi. Yine bunlardan, mezkûr beş dükkânın karşısındaki bir dükkân ki ipekçi-lerin yeri olup, eskide ipekçilerin girişine ya-

kındır. Yine bunlardan, ipekçiler çarşısının kible sırasındaki iki dükkân. Yine bunlardan El-İkbaıyyin başındaki yükselişin üst kısmı olup, El-Masraf diye bilinen mak'adin tamamı, kuzey sırasındaki iki dükkân El-İkbaıyyinin başındaki üç dükkân Es-Sayrefi mak'adi üst kısımlar, mürtefakın üst ve beş muhakere. Yine bunlardan Babüs-Sağir üzerinde ki köprünün tamamı ki, üzerinde on sekiz adet dükkân var idi. Ve Babüs-sağir içindeki El-Emdün hamamından üçte ikinin tamamı, Osman El-Relbani dükkânının yarısı, Gûran helasının üstündeki hücre, bunun civarındaki iki dükkân, yarım dükkân, üçte bir dükkân, iki hücre yarım dükkân ki, bunların hepsi mezkûr mekândadır.

Babüs-Sağir hapsanesi civarında olanlar ise; Muhammed diye bilinen bir dükkân, Hasan diye bilinen bir dükkân. Abacılar çarşısında mescidin duvarındaki dört dükkân, İbni Minca kıysariyesindeki dört dükkândaki hisseki yarım. Bunların üstündeki odaların yarısı ferayindeki üç dükkânın şuyulu olarak yarısının tamamı. Abacılar başındaki Kâmil Mak'adin tamamı,

Yine bunlardan, El-Bayatıra (Baytarlar) Mescidi yanındaki üç dükkân ve bir hücrenin tamamı ve baytarların şahitlerinin yerleri diye bilinen iki dükkândan olan hisse ki, miktarı yarım. Yine bunlardan Kıysariyetül-gazel karşısındaki altı dükkânın tamamı ki bunlar pamukcuların yerleri diye bilinirler. Yine bunlardan, mezkûr mekândaki Cellâdinin yeri olan altı dükkân.

Yine bunlardan, Cellâdin kıysariyesinin dörtte biri olan muhakere ve Es-Sâmîrî sokağının başındaki bir muhakere. Yine bunlardan İpekçiler çarşısının arkasındaki dekkâkin El-Hadid (Demir Dövücülerinin) çarşısında olanlar İbnil-Kavvas veresesi ve İbni Lon adına olan yedi tam dükkân, yarım dükkân, üçte bir dükkân ve bir muhakere. Bunlardan El-Habbalın (İpçiler) çarşısında köprü altında olanlar ise bunlardan yedi doğu ve batı yönlü dükkân ve İbni melek kıysariyesinde muhakere olarak istikrar eden üç dükkân. Yine bunlardan ipekçiler

çarşısında ve Şam memleketinin kâfili olan El-Mukirrus-Seyfî Banî bey El-Hasen kıysariyesinin karşısında olan ve El-Ezdedin kıysariyesini diyen bilinen kıysariyenin tamamı ki bu kıysariyede ma'mur halinde iken otuz yedi dükkân, bir mak'ad, üç sariye ve bunların üst katlarının tamamı, bu kıysariyede bir havuz var ki, suyu Kanevat nehrinden bir hakkı vacib ile gelir. Sınırı kıbleden İpekçiler çarşısı, doğudan Habbalın (İpçiler), kuzeyden Buzuriyeye ve diğerine giden yol, batıdan El-İkfaliyyin şahitleri dükkânının yanındaki sokaktır.

Yine bunlardan büyük çarşıda köprü altında Eş-Şahhâmîn diye bilinen köprüye kadar olan yerde olanlar ise, bunlardan yedi dükkân ve beşmak'ad ki, dükkânlar fikaî, fırın, bitmâl ve diğerlerinin yerleridir. Aynı yerde bir dükkânın altında biri Eş-Şahhâmîn-deki beş dükkân ve batı tarafından bir hücre. Yine bunlardan mezkûr yerdeki ve Eş-Şahhâmîn'in doğu tarafındaki Hanül-Loz (Badem hanı) diye bilinen hanın tamamı. Ve aynı yerin kible sırasındaki sekiz dükkân, iki sanduk, bir kabben mak'adi, bir sairefi mak'adi ve iki elburûzânî dükkânı, El-maasır başında kuzey sırada altında bir dükkân, bunun civarındaki iki dükkânın dörtte biri, Ezzeyt mescidi kapısındaki altı dükkân ve mezkûr mekândaki hücre, makad ve Eş-Şeritiyyin'in yeri diye bilinen üç dükkân ve üç dükkân ki burası El-Ülebivvin (kutucular) in yeri idi. Et-Tatmahî dükkânından olan hisse ki miktarı yarım. Ve altı dükkân ki bunlar El-Fevahirenin yeri idi. Demircilerin başında El-Havar arsasındaki altı dükkân ve beş adet muhakere.

El-Ulebiyyin (Kutucular) çarşısında olanlar ise; Sanadıkıyyin (sandıkçılar) kanalının civarında bir dükkân Harratinin yeri olan, onyedî adet dükkân, Harratin Kıysariyesinin tamamı, Sandıkçılar çarşısında altı hücre El-Avidat, civarına kadar Harratinin yeri olan onyedî dükkân El-Basîl mescidinin üst kısmındaki üç hücre, mescidin civarında bir hazzane (Deoo), En-na'al sokağı başında bir hücre, El-Muhandirîn'in yeri olan üç dükkân ve bunun üst kısmında bir hücre,

demircilerin yeri olan dokuz dükkân, Alaad-din Erremsavi adına olan üç dükkânın muhakeresi, boyacıların arkasında kuzey sıradaki üç dükkân Es-sekret yeri olan bir hücre, kuzey sırada boyacıların yeri olan sekiz dükkân, boyacıların başındaki El-Hişâmî hamamının kapısındaki bir dükkân, kuyumcularla fırın arasında demirci'ler çarşısındaki yirmi dört dükkân, El-Akika kuyumcusu kanalı civarındaki fırının tamamı, Habbâlin (İpçiler) sokağındaki bir mahzen, Ed-deylem sokağındaki bir mahzen ve üç adet muhakeredir.

Et-tayr çarşısında Es-sağatül akikada olanlar ise bir dükkân ve diğer bir dükkân ve yarım dükkân ki Esseket yeridir. Neccarîn yeri olan bir dükkân, El-Ahsasin yeri olan dört dükkân, iki yönden tüfenk atışını tersim eden bir dükkân, Ahmet El-Mücamirînin yeri olan iki dükkân, tüccarların yeri olan iki dükkân, Et-tayr çarşısında şahitler dükkânının civarında olan dört dükkân, En-na'l sokağının başındaki üç hücre ve iki hücre Essayıt'ın üst kısmındaki iki hücre Sadakatül rikabın yeri olan bir ahır eskide ibni Cüma'nın yeri olan iki dükkân ve El-Midak yeri olan otel ve muhakerelerdir.

Esselâliyinde olanlar ise, yirmi iki dükkân olup, bunlardan altısı, Esselâliyinin yeridir. El-Keşelde hızarıcılar resminde altı adet otel, yedi adet hücre ve dokuz adet muhakeredir.

Meryem kilisesi çarşısında olanlar ise, Es-sellaç mescidi yakınındaki altı dükkân ki, bunlardan birisi fırın ve mahsaradır. Bunların üst kısmında dört hücre, Akil mescidi kapısındaki yedi dükkân ve Kisân kapısı dahilindeki fırınının tamamıdır. Derbül-hacer mescidinin kapısının iki tarafından olanlar ise, onbeş dükkân, bir hücre ve mezkûr dükkânların üstü olan muhakerelerdir.

El-Masbana civarında olanlar ise iki dükkân ve Masbananın doğusundan doğu kapısı cihetine doğru olan yirmi iki dükkân, on üç hücre ve bir fırın ki, fırın'da aş fırını diye bilinir. Elharşiye sokağında imamın elinde olan hazzane (depo) ve El-Harşiye sokağı fırınıdır.

Babı şarkî (doğu kapısı) köprüsünde olanlar ise kuzey sırada şehrin dışında olan tam beş dükkân, üç hücre ve muhakerelerdir.

Babı Tûmâda olanlar ise El-Hacerde dört dükkân ve köprünün muhakeresinin tamamı, kapı dahilindeki üç dükkân, Talhe sokağı başında üç hücre bir dükkân ve iki hücrenin muhakeresi Es-Sevalik kanalı süveykasında üç dükkân, beş hücre dahini halidde bir hücre, ahır, üç hücre ve ahır Sadaka mescidi imamının yeri diye bilinen bir hücre El-Maşşî Mescidinin civarında El-Bündükâni yeri olan iki dükkân, depolar ve üç hücredir.

El-Mismariyye Medresesi civarında olan Kurun minaresinin altında olanlar ise, İbnil-Behlûl ve diğerinin yeri olan üç dükkân, üç hücre, Mismariye medresesi civarındaki En-Nakkaşe sokağı fırınının tamamı ve El-Müşat hapsanesi diye bilinen hapsanenin şu'lu olarak dörtte biridir.

Kadınlar hapsanesinin kapısında olanlar ise, Eş-Şaritiyyinin yeri olan beş dükkân, beş hücre, kadın hapsanesi diye bilinen hapsanesinin tamamı, pazar çarşısının karşısındaki dükkân İbnil-Hümeýrid dehlizinin karşısında olan dükkânın yarısı ki, Nuri Bimaristanı ortaklığıdır.

El-Kattanîn (Pamukçular) de olanlar ise, buraya yakın olan onbir dükkân, pazar çarşısındaki üç dükkânın muhakeresi, mezkûr mekânda su ve ferran muhakeresi ki, sayısı yirmi sekiz muhakeredir.

El-Mistariyyin çarşısında olanlar ise, Eddimâs başındaki sayrefi mak'adi, ondan sonra kible sırada dükkân, El-Fükâh yerinde Sayrefi karşısında mak'ad El-Kaymeriyye medresesine giden küçük çarşıda olanlar ise, kible sırada üç dükkân, dükkânların ve mescidin üst kısmında olan sekiz hücre, yine küçük çarşıda kible sırada dört dükkân ve muhakere (bir kelime yeri boş) ki, Kaymeriye medresesi vakfidir. Hücre, mahzen Müshabüddin El-Arasi muhakeresi El-Fahûrî dükkânı ve Sellâdil Cimal ahırındır.

El-Harmele de olanlar ise; batı sıradan mürtefak yanına doğru olan altı dükkân, dört hücre, bir dükkân, iki hücre, üçte bir ve dörtte bir dükkân, yarım dükkân, üçte bir dükkân. Çarşının arkasında olanlar ise; Alaaddin El-Addas diye bilinen altı dükkân El-Esakife (Kunduracılar) ve diğerlerinin yerleri olan onbir dükkân, mahzen, ibni Minkar muhakeresi, Matita hamamî karşısında bir dükkân, dörtte bir hazzane (depo) bunlardan sonra olan üç dükkânın dörtte biri El-Ademiyyîn çarşısında Eş-Şeyha köprüsünde üst iki dükkân ve mahzendir.

Akabetül-Kettân da olanlar ise; üç dükkân, bir dükkân muhakeresi, dört hücre, iki ahır, yirmi üç adet muhakeredir.

Yenilenen Buhayreviyede olanlar ise; Ali El-Salihî El-Aleminin yeri olan dükkân, beş dükkân, dus, dört şakifesi karşısındaki kanal üzerindeki mak'ad, mahzen kıysariye tamamıyla ki, ma'mur halinde iken dükkânlarının sayısı sekizdir.

Ceyrun (Hayrun) çarşısında olanlar ise; kunduracılar çarşısında altı dükkân El-Akmaadin bastası, iki mak'ad sayrefiler resmile üç mak'ad Es-Sit melikenin türbesi karşısında El-Fami dükkânı, bunduk yeri olan Helvacı dükkânından şuyu'lu olarak üçte iki, kap kapçılardaki hanın kapısındaki iki dükkân, keçeciler merdiveni karşısında iki dükkânki, attarların yeridir. Batı sırada altta El-Fükâh dükkânı, batı sırada bir dükkân, kuzey sırada kaldırımın üzerinde bir dükkân bunun civarındaki dükkânın şuyu'lu olarak yarısı, El-Helvesiye fırınının şuyu'lu olarak yarısı ki El-Eşraf ortaklığıdır. Babül-Fevvare karşısındaki mak'adin yarısı, iki hücrenin yarısı Er-Rekabîndeki yedi dükkândan olan hisseki, miktarı yarımdır. İsrayîn evi karşısında bir hücre ve bir bakla kaynatılacak yer, Ahur, Yahudi yeri olan dükkân, üç hücre, Babüz-zehebiyyîn de Er-Raviye diye bilinen fırının tamamı ve on üç adet muhakeredir.

Eskiden kadın kumaşı, mendil, yatak ve yorğan satışı için yenilenmiş olan Ceyrun

çarşısında olanlar ise, El-Fevvare merdiveninde baş satılmak için kullanılan bir dükkân, doğudan Babül-Fevvareye girenin soluna düşen altı dükkân ki, tüccarın yeridir. Fevwarenın kuzey cihetindeki duvarındaki adayıt ki, sayısı onbeştir. Bir dükkân, Hırstan, doğudan Babül-Amareye girenin solunda olan bir dükkân ki tüccar yeridir. El-Fevvarenin kuzey cihetindeki duvarındaki onbeş adet adayıt (destekler) Babül-Fevvare civarında kuzey cihetinden çarşının başında bir dükkân, Hırstan ve ondan sonra bir dükkân.

Yine Ceyrun diye bilinen çarşının kible sırasında kadın süs eşyası ve akik satışı için kullanılanlar ise, doğudan El-Fevvare merdiveninin başından Ceyrun mürtefakının kiblede olan kapısı cihetine kadar olan yedi dükkân, mak'ad basta, mürtefakın kapısına kadar olan iki dükkân, mürtefaktan doğu-kible iki dükkân ondan sonra üçte iki dükkân, bunlardan sonra olan dört adayıtın üçte ikisi ve beş mastaptır.

El-Fevvarenin üst kısmındaki sahin hamamına, Ceyrun ve diğerlerine doğru giden köprüde olanlar ise, yüzükçülerin ve Er-rekabinin yeri olan on adet dükkân, kuzey sırada El-Fevvarenin kuzey duvarındaki on iki dükkân, iki mastap ve udadedir.

El-Habbarîn, (boyacılar) çarşısında olanlar ise kiblede El-Fevvare kapısından kapkapçılar çarşısında giden Ceyrunun ayırımına kadar kanalın sırtındaki hayyâklerin yeri olan iki dükkân, çarşının altı adayıtı, iki dükkân, iki udade, bir dükkân, dokuz mastap, El-Fikai dükkânı ile beraber bir mahzen, Acem sokağı hamamı diye bilinen hamamın tamamı, Acem sokağı başındaki El-Kâdî dükkânı.

El-Cerayihin sırasında olanlar ise, Acem sokağının başında yine kible sırada dokuz adet dükkân, yine bir dükkân ve iki İRRÜL-MA' muhakereleri.

Ceyrunda kible sırası çarşısı, habbarîn (boyacılar) çarşısı ve diğerleri üzerlerine rakip olan keçeciler çarşısında olanlar ise,

El-Fukai yeri olan bir dükkânın bütünü ile buna bitişik ve Es-Seyyit El-Maverdinin yeri olan bir dükkân, İpekçilerin yeri olan beş dükkân, kible cihetinden Er-Remmahin (okçular) in yeri olan altı dükkân, kapkapçıların yeri olan üç dükkân, keçeciler merdivenin üst kısmında olan kırsariyenin tamamı. Al-Âdemiyyinin yeri olan bir mahzen, bir hücre ve altı dükkân, En-Nitaiyyinin yeri olan beş dükkân, keçeciler merdiveninde olup, Alaaddinın yelkinin yeri olan bir ev, kuzey sırada ise En-Nitaiyyin ve başkalarının yeri olan üç dükkân, Cemaledin'in yeri olan bir hücre, yine En-Nitaiyyin ve kapkapçıların yeri olan dört dükkândır.

Er-Ressâmın çarşısında olanlar ise, kuzey sırada köprü cihetine doğru olan En nitayin ve kapkapçıların yeri olan on dokuz adet dükkân kitap satışı için yenilenmiş olan köprü ki sayısı on üç dükkândır.

Kibleden kuzey cihetin, El-Fevvare merdivenine kadar olan kible sırası dükkânları üzerine rakip olan El-Kanatıra çarşısı ki kapkaçıların, lokumcuların ve ipekçilerin yeri olup, dokuz adet kantara dört hücre ve yüzükçülerin üst kısımları diye bilinen üst kısımların tümüdür.

Hakkâkinin yeri olarak kullanılan ve köprü çarşısı diye bilinen yerdekiler ise; on üç adet alt dükkân ve iki adet bastadır.

El-Fevvarede olanlar ise; iki dükkân, terzi dükkânı, Er-refa yeri olan bir dükkân. Mercancılar çarşısında olanlar ise; hakkâkların yeri ve boncuk satılan yer ki bunlar El-Ömer-i mescidinin doğu cihetinden pence-resinin yanında kible sırada olup, bir dükkân, bir mak'ad, iki basta, boncuk çıkırcıların resmiyle belirlenen on bir basta dır.

Kitapçılar çarşısının doğusundan Eş-şelem başındaki El-Eşrafın ortaklığı olanlar ise; tahtacıların ve diğerlerinin yeri olan dükkân ve mahzenlerdeki hissedirki miktarı şuyu'lu olarak on dokuz dükkândan yarımdır. Eş-şelem merdiveni başındaki üç hücre ve iki muhakereden aynı hissedir.

Ezzehebiyyin (Altuncular) çarşısında olanlar ise; dakka Ezzeheb ve tahtacıların resmiyle olan yedi dükkân, Babül-Feradisdeki iç kapıdan Erre's (Baş) mescidi yanına çıkanın sağına düşen bir dükkân, dışarı Babül-feradis köprüsü üzerinde olan dükkân-larki ma'mur halde iken bunların sayısı yirmi dükkân ve onaltı muhakere idi.

Şam'ın haricinde El-Ezraki vakfı diye bilinen Es-simân hâkrinde olanlar ise çarşının ortasında olan iki dükkânki bunlardan birisi famidir.

Değirmenlerden olanlar ise; El-bat köprüsündeki hadidan değirmeninden yirmi dört sehimden beş sehim, ibni Şevaşi köprüsündeki Es-sabuniye değirmeninden beşte bir, El-bat köprüsü civarındaki Etender değirmeninden üçte bir ve dörtte birdir.

Müfret (ayrı) vakıflardan olanlar ise; Derbül-müderresin vakfı iki hücre, bir mahzen, bir ahur ve on beş adet muhakeredir. El-hatip caddesi vakfı iki hücre, bir dükkân, bir ahır, bir hücre, iki dükkânın muhakeresi, bir dükkân bir hücre ve onbir muhakeredir. El-adrabe mescidi vakfı; bir oda iki ahur ve üç muhakeredir. El-arayis hamamı kurbünde Sinan köprüsü vakfı; iki dükkân ve on iki adet muhakeredir. Said hamamı vakfı; bir hücre ve muhakeredir. Yahudi Kilisesi civarı vakfı; üç dükkân ve yedi mahzen-dir. Yahudiler kilisesi civarındaki mescidin vakfı; iki muhakeredir. El-Fevvahire sokağı mescidi vakfı; bir hücre ve muhakeredir. Halid ibnil-Velid -Allah ondan razı olsun- mescidi vakfı; ki tamamı muhakerelerdir. İbni-Attaf mescidi vakfı; bir hücre iki dükkân ve sekiz muhakeredir. El-Armaniye mescidi vakfı; bir hücre ve muhakeredir. Huvayt sokağı mescidi vakfın; iki hücre ve bir hazzane (depo) dir. En-nibton mescidi vakfı; üç buçuk hazzane (depo) ve üç muhakeredir. Şehir içinde Babı Tuma süveykasında En-nibton mescidi vakfı; dokuz dükkân, dörtte bir hazzane, (depo) üç hücre, bir hazzane, yarım dükkânki El-Afra ortaklığıdır. İki hücre yine üç hücre ve dokuz

muhakeredir. Eş-şellâh mescidi vakfı; iki dükkân ve üç muhakeredir. El-Cenik mescidi vakfı bir hücre, yarım hücre, yarım mahzen ve beş muhakeredir. Babüselâm dahilinde El-Mehisi vakfı; Behayil Ezzerdeşağın yeri olan bir salon, En-Nakkaşe sokağındaki İbniz-Zahirinin yeri olan bir salon ve yirmi bir adet muhakeredir.

(Bunlar) sübutü sahihi maziye şer'i ile (sabit olup,) sonra, bütün bunlar nezdinde tekâmül edince istemesi (sualî) caiz olan bir kimse, kendisinden, nezdinde sabit olanların mucibince bunların mübaşirlerin ellerinde devam etmesine hükmetmesini, bu hususa karar vermesini, muktazasını ilzam etmesini, icazet vermesini ve yürütmesini, bu kitapta ve nüshasında kendisine nisbet edilenlerin tümü ile kendi nefsi kerimine şahit kılmasını istediğinden, Allah taala çok istihare etti. Ve onu hidayet edici ve yardım edici (hadi ve zahil) edindi.

Ve sailin sualine (isteyenin isteğine) icabet ederek yukardakilerden nezdinde sabit olanların mucibince ve bunların (vakıfların) vakfı mezkûra mübaşir olanların elinde devam etmesine hüküm etti. -Allah onun hükümlerini aziz kılsın-, şurutu şer'iyyesini müstevfi olarak bu hususta karar verdi; muktazasını ilzam etti; icazet verdi ve yürüttü (geçerli kıldı) bu hususa dair ve bu kitapta kendisine nispet edilenlerin tamamına yukarıda zikredilen ve kendi hattı ile yazılı olan tarihte, yanında muaddiller (muaddilîn) den hazır bulunanları kendi nefsi kerimine şahit kıldı. -Allah onu şerefledirsin ve yüceltsin- ve böylece diğer bir nüsha yazıldı.

Hamt, alemlerin rabbi olan Allah'a dır. Onun çok çok salati selâmi, peygamberi ve yaratıklarının en hayırlısı olan Hz. Muhammed'e, âl ve ashabına, Allah'ın diğer peygamber kullarına, melaike ve salihlere olsun. Allah bize kâfidir ve ne güzel vekildir. Bu nüsha neshedilmesi (yazılması ve bu mübarek mücellerde nazmununun hikâye edilmesi ifade edilmesi) vadedilen sarihin nüshası olup, bu gibi hallerde mu'tad olduğu

veçh üzere zeyli, hakimi müşarun ileyh -Allah taala ona rahmetini devam ettirsin- e şahitlik yapanların şahadetleri ile şu şekilde müzeyyeldir: Yukarıda tesmiye edilen hakim, efendimiz, Allah taalanın fakir kulu, alleme, Kâdil-Kudât, Şihabüddin, müslümanların müftüsü, Ebu-Naim Ahmed bini Eşşeyh Cemal bini Abdullah El-Amirî, El-İzzî, Eş-Şafiğî -Allah taala ona te'yidini devam ettirsin- yukarıda kendisine nispet edilenler tamamıyla beni kendi nefsi kerimine şahit kıldı. Ben de bu hususta yukarıda kendi hattıyla yazılı olan tarihte ki oda 11/Cemaziyelevvel/Çarşamba günü 816 yıldır. Üzerine şahit oldum. Merkurüm leh Muhammed bini Muhammed bini El-Hüsbanî de, benim de, benim nezdimde böylece şahitlik yaptı şeklinde yazdı. Bunun altında ise hakimi müşarunileyhe şahitlik eden şahitlerden bir topluluğun cematın şahitlik rüsumu vardır. Ki bunların sayıları on altı neferdir. Bunlardan müverrakî sarihî mezkûrun şahadetine muttasıl olan şahittir ki bunun şahadetinin şekli şöyledir: Ve buna beni şahit kıldı. -Allah taala onu teyid etsin- ben de, bunlarla, onbir Cemaziyelevvel 816 yılında üzerine şahit oldum. Yine merkurüm leh İbrahim bini Mehmet bini El-Kutub ise şu şekilde yazdı: Bu şekilde (Böylece) nezdimde şahitlik yaptı. Bu kitabın başında adına işaret edilen ve Mahruse-i Şam'da hükmü azize nezaret eden ulumuz efendimiz, Allah taalanın fakir kulu, Kâdil-Kudât Zeynel Âbidin, şeyhül-islâm, Emirîl Mü'mininin sağ kolu. El-Atâdi El-Hanefî -Allah tala onun parlak günlerini devam ettirsin, dünya ve ahirette ona ihsan buyursun. -nin nezdinde tekâmül edip bu kitapta belirtildiği üzere sahih olunca şer'an sualı -istemesi- caiz olan bir kimse, sübut, tenfiz ve sairenin bu kitapta nas edildiği ve belirtildiği üzere kendisine nispet edilen subut, tenfiz, ve sairenin tümü ile kendi nefsi kerimine -Allah taala onu korusun- şahit kılmasını istemesi üzerine (hakimi mezkûr) Allah taala çok istihare etti ve onu hidayet edici ve yardımcı (Hâdî ve nasîr) ittihaz edilerek sâilin sûaline icabet etti. Ve bu kitabın başında kendi hattı

kerimi ile yeri hazırlanmış olan tarihte şahitlik vaktinde Mahruse-i Şam'ın muadil efendilerinden huzurunda bulunanları bunlarla (belirtilen hususlarla) kendi nefsi kerimine şahî kıldı. -Allah taala onu korusun ve şereflendirsin, günlerini daim etsin ve kendisine ihsan buyursun- amma bu husus, bu kitabı mübarekin kendisinden menkûl olan (nakledilen) aslından nakledilmesine dair emri âlisini -Allah onun geçerliliğini artırsın- verdikten ve kendinden menkûl aslı ile bu asıldan nakledilenin karşılaştırılması, nezdinde -Allah taala ona ih-

san buyursun ve nimetlerini üzerine taşırsın.- sübutü şer'i ile sabit, sahih ve aslına uygun olduğu anlaşıldıktan ve şer'an buna yapılan ek ve çıkıntıları nazarı itabare alındıktan sonra cari oldu... (yapılacak ek ve çıkıntılar belirtildikten sonra)

Hamt sadece Allah'adır. Allah'ın salâti selâmı efendimiz Hz. Muhammed'e, onun âl ve ashabına ve temiz itretine ve hizbine-dir.

Mukabele Şüt